

لۇقانىن خوش خەبىرى

گىيىن ۋە سۆزىن باشى

۱ حرمىلى تۇفيل! كان انسانلار آرامىزدا بولۇپ اۋتان واقىلارېن تارىخىنې يازمانا باشلاڧلار. ۲ شۇل واقىلارې بىزە ايلكىباشدان گۇزلرى بىلان گۇران شاھدلار ۋە خۇدايېن خوش خەبىرېن خىدمىتكارلرى يىترىدى. ۳ شۇنېن اۋچىن، اى، قىرلى تۇفيل، مىنن اۋزىم ھەم بولۇپ اۋتان واقىلارېن انېغىنا يىتىپ، سانا ھەمىسنى بىر بىردن يازماغې قىرار بىردىم. ۴ ايندى سن اۋزىنە اۋورادىلان زاتلارېن حقىقتلېغىنا گۇز يىتارىسىن.

چۆمىرىجى يىحانېن دىنا گلجى اۋزالېننان آىدېلىۋر

۵ يىھۇدىە پادىشاسې ھىرۇدىسىن زىمانىندا زىكارىا اتلى بىر كاھن بارتې. اۋل آىيانېن كاھنلار تۇپباغىنناتې، اۋنېن عىالى الىزابىت ھەم ھارۋنېن نىلىننتى. ۶ بۇ ار-عىالېن ايكىسى-ھەم خۇدايېن اۋنېندە دۇغرى انسانلار بولۇپ، اولار اربابېن ھەمە بۇيرىقلارېدېر فىرۇلارېنې بىركامسىز بىرچاى ادىۋرتېلار. ۷ اما اولارېن فىرۇزىدى يۇقتې، چۇنكى الىزابىتنىن بچەدانې غۇرېتې، ۋ ايكىسى-ھەم غارىرېلىق ياشىنا يىتېتې.

۸ بىر گۇن زىكارىا اۋز تۇپباغىنېن نۇبتې يىتانىندە، خۇدايېن خۇدۇرىندا كاھنلىق خىدمىتېنې بىرچاى ادىۋرتې. ۹ شۇندا كاھنلىق عادىتې بۇيۇنچا، ياقىملى اېسلى تۇتاتى تۇتاتى اۋچىن، اربابېن عبادىت خاناسېنا گىرىمك اۋنېن قرعاسىنە دۇشدى. ۱۰ تۇتاتى تۇتاتىلى وقىتې گلىدى، ھەمە مىردم داشاردا خۇدايا دعا ادىپ دۇرتې.

۱۱ شۇل وقىت تۇتاتى يىرىنن ساغىندا دۇران اربابېن بىر فىرۇشاسى زىكارىا گۇرىندى. ۱۲ زىكارىا اۋنې گۇرىپ، تىسىگىندى، قۇرقى اۋنې غاپلادى. ۱۳ اما فىرۇشە اۋنا شۇرقىم دىدى: ”اى، زىكارىا، قۇرقىما، سىبى سىنن خۇدايدان ادىن دىلاگىن قۇل بۇلدى. عىالېن الىزابىت سانا بىر اۋغۇل دىنا گىرىپ برار، سن اۋنېن ادىنا يىحى داقارسېن. ۱۴ بۇ سانا كىتە بگانچلىك گىرىر، اۋنېن دىنا گلانىنە كۇپ انسانلار بگانارلر. ۱۵ چۇنكى اۋل اربابېن نىرېندا كىتە بۇلار. اۋل ھىچ چاچان آغزېنا شراب آماز. اۋل حالا اناسىنن گۇوراسىنداكا، مىقدس رۇحدان دۇلار. ۱۶ اۋل اسراىل مىردىمىنن كۇپ انسانى اۋزلىرىنن خۇدايې اربابا طرف اۋورار. ۱۷ اۋل اتالارې اۋغۇللارې بىلان ياراشدېرماق، بۇيۇن انمازاكلرى دۇغۇرۇلارېن فىرۇنە گۇنۇكىدىمك اۋچىن، الياسېن رۇحىننان ۋ قىرتېننان دۇلار، ارباب عىسى مىسحىن اۋنېنن يۇرىر. اۋل اربابېن گۇونىنن تۇرچاق مىردى تىارلار. ۱۸ زىكارىا فىرۇشە: ”مىن مۇنې ناھىلى بىلاين؟ مىن بىر غارىرې آدم، عىالېم-ھەم غارىرېلىق ياشىنا يىتان“ دىدى. ۱۹ فىرۇشە اۋنا: ”مىن - خۇدايېن خۇدۇرىندا دۇرىۋن جىرائىل. مىن سىنن بىلان گىلاشىپ، سانا بۇ خوش خەبىرې غۇشۇرماق اۋچىن اىرىلدىم. ۲۰ مىنن بىلانان وقىندا عملە آشچاق سۇزىمە اېناغادېن. شۇنېن اۋچىن ھەم سىنن دىلىن تۇتېلېپ گۇن بۇلارسېن. شۇ زاتلارېن عملە آشچاق گۇنىنە چىلى گىلاپ بىلمارسىن“ دىىپ جواب بىردى.

۲۱ شۇل وقىت زىكارىا غاراشىپ دۇران مىردم اۋنېن عبادىت خانادا اگلانىنە گنگ غالىدى. ۲۲ زىكارىا داشارې چىقاندا، اۋلار بىلان گىلاشىپ بىلمادى. شۇندا اۋلار عبادىت خانادا اۋنېن بىر گۇرۇش گۇرانلىگىنە گۇز يىترىدىلر، سىبى زىكارىا اۋلارا اشارە بىلان آىدۇرتې، اما گىلاپ بىلمىۋرتې.

۲۳ خىدمىت اتىلى وقىتې تۇكانانن سۇن، زىكارىا اۋىنە پىس گىتدى. ۲۴ آرادان كۇپ وقىت اۋتمانكا، اۋنېن عىالى الىزابىت گۇورالى بۇلدى. اۋل باش آىلاپ ھىچ يره چىقمادى، اۋىنە بۇلدى. ۲۵ اۋل: ”مۇنې مىنن اۋچىن ادىن اربابىدېر. ايندى اۋل مانا نىر سالىپ، اىل آراسىندا قې اۋتانچىمىنان دېندېردى“ دىىۋرتې.

عىسانېن دىنا گلجى اۋنېنن آىدېلىۋر

۲۶ الىزابىتنىن گۇورالىگىننىن آلتىنجى آىندا خۇداى جىرائىل فىرۇشەنى جىلاننىن ناصىرە اۋباسىنا، ۲۷ داۋدېن نىلىنن يۇسۇف اتلى آدمېن اداغلىسې بۇلان بىر بۇى غېزېن يانېنا اىردى. اۋل غېزېن ادى مىرمىتى. ۲۸ فىرۇشە اۋنېن يانېنا گلىپ:

”سلام، ای، یالقانان غېز! ارباب سنین بیلاندير!“ دىیدی. ^{۳۹} مريم بۇ سۆزلره آسماننان گليپ، بۇ سلامېن نامە معناسې بارقا دىيىپ فکره گيتدي. ^{۴۰} فرشته اۇنا يوزلانيپ: ”قورقما، مريم، سن خۇدايېن نظرېندا مرحمت تاپدېن. ^{۴۱} سن گۇورالي بولېپ، بير اوغۇل دنيا گتيرارسين. اۇنېن آدېنا عيسى داقارسين. ^{۴۲} اول كتته بۇلار، اۇنا گويچلي خۇدايېن اوغلي دىييلار. خۇداي اۇنا آتاسې داۋدېن تختېنې برار. ^{۴۳} اول يعقوبېن نسلينېن اوستينن هميشاليك شالبق سۇرار، و اۇنېن پادشالېغېنېن سونې توكامز“ دىیدی. ^{۴۴} مريم فرشتا: ”بۇ ناهيلي بۇلار؟ من حالا طوي ادام يوق“ دىیدی. ^{۴۵} فرشته اۇنا: ”مقدس رۇح سنين اوستيتيه اينار، گويچلي خۇدايېن قدرتي سنين اوستيتيه سايه سالار. شۇنېن اوچين هم دنيا گلچك چاغا مقدس حسابلنار، اۇنا خۇدايېن اوغلي دىييلار. ^{۴۶} مانا، سنين غارېنداشېن اليزابتين هم غارېلېغېنا غارامازدان، گۇوراسينده چاغا بار. بچهدانې غۇرې دىييلون بۇ عيال شىپيلا آلتې ايلېق گۇوراليدير. ^{۴۷} چونكي خۇدايېن يانېندا بۇلماجاق زات يوقدېر“ دىيىپ جواب بردي. ^{۴۸} مريم: ”من اربابېن كنيديرين. غوي، مانا سنين آيدېشېن يانې بولسېن“ دىیدی. اۇننان سۇن فرشته اۇنېن يانېننان گيتدي.

مريم اليزابتين يانېنا گيديور

^{۴۹} شۇل گۇنلرده مريم يۇل انجاملارېنې تۇتېپ، غېسدانېپ يھۇديانېن داغېلقلارېنېن آراسېنداقي بير شهره گيتدي. ^{۵۰} اول ىرده زكاريانېن اويينه بارېپ، اليزابته سلام بردي. ^{۵۱} مريمين سلامېنې اشيدان بادېنا، گۇوراسينداكي چاغا غېمېلداپ، اليزابت مقدس رۇحدان دۇلدي. ^{۵۲} اول بلند سس بيلان غېغېرېپ: ”سن عياللار آراسېندا يالقانانسېن، گۇوراندۇكي چاغا هم يالقاناندېر! ^{۵۳} اربابېمېن اناسي مينېن يانېما گلار يانې، من نادىپ بۇرقم يالقاندېمقام؟ ^{۵۴} سلامېن غۇلاغېما گليپ يتان بادېنا، گۇورامدۇكي چاغا بگانجينن يانا غېمېلداي. ^{۵۵} اربابېن آيدانلارېنېن عمله آشجاقلېغېنا ايمان گتيران غېز بختلېدېر!“ دىیدی.

مريمين آيدېمي

^{۵۶} مريم شۇرقم دىیدی:
 ”جانېم اربابې بىگالديور،
^{۵۷} رۇحېم خلاصكاريم خۇدايا خۇش بۇليور.
^{۵۸} اول من عاجز كنيزينه نظرېنې سالدې.
 مۇننان سۇن همه نسلر مانا بختلې دىيارلر.
^{۵۹} قدرتي گويچلي مينېن اوچين كتته ايشلر اتدي.
 اۇنېن آدې مقدسدير.
^{۶۰} اول نسلر بويې اوزينن قۇرقىونلار مرحمت ادار.
^{۶۱} اول گويچي بيلان كتته ايشلري عمله آشېردې،
 كتته-گۇوون انسانلارې يۇراكلرينېن فكلري بيلان پير-پيتراق اتدي.
^{۶۲} حكمدارلارې تختېننان دۇشۇرېپ،
 عاجز انسانلارې بىگالتدي.
^{۶۳} آچلارې ناز-نعمتدن دۇيرېپ،
 بايلارې بۇلسا بۇش غايتاردې.
^{۶۴-۶۵} اتالارېمېزا وعدە بريشي يانې،
 ابراهيم بيلان اۇنېن نسلينه هميشاليك
 رحمدارلېق اتمگي هيچ اۇنۇتمان،
 غۇلې اسرائيل مردمه كمك اتدي.“
^{۶۶} مريم اليزابتين اويينده اوچ آيا غۇلاي بولېپ، سۇن اويينه پس گيتدي.

چۆمدىرىجى يحيى دىنا گليۇر

^{۵۷}اليزابتىن آيى-گۆنى دۆلەپ، بىر اوغۇل دىنا گتيردى. ^{۵۸}ھىمسايالارېدېر دوغان-غارېنداشلارې اربابېن اونا كتتە مرحمت ادانليگىنى اشيدىپ، اۇنېن بىلان خۇش بۇلدېلار. ^{۵۹}سكىزىنجى گۆن چاغانې سنت اتمانە گلدېلر. اونا آتاسې زكاريانېن ادىنې داقجاق بۇلدېلار. ^{۶۰}اما اناسى مۇئا ضد بۇلېپ: ”يۇق، اۇنېن آدې يحيى بۇلمالېدېر“ دىيدى. ^{۶۱}مردم اونا: ”سنىن غارېنداشلارېنېن آراسېندا يحيى آتلې يۇق“ دىيدىلر. ^{۶۲}اۇننان سۇن اولار چاغانېن آتاسېنا اشارە بىلان دۇشىندىرىپ، اۇنېن ادىنا نامە داقېلېن دىيىپ سۇرادېلار. ^{۶۳}زكاريانە ھەم يازار يانې بىر تىختاجېق تاپېپ، ”اۇنېن آدې يحيى“ دىيىپ يازدې. ھمالر حيران غالدى. ^{۶۴}شۇل دىققادا زكاريانېن دىلي آچېلېپ، خۇدايا اۇوگى آيدېپ، گېلامانە باشلادې. ^{۶۵}ھىمسايالارېن ھىماسىنى قۇرقې غاپلادې. يھۇدىيە داغلبېنېن ھەمە يرىندە بۇ بۇلان واقىلارېن بارېسې حقدى گۆررۇن ادىلدى. ^{۶۶}مۇنې اشيدانلرېن بارې بۇ زاتلار حقدى فكر ادىپ: ”بۇ چاغا كىم بۇلارقا؟“ دىيشيۇرتې. چۆنكى اربابېن گۆيجى اۇنېن بىلانتي.

زكاريانېن پىغمبرليگى

^{۶۷}چاغانېن آتاسې زكاريانە مقدس رۇحدان دۇلېپ، شۇرقم پىغمبرليك اتدى:

^{۶۸}”اسرائېلېن خۇدايې اربابا شكرلر بۇلسېن!

چۆنكى اول اۇز مردىمىنە نظرېنې سالېپ، خلاص اتدى.

^{۶۹-۷۱}قدىم زماندا

مقدس پىغمبرلر آرقالې وعدە برىشي يانې،

دشمنلارېمېزدان بىزي خلاص اتمانە،

بىزلرې يىك گۆريۇنلارېن ھىماسىنىن الينن دېندېرمانا،

اول بىزيىن اۇچىن اۇز غۇلې داۇدېن نىسلىنن

بىر گۆيچلې خلاصكار چىقاردې.

^{۷۲}اول مۇنې آتالارېمېزا رحمدارلېق اتمك اۇچىن،

اۇز مقدس پىمانېنې ياددا ساقلاماق اۇچىن اتدى.

^{۷۳}آتامېز ابراهيمى قىسم ايچىپ، شۇرقم وعدە بردى:

^{۷۴-۷۵}دشمنلارېمېزېن الينن بىزي خلاص اتمانە،

عمرىمىز بۇيې حىزۇرېندا قۇرقۇسېز،

مقدسلىك ھەم دۇغۇلېق بىلان

غۇلېق اتمانە عمر-وقت بردى.

^{۷۶}اى، فرزندىم، سەن ھەم گۆيچلې خۇدايېن پىغمبرى دىيان آدې آلارسېن!

اربابا يۇل تيارلاماق اۇچىن، اۇنېن اۇئىنن يۇررىسېن.

^{۷۷}گنالارېنېن باغېشلانماغې آرقالې

اۇلارېن خلاص بۇلجاقلېنېنې

اۇنېن مردىمىنە عىان ادارسېن.

^{۷۸}خۇدايېمېز مەر-شقىتدان دۇلۇدېر:

اول آسماننان اوستىمىزە گۆن شىعلاسىنى دۇكدىرار.

^{۷۹}غارانقېلېقدا و اولۇم ساياسېندا اۇتۇرانلارا اېشېق سچىلار،

اياقلارېمېز دېنچلېق يۇلېنا ايرىلار.

^{۸۰}شۇنېن اۇچىن، چاغا اۇسيۇرتې و رۇحې گۆيچلانېورتې. يحيى اسرائيل مردىمىنە گۆرلىنە چنلې چۇلدە

ياشادې.

عیسی دنیا گلیور

۲ شۇل گۈنلردە رۇم پادىشاسى قىصر آگۇستۇس ھەمە پادىشاھلېغېندا نأچە انسان ياشايۇنلېغېنى بېلىمك اۆچېن حكەم چېقاردې. بۇ بېرىنجى سرشمارلىق كېرىنيۇسېن سۇرىه ولايتېن حكمدارلىق ادان وقتېندا بۇلېپ اۆتدى. ۳مردىمىن سانې بېلىنمك اۆچېن، ھەر كېم اۆز شھرىنە گىتدى. ۴شۇنېن اۆچېن، يۇسەف ھەم جىلادأكى ناصره اۇباسېنن چېقېپ، داۋدېن يھۇدىداقې بېت لحم اۇباسېنا گىتدى، سېبىي اۇل داۋدېن نسلېننتى. ۵يۇسەف آدې يازېلماق اۆچېن اۇل ىرە گۇورالى آداعلېسې مرېمى ھەم آلېپ گىتدى. ۶-۷ اۇلار بېت لحمداقلا، مرېمىن آيې-گۆنى دۇلېپ، بېرىنجى اۇغلېنى دنيا گىتدى. مرېم اۇنې غۇندا، بىر آخېردا ياتىردى، سېبىي اۇلار مسافرخانادان ىر تاپمانتېلار.

چۇپانلار و فرشتالار

۸ شۇل گىجە بېت لحمېن غۇلايېندا كآبىر چۇپانلار سۇرۇلېنى غۇرېيۇرتېلار. ۹بىردن اۇلارېن اۇنېندە ارىابېن بىر فرشتاسى تاپىلدې و ارىابېن يالقېمې داش-تۇواراگى ياختېلتى. چۇپانلار كآن قۇرقدېلار. ۱۰فرشتە اۇلارا: ”قۇرقمان! من سىزە ھەمە مردىمى بگاندىرچك شادلىقلى خۇش خېرى اعلان ادىۇرېن: ۱۱شۇ گۇن داۋدېن اۇباسېندا سىزىن اۆچېن خلاصكار دنيا گلدى. اۇل ارىابېمېز مسىحدىر. ۱۲مانا، بۇ سىزە بىر علامت بۇلار: سىز غۇنداغا دۇلانېپ، آخېردا ياتان بىر چاغانى تاپارسېنېز“ دىدى. ۱۳بىردن فرشتە بىلان بىرلىكدە آسماننان سان-ساجاقسېز عسكەرلى گۇرىندى. اۇلار خۇدايې اۋويپ شھرتلاندىرديلر: ۱۴”آسمانلاردا خۇدايا شھرت بۇلسېن!

خۇدايدان مرحمت تاپان ىردأكى انسانلار پاراخاتلىق بۇلسېن!“ دىيۇرتېلار. ۱۵ فرشتالار چۇپانلارېن يانېننن آىرېلېپ، آسمانا گۇتارىلانلرىندە، چۇپانلار بىرى-بىرلرىنە: ”يۇرىن، بېت لحمما گىدالىن. ارىابېن بىزە عيان ادان بۇ واقەسېنى گۇرالىن“ دىيىدىلر. ۱۶شۇنېن اۆچېن، اۇلار غېسدانېپ گىدىپ، مرېمى، يۇسەفې و آخېردا ياتان چاغانى تاپدېلار. ۱۷اۇلار عىسانى گۇرانلرىندە، بۇ چاغا حقدا اشيدانلرىنى اۇلارا گۇرۇرۇن بىردىلر. ۱۸چۇپانلارېن گۇرۇرۇنلرىنى اشيدانلرىن بارى حىران غالدې. ۱۹مرېم بۇلسا بۇ زاتلارېن بارى اۆچېن فكرە گىدىپ، اۇلارې يۇراگىندە ساقلايۇرتى. ۲۰چۇپانلار ھەم گۇرىپ-اشيدانلرىنېن اۇزلىرىنە آىدېلېشى يانې بۇلانلېغى اۆچېن، خۇدايې شھرتلاندىرديلر، اۋوگىلر بىلان اېزلارېنا گىتدىلر.

چاغا آت داقلېور

۲۱سكىزىنجى گۇن چاغانى سىنتلامالى بۇلندا، اۇنېن آدېنا عىسى داقدېلار. بۇ اۇنېن اناسىنېن گۇوراسىندە غالمزادان اۇن، فرشتانېن اۇنا بران آدېتى.

عىسى عبادت خانادا تقدىم ادىليور

۲۲ مۇسانېن قانۇنى بۇيۇنچا گچىرىليۇن پاكلانىش دأپ-دستۇرلارېن برچاى ادىلمالى وقتې يتىپ گلاندە، يۇسەف بىلان مرېم اۇرشلىمە گىتدىلر. اۇلار عىسانى ارىابا باغېش اتمك اۆچېن، اۇنې ھەم يانلارېنا آلدېلار. ۲۳قانۇندا: ”بېرىنجى دنيا گلان ھەر بىر اركاك گۇياكلى ارىابا باغېش ادىلمالى“ دىيىپ يازېلاندىر. ۲۴اۇلار قانۇندا يازېلېشى يانې، ايكى قۇمىرىي يا-ھەم كېۇترى ھەم قىرانبلىق حكىمىندە ھۇدۇر اتماليتىلر.

۲۵شۇل وقت اۇرشلىمە شمعۇن آتلى بىر دۇغرى و تقوا آدم ياشايۇرتى. اۇل اسرايىل مردىمىنېن آزاد ادىلمگىنە غاراشيۇرتى، مقدس رۇح اۇنېن اۆستىنداتى. ۲۶اۇنا ارىابېن مسىحىنى گۇرمزدن اۇن اۇلماجكلىگى مقدس رۇح طرفىننن عيان بۇلېتېتى. ۲۷شمعۇن مقدس رۇحېن يۇل گۇركازماسى بىلان عبادت خانانېن خۇلۇسېنا گلدى. عىسانېن انه-آناسى

تورات كىتابىدا يازىلغان عادىتى بىر جايدا اتمك اوچىن، چاغانى اىچارى سالانلار بىنا،^{۳۸} شمعون اۇنى غوجاغىنا آلپ، خۇدايا آلقيش اوقىپ، شۇرقم دىيىدى: ”يا ارباب، اوز بران وعدائۇه وره، ايندى غولۇن آرقايىن امانت جانېنى بريپ بىلار. مانا، سىنن ھەمە مردملرىن اۇنىندە تيارلان خالصكارىنى گوزىم بىلان گوردىم. ”^{۳۹} بى گانە ملتله عيانلىق بىرچك، مردمىن اسرايلى شىرتلاندىرچك اېشىغى گوردىم.“

”چاغا اوچىن ايدىلپون سوزلره اۇنېن انە-آتاسى حيران غالدى.“^{۴۰} شمعون اولارا آق پاتا بريپ، اناسى مريمە: ”بۇ چاغا خۇداي طرفىننان بريلان علامت بولپ، انسانلار اۇنا ضد چىقارپلار. اول سىبىلى اسرايىل مردمىن اىچىنن كۇپ انسانلار ھلاك بۇلار، كۇپ انسانلار بولسا يالقانار. ”^{۴۱} شۇندا كان يوراكرىن سرلې فكرلري عيان بۇلار. سىنن يوراگىنە ھەم غىلېچ يانى سانجىلار“ دىيىدى.

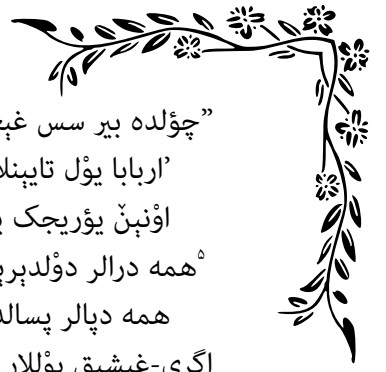
”اول ىردە سگسان تورت يىلدىن باري دۇل ياشايون حنا آتلى غاررى پىغمبر عيال ھەم بارى. اول اشىر تيراسىنن پانويلىن غېزىتى. اول طوى اداننن سون آري بىلان يتدى يىل ياشاپ، دۇل غالىپتى. بۇ عيال ھمىشە عبادت خانانېن خولۇسېندا بولپ، روزە تۇتىپ، دعا ادىپ، گىجە-گوندوز خۇدايا عبادت اديورتى. ”^{۴۲} حنا ھەم عىنى شول وقت گلىپ، اربابا اووگى ايدىپ، اورشلىمىن خالص بولماغىنا غاراشيونلارېن بارېنا بۇ چاغانېن حقىندا گوررون بردى. ”^{۴۳} يۇسۇف بىلان مريم مۇسانېن قانۇنى بويۇنچا ھەم زادې بىرچا ادانلرىنن سون، جىللا، اوزلرىنن ناصرە شىرىنە پس گلدىلر. ”^{۴۴} چاغا اولالپ، گويچەدە و عقلا اوسورتى. خۇدايېن مرحمتى اۇنېن اوستىنداتى.

عيسى دىن استادلارى بىلان

”^{۴۵} عيسانېن انە-آتاسى ھەر يىل فصح ھايدىندا اورشلىمە گىديورتىلار. ”^{۴۶} عيسى اۇن ايكي ياشېنا يتانده، اولار ھايت عادىتى بويۇنچا ينە اورشلىمە گىتدىلر. ”^{۴۷} ھايت توكانانن سون، اولار اويلرىنە پس گىتدىلر. ياش عيسى بولسا اورشلىمدە غالدى، اما اۇنېن انە-آتاسېنن مۇنانن خىرى يوقتى. ”^{۴۸} اولار اۇنى يولچىلارېن آراسېنداپر فكر ادىپ، بىر گونلىك يولې يورىدىلر. اۇنانن سون اۇنى دوغان-غارېنداشلارېنن، دوست-يارلارېنن آراسېننان گوزلاپ باشلادىلار. ”^{۴۹} اۇنى گوزلاپ تاپمانېنن سون، اېزلارېنا اورشلىمە پس گىتدىلر. ”^{۵۰} اوچ گونن سون، اۇنى عبادت خانانېن خولۇسېننان تاپدىلار. اول دىن استادلارېنن آراسېندا اوتۇرپ، اولارې دىنلاپ، سوراقلار بريورتى. ”^{۵۱} عيسانې دىنلايونلارېنن بارې اۇنېن ھوشېنا، بريون جوابلارېنا حيران غاليورتىلار. ”^{۵۲} انە-آتاسى اۇنى گورانلرىندە گنگ غالدىلار. اناسى اۇنا: ”اوغلىم! نامە اوچىن بۇرقم اتدىن؟ اتان ايكىمىز كان غايغى ادىپ، سنى گوزلادىك“ دىيىدى. ”^{۵۳} عيسى اولار: ”منى نامە اوچىن گوزلادىن؟ سىز مىنن اتامېن اويىندە بولمالېلېغىمې بىلمىورتېنېمې؟“ دىيىدى. ”^{۵۴} اما اولار اۇنېن نامە دىيىچك بوليونلېغىنا دوشىنمادىلر. ”^{۵۵} اۇنانن سون عيسى انە-آتاسى بىلان ناصرە اوباسېنا پس گىتدى، اولارېن سوزىنە غۇلاق آسدى. اما اۇنېن اناسى بۇ گوررونلرىن ھماسىنى يوراگىندە ساقلايورتى. ”^{۵۶} عيسى عقل-ھۇشدا، بويدا اوسىپ، خۇدايېن ھەم انسانلارېن گووونىنى غازانيورتى.

يحيى چۆمديرىچىنن تىلغى

”^۱ روم پادشاسى تياراي قىصرىن حكمدارلېغىنېن اۇن باشىنچى يىلېندا، پنىطوس پىلاطۇس يىھودىە ولايتېنن حاكىمى زمانېندا ھىرودىس - جىلە ولايتېنې، اۇنېن دوغانى فيلىپ - ايتوريا بىلان تراخونىتس ولايتلارېنې، لىسانىياس آيىلىنى، حكمرانلىق اديورتىلار. ”^۲ حناس بىلان قايافا ھەم كىتتە كاھىنلار. شۇندا زكارىانېن اوغلى يحيى خۇدايېن سوزى عيان بولدى. اول چۆلدە ياشايورتى. ”^۳ يحيى اردن درياسېنن تواراگىندكى ھەمە يرلرە آيلانپ، انسانلار گنلارېنن باغېشلاماغى اوچىن تۇبە ادىپ، سۇوا چۆمديرىلمكلرىنى تىلغى اديورتى. ”^۴ اشعيا پىغمبر بۇ اوچىن اوز كىتابىندا شۇرقم يازىپتى:

”چۆلدە بىر سس غېغېر يۇر:

’اربابا يۇل تايپنلان!

اۋنېن يۇرىجك يۇللارېنې تيارلان!

’همە درالر دۇلدېرېلار،

همە دپالر پسالدىلر،

اگرې-غېشېق يۇللار دۇغرۇلانار،

بۇدۇر-سۇدۇر يۇرىجك يۇللار اندگانلار.

’شۇندا همە انسانلار خۇدايېن خالص ادېشېنې گۇرالر“.

’بىر كىتتە جمىعت سۇوا چۆمدىرىلمك اۋچېن، يحيانېن يانېنا گلدې. يحيى اۇلارا شۇرقم يۇزلاندى: ”اى، يېلانلار نىسلى! گلجك غضبان غاچېپ غۇتېلېپ بىلاريس فكر ادېورسېنېزىمې؟ ’مۇننان سۇن ادان تۇبانېزا مناسب ميوه برېن. اۋز-اۋزىنېزه: ’بىزېن آتامېز ابراهيمدېر‘ دىيېپ آيتماغې فكرىنېزه هم گىرمان. من سىزه شۇنې آيدايېن: خۇداى ابراهيم اۋچېن شۇ داشلاردان هم فرزند يارادېپ بىليۇندېر. ’مانا، پالتا درراو درختلارېن دۇيىنېدە ياتېر: ياغشى ميوه برميۇن هر بىر درخت چاپېلېپ، اۇدا تاشلانار.“

’مردم يحيادان: ’اۇندا، بىز نامە اتمالي؟“ دىيېپ سۇرادې. ’يحيى: ’ايكى كۇيناكلى بىرىنى كۇيناكسىزه برسېن. نانې بۇلان هم شۇنېن يانې اتسېن“ دىيېپ جواب بردې. ’مالياتچېلار-هم چۆمدىرىلمك اۋچېن اۋنېن يانېنا گلىپ: ’استاد، بىز نامە اتمالي؟“ دىيېپ سۇرادېلار. ’يحيى اۇلارا: ’اۋزىنېزه بۇيربلاننان سۇشېك آلمان“ دىيدې. ’اۋننان سۇن عسكلر-هم: ’بىز نامە اتمالي؟“ دىيېپ سۇرادېلار. اۇلارا: ’هېچ كىمىن زۇرلېق بىلان پۇل آلمان، ناحق يره تھمت آمان، اۋز حقبېنېزا قايل بۇلېن“ دىيدې.

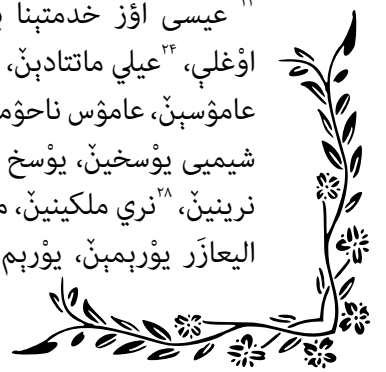
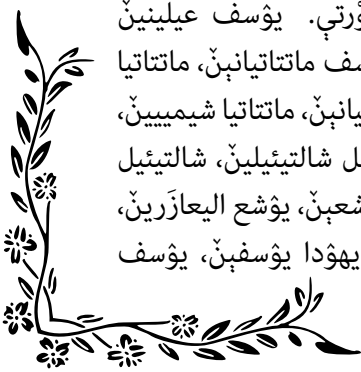
’مردم مسيحه اميد بىلان غاراشيۇرتې و همالر يحيى حقد ا يۇراكلرىندە: ’يحيى شۇل مسيح بۇلماسېن؟“ دىيېپ اۋيلانىۇرتې. ’يحيى اۇلارا: ’من سىزى سۇوا چۆمدىرىۇرېن، اما مننن حاص گۇچېلى بىرى گلار، من حىتى اۋنېن كۇوشىنېن باغېنې چۇزمانە-هم مناسب دألدىرىن. اۇل سىزى مقدس رۇحا هم اۇدا چۆمدىرار. ’اۋنېن خرمن سۇوۇرىۇن دمىر ياباغې النداير. اۇل خرمن يىرىنى سۇپۇرىپ، بۇغدايې انېرنا اۋيشۇرار، سامانې بۇلسا اۋچماسىز اۇتدا ياقار“ دىيدې. ’يحيى باشغا-هم كۇپ نصيحتلار برىپ، مردمه خۇش خېرى تېلىخ ادېورتې. ’اما يحيى كىتتە حاكم هيرۇدىسى، اۋز يئاسى هيرۇدىا اۋيلاناي اۋچېن و باشغا-هم كۇپ يامان ايشلرى ادانى اۋچېن، ملامت اتدى. ’اۋل يحيانې بندىخانا سالماق بىلان اۋتكى ادان همە يامان ايشلرىنېن اۋستىنە ينه بىر يامان ايش غۇشدى.

عيسى يحيانېن الينن سۇوا چۆمدىرىلىۇر

’همە مردم سۇوا چۆمدىرىلىپ چېقاربلاننان سۇن، عيسى-هم چۆمدىرىلىپ چېقارېلدى. اۇل خۇدايا دعا ادېۇرقا، آسمان آچېلېپ، ’مقدس رۇح كېۇترېن شكىلندە عيسانېن اۋستىنە اينىپ غۇندې. آسماننان بىر سس: ’سن مېنېن ياغشى گۇرىۇن اۇغلمسېن. من سننن كۇپ راضىدېرېن“ دىيدې.

عيسانېن نىسلرى

’عيسى اۋز خدمتېنا باشلان وقتې اۋتۇز ياشلارېنداتې. اۇل يۇسېفېن اۇغلى حسابلانىۇرتې. يۇسېف عىلىنېن اۇغلى، ’عېلى ماتتادېن، ماتتات لاوينېن، لاوي ملكىنېن، ملكى ياننايېن، يانناى يۇسېفېن، ’يۇسېف ماتتاتيانېن، ماتتاتيا عامۇسېن، عامۇس ناخۇمېن، ناخۇم حىلىنېن، حىلى ناغايېن، ’ناغاي ماخادېن، ماخات ماتتاتيانېن، ماتتاتيا شىمىيېن، شىمىي يۇسېفېن، يۇسېف يۇدانېن، ’يۇدا يۇخانانېن، يۇخانان رىسانېن، رىسا زۇبابېلېن، زۇبابېل شالتىئىلېن، شالتىئىل نرىنېن، ’نرى ملكىنېن، ملكى ادېنېن، ’آددې قۇسامېن، قۇسام المادامېن، المادام ارېن، ’ار يۇشېن، يۇشع اليعازرىن، اليعازر يۇرېمېن، يۇرېم ماتتادېن، ماتتات لاوينېن، ’لاوي شمعۇنېن، شمعۇن يھۇدانېن، يھۇدا يۇسېفېن، يۇسېف

يُونامېن، يُونام الياقېمېن، ^{٣١}الياقېم ملايانېن، ملايا مننانېن، مننا ماتتاتانېن، ماتتاتا ناتانېن، ناتان داۋدېن، ^{٣٢}داۋد يسانېن، يسي عويدين، عوييد بوعزېن، بوعز سالانېن، سالا نَحشُونېن، ^{٣٣}نَحشُون امينادابېن، اميناداب آدمېنېن، آدمېن آرنېنېن، آرنې حصرُونېن، حصرُون فارصين، فارص يهودانېن، ^{٣٤}يهوديه يعقوبېن، يعقوب اسحاقېن، اسحاق ابراهيمېن، ابراهيم ترانېن، ترا ناخورېن، ^{٣٥}ناخور سرعوبېن، سروق رعووبېن، رغوو پلاگين، پلاك ابارين، ابار شلانېن، ^{٣٦}شلا قينانېن، قينان آرياقشادېن، آرياقشات سامېن، سام نوحېن، نوح لماگين، ^{٣٧}لماك متوشلانېن، متوشلا خنوخېن، خنوخ يرادين، يرات محلالين، محلال قينانېن، ^{٣٨}قينان انوشېن، انوش شيشين، شيث آدمېن اوغلبتي، آدم بولسا خۇدايېن اوغلبتي.

عيسى شيطان طرفبنان سېناليور

٤ ^١عيسى مقدس رۇحدان دۇلېپ، اُردن درياسېننان اېزېنا دۇلاندى. مقدس رۇح اونې چۆلە آلېپ گيتدي. عيسى اۇل يردە قېرق گۆنلۇپ شيطان طرفبنان سېناغا سالېندې. شۇل گۆنلرين ايچيندە اۇل هيچ زات اييمادي، قېرق گۆننن سۇن بولسا عيسى آچېقدي.

^٢شيطان عيسا: ”اگر سن خۇدايېن اوغلي بولسان، بۇ داشېن نانا اۋوريلمگيني بۇيۇر“ ديددي. ^٣عيسى: ”مقدس كتابدا ’انسان فقط نان بيلان ياشاميور‘ دייپ يازبلاندىر“ دייپ جواب بردي.

^٤سۇن شيطان عيسانې بير بلند داغا چېقارېپ، اۇنا دنيانېن همه پادشالېقلارېنې گۇركازدي. ^٥شيطان عيسى: ”من بۇلارېن هماسينين حكمدارلېغېنې و شان-شهرتيني سانا برايېن. بۇلار مانا بريلدي، من هم اونې ايسلانيمه بريپ بيليورېن. ^٦شۇنېن اۋچېن سن مانا سجده اتسان، بۇلارېن بارې سينيكي بۇلار“ ديددي. ^٧عيسى شيطانا: ”خۇدايېنېز اربابا سجده ادين، و اۇنا غۇللېق ادين“ دייپ هم مقدس كتابدا يازبلاندىر“ دייپ جواب بردي.

^٨سۇن شيطان عيسانې اۋرшлиمه گتيردي. اونې عبادت خانانېن چۆر دپاسينه چېقارېپ: ”اگر سن خۇدايېن اوغلي بولسان، اوزيني شۇ يردن آشاق تاشلا. ^{٩-١١}چونكي شۇرقم مقدس كتابدا يازبلاندىر:

’سني غورېماق اۋچېن،
خۇداي فرشتالرينه سن اۋچېن امر ادار.
اياغېن داشا دگمزي ياني،
اۇلار سني اللرينده گۇتارار“ ديددي.

^{١٢}عيسى شيطانا: ”خۇدايېنېز اربابي سېنامان“ دייپ هم مقدس كتابدا يازبلاندىر“ دייپ جواب بردي.

^{١٣}شيطان عيسانې سېناقلارىن هماسيننن اۋتورېپ توكانانن سۇن، ينه بير فرصت اله گتيرينچا، عيسانې يكه غۇيېپ يانېننان گيتدي. ^{١٤}عيسى مقدس رۇحېن گويجي بيلان جليلا پس گلدي. اۇل حقداقې گوررۇنلر اطرافېن چھار طرفبنا ييرادي. ^{١٥}اۇل يهودي مردملرين كنيسالارېندا مردمه اۋوراتمأنه باشلادي، همالر اونې اۋويورتېلار.

ناصرادا مردم عيسانې رد اديۇرلار

^{١٦}بير گون عيسى اۋز كتته بۇلان اۋباسېنا، يعنى ناصره، گيتدي. اۇل سبت گوني هميشاكي ياني كنيسا بارېپ، مقدس يازغېلاردان اوقيماق اۋچېن يريننن تۇردې. ^{١٧}اۇنا اِشعيا پيغمبرين كتابيني برديلر. اۇل هم كتابي آچېپ، شۇ سۇزلرين يازبلان يريني تاپدي:

”اربابېن رۇحي اۋستيمدادير.
غرييلارا خۇش خبرې اعلان اتماگيم اۋچېن،
خۇداي مني سچېپ-سايلاي؛

اسيرلرە آزادلىغى،

كۆرلەر گۆزىنىڭ آچىلجا قىلغىنى اعلان اتمانە اول منى ايردى.

ظلم آستىندا قىلارې آزادلىغا چىقارمانا،

اربابىن مەرھىمەت يىلپىنى جار اتمانە منى ايردى.“

۲۰ اۇننان سۇن كىتابى ياپىپ، اۇنى اېزىنا خىدمەتكەرە برىپ اۇتۇردى. كىنىسادكىلرېن بارې عىسا گۆزلايۇرتىلار. عىسا اۇلارا: ”سىزىن اشىدان بۇ مەقسەت يازغىنېز شۇ گۆن برىجاي بۇلدى“ دىيىپ، گۆررۇنە باشلادى. ۲۱ ھىمالر عىسانى اۇويپ، اۇنېن آغزىننان چىقان عىجاب سۆزلەرە حىران غالىپ: ”بۇ يۇسۇفنى اۇغلې دالمى؟“ دىيىپ سۇرادىلار. ۲۲ عىسا اۇلارا: ”سىزىن مانا: ’اى، طبىب، اۇزال اۇزىنە شفا بر!‘ دىيان نەقلى ايتجا قىلغىنېزې بىلىپ دۇرېن. سىز: ’گۆرناخۇمدا اداڭن ايشلرېنى اشىتدىك. اۇلارې شۇ يردە، اۇز يۇردىندە-ھىم برىجاي ات-ھىم‘ دىيارسىنېز“ دىيىدى. ۲۳ اول يىنە شۇرقىم دىيىدى: ”سىزە دۇغۇسېنى ايدىيۇرېن، ھىچ بىر يىغىمىر اۇز يۇردىندە قىۇل ادىلمىيۇر. ۲۴ سىزە حەقىقەتې ايدىيۇرېن: الياسېن زىمانىندا اۇچ يىل اىلېپ اىلاپ آسماننان يىكاجە دامجا-ھىم جالا داممان، ھىمە يۇردە يامان اچلىق گلاندە، اسرايىلدا كۇپ دۇل عىاللار بارى. ۲۵ اما الياس اۇلارېن ھىچ بىرىنېن يانېنا ايرىلمان، فقط سىدۇندا قې سىرە شەرىندە بۇلان بىر بىگەنە دۇل عىالېن يانېنا ايرىلدى. ۲۶ شۇرقىم ھىم، اليشع پىغىمىرېن زىمانىندا اسرايىلدا پۇست كىسلى كۇپ انسانلار بارى. اما اليشع فقط سۇريالى بىگەنە نەمانېن يانېنا ايرىلدى و اۇننان باشغا ھىچ كىم پاك بۇلمادى“. ۲۷ بۇ سۇزلىرى اشىدانلرىندە، كىنىساداقىلارېن بارى قەر-غىضا مندى. ۲۸ اۇلار اياغا غالىپ، عىسانى اۇبادان قۇودىلار. ناصرە اۇباسى دپادە يرلاشۇرتى. اۇلار اۇنى شۇل دپانېن چۇر باشىنا چىقارېپ، آشاق تاشلاچاق بۇلدىلار. ۲۹ اما عىسا اۇلارېن آراسىننان اۇتىپ، اۇل يردن چىقىپ گىتدى.

عيسى ارواح-جنى قۇويۇر

۳۰ اۇننان سۇن عىسا جىلانىن گۆرناخۇم شەرىنە گلىپ، سبت گۆنى مردمە تىلىغ اتمانە باشلادى. ۳۱ مردم اۇنېن تىلىماتېنا حىران غالىدى، سىبى اۇل اختىيارلېلىق بىلان گىلايۇرتى. ۳۲ كىنىسادا ارواح-جنىلې بىر آدم بارى. اۇل باتلې سىس بىلان غىغىرېپ: ”اى، ناصرالى عىسا! بىزىن بىلان نامە ايشىن بار؟ بىزى يۇق اتمانە گلىدىمى؟ من سىن كىملىگىنى بىلىيۇرېن، سىن خۇدايېن مەقسىسىن“ دىيىپ غىغىردى. ۳۳ عىسا ارواح-جنى ملامت ادىپ: ”اىمىم بۇل! بۇ آدمنان چىق!“ دىيىپ بۇيرىق بردى. شۇندا ارواح-جنى اۇل آدمى ھىمالرېن اۇنىندە يرە يىقىدى، اما ھىچ زىان يىتمان، اۇل آدمنان چىقىدى. ۳۴ ھىمالر حىران غالىپ، بىرى-بىرلىرىنە: ”بۇ ناھىلى سۇز؟ اۇل اختىيار ھىم قىدرت بىلان ارواح-جنىلار بۇيرىق برىيۇر. اۇلار ھىم چىقىپ گىدييۇرلار“ دىيشدىلر. ۳۵ عىسا حەقىندا قې خىر بۇ اطرافىن چىھار طرفىنا يايىرادى.

عيسى كۇپ كىسلرە شفا برىيۇر

۳۶ عىسا كىنىسادان چىقىپ، شىمەنېن اۇيىنە باردى. شىمەنېن غاين-اناسىنى غىزىدېرېپ ياتىرتى. مۇنا عىسادان كىمك سۇرادىلار. ۳۷ عىسا اۇنېن باشۇجىندا دۇرېپ، اىنى غىزىدېرما بۇيۇردى، اۇنېن اىنى غىزىدېرما سې غۇيدى. اۇل عىال درراو يرىنن تۇردى-ھىم، اۇلارا عزت اتمانە باشلادى. ۳۸ گۆن باتاندا، انسانلار ھىر تۇرلى كىسلىلرې عىسانېن يانېنا گىتدىلر. عىسا ھىم اۇلارېن ھىر بىرىنېن اوستىنە النى غۇيىپ شفا بردى. ۳۹ كۇپۇسىننن ارواح-جنىلار: ”سىن خۇدايېن اۇغلىسېن!“ دىيىپ غىغىرېشېپ چىقىورتى. اما عىسا اۇلارې ملامت ادىپ، گىلامكلىرىنە اجازە برىيورتى، سىبى اۇلار اۇنېن مىسلىگىنى بىلىيۇرتىلار.

۴۰ ارتاسى گۆن دان آتاندا، عىسا اۇيدن چىقىپ، بىر چۇل يرە گىتدى. مردم ھىم اۇنى گۆزلامانە چىقىدى. اۇلار عىسانى تاپانلارېندا، اۇنى اۇز يانلارېندا اىلېپ غالمانا كۇشش ادييۇرتىلار. ۴۱ عىسا اۇلارا: ”من خۇدايېن شالغىنېن خۇش خىرېنى بۇيلاكى شەرىدە-ھىم تىلىغ اتمالى، خۇد شۇنېن اۇچىن ھىم ايرىلدىم“ دىيىدى. ۴۲ شۇدىپ، عىسا يەھۇدىانېن كىنىسالرىندە خۇش خىرې تىلىغ اتمگىنى دوام ائدى.

عیسانېڭ بیرینجی شاگردلری

۵ بیر گۆن عیسی جنیسارت دریانېڭ غېراسېندا تېلیغ ادیورقا، مردم خۇدایېڭ سۇزینی دینلامک اوچین، اونېڭ داشېنا اویشیدی. شۇندا عیسی دریانېڭ غېراسېندا دۇران ایکی غایېغې گۇردی. بالېقچېلار غایېقلاردان دۇشیپ، تۇرلارېنې یۇوپ دۇرتېلار. عیسی غایېقلارېڭ بیرینە منیپ، غایېغېڭ اییاسی شمعوڭنان غېرادان بیرآز اۇزاقلاشماغې خواهش اندی. اونان سۇڭ عیسی غایېقدا اۇتۇران یریننن مردمه اۇورامانە باشلادې. عیسی سۇزینی تۇکادانن سۇڭ، شمعوڭنا: ”دریانېڭ چۇنئۇر یرینە گیدیڭ-هم، بالېق تۇتماق اوچین تۇرلارېنېڭ سۇوا تاشلان“ دیدی. شمعوڭ اۇڭا: ”استادا! بۇتین گېجە زحمت چکیپ، هیچ زات تۇتېپ بیلمادیک، اما سنین سۇزین خاطرېنا تۇرلارې ینە تاشلاپېڭ“ دیدی. مۇنې آیدېلېشې ینې ادانلریندە، اۇلار شۇرقم بیر کۇپ بالېق تۇتدېلار، تۇرلارې-هم یېرتېلېپ باشلادې. شۇڭا ورە اۇلار بۇیلاکی غایېقداقې یۇلداشلارېنېڭ گلیپ کمکلاشمکلی اوچین، اللرینی بۇلاپ اشارت اتدیلر. اۇلار گلیپ، ایکی غایېغې-هم بالېقدان دۇلدېردېلار. غایېقلار تاسدان سۇوا باتېتې. شمعوڭ پطرس مۇنې گۇراندە، عیسانېڭ آیاغېنا یېقېلېپ: ”ای، آقام! منین ینېمنان گیت، من بیر گنالی آدم!“ دیدی. تۇتان بالېقلارېنېڭ کۇپلېگینە اونېڭ اۇزی و ینېنداقلارېڭ هماسی حیران غالدې. شمعوڭنېڭ یۇلداشلارې یعقوب بیلان یۇحنا آتلی زبادیېڭ اۇغۇلارې هم مۇڭا حیران غالدېلار. عیسی شمعوڭنا: ”قورقما، سن مۇننان سۇڭ بالېق دراگینە انسانلارې تۇتارسېڭ“ دیدی. شۇنېڭ اوچین، اۇلار غایېقلارېنېڭ غېرا چېقارېپ، بار زادې تاشلاپ، عیسانېڭ اېزېنا دۇشدیلر.

عیسی پۇست کسلینی شفا بریور

۱۱ عیسی شهرلرین بیرینداکأ، بیر یامان پۇست کسللی بارتې. اول عیسانې گۇراندە، دېزېنا چۇکیپ، اۇڭا: ”ای، آقام! اگر ایسلاسان، منی بۇ کسلدن شفا بریپ بیلارسین“ دییپ یالباردې. عیسی هم الینی اۇزادېپ، اۇڭا دگریپ: ”ایسلیورېن، پاک بۇل!“ دیدی. پۇست کسللی شۇبادا شفا تاپدې. سۇڭ عیسی اۇڭا: ”مۇنې هیچ کیمه آیتما. اما گیت-هم، کاھنا اۇزینې گۇرکان، یامان پۇست کسلینن شفا تاپانلېغېنې همالره ثابت ادار ینې، مۇسانېڭ بۇیران صدقاسېنې بر“ دییپ بۇیوردې. اما عیسی حقېنداقې خېرلار بارھا یایرایورتې. عیسانې دینلامک و کسللرینە شفا تاپماق اوچین، اونېڭ ینېنا کتتە جمعیت جمعلانیورتې. عیسی بۇلسا کۇپلانچ یکە اۇزی چۇل یرلرە گیدیپ، خۇدایا دعا ادیورتې.

عیسی بیر اېسماز کسللی شفا بریور

۱۷ بیر گۆن عیسی مردمه اۇورادیپ اۇتېرقا، جلیله ولایتېڭ همە اۇبالارېننان، یهۇدیە ولایتېدېر اۇرشلیم شهردن گلان فریسیلر بیلان تۇرات کتاب استادلارې-هم شۇل یرداتیلر. عیسی اربابېڭ قدرتې ارقالې کسللرە شفا بریورتې. شۇل وقت بیرناچە آدم بیر اېسماز کسللی دۇشاگی بیلان گۇتاریپ گتیردې. اۇلار اۇنې اویە سالجاق بۇلېپ عیسانېڭ ینېنا گتیرچک بۇلدېلار. اما اۇیشان جمعیتدن یاڭا اۇنې اېچاری سالمانا یۇل تاپمانلارېننان سۇڭ، جایېڭ اوستینە چېقېپ، بالارلارېنې سۇکیپ اچدېلار. اونان سۇڭ اېسماز کسللی دۇشاگی بیلان ساللاپ، عیسانېڭ اۇنېنە دۇشوردیلر. عیسی اۇلارېڭ ایمانېڭ گۇرېپ، اېسماز کسللاً: ”دۇست، سنین گنلارېڭ اۇتیلدی“ دیدی. تۇرات استادلارې بیلان فریسیلر: ”خۇدایا دیل یتیریون بۇ آدم کیم؟ گنلارې یکە-تاک خۇدایدان باشغا کیم اۇتېپ بیلار؟“ دییپ، اېچی بیلان گېلاتمانە باشلادېلار. اما عیسی اۇلارېڭ نامە فکر ادیونلېقلارېنې بیلېپ، اۇلار: ”نامە اوچین خیالېنېڭدا بۇرقم فکرلر ادیورسېنېڭ؟“ هایسېنې ایتماق آنسات: ”گنلارېڭ اۇتیلدی“ دیمکمی یا-هم: ”تۇر-هم، یۇری دیمک؟“ اما سیز انسان اۇغلبېنېڭ یر یوزیندە گنلارې اۇتمانە-هم اختیارېنېڭ بارلېغېنې بیلېپ غویېڭ“ دیدی. اونان سۇڭ اول

إِسْمَاز كَسَلْأ: ”سَانَا دِييُورْبَن، تُوْر، دُوْشَاگِيْنِيْ آل-هَمْ، اُوْيِيْنَهْ گِيْت“ دِييْدِي. ^{٥٥} اُوْل هَمْ هَمْأَنِيْنْ گُوْزِيْنِيْنْ اَلْبِنْدَا دِرْراو يِرِيْنَن تُوْرْدِيْ و دُوْشَاگِيْنِيْ جَمْعَلَادِي، خُوْدَايِيْ شَهْرَتْلَانْدِيْرِيْپ، اُوْيِيْنَهْ گِيْتْدِي. ^{٥٦} هَمْهْ اَنَسَانْلَار حِيْرَانْ غَالِيْپ، خُوْدَايِيْ شَهْرَتْلَانْدِيْرِيْپ. اُوْلَارِيْ قُوْرْقِيْ غَالِيْپ اَلْدِيْ، اُوْلَار: ”بُوْ گُوْنْ شُوْرْقَمْ بِيْرْ گَنْگْ زَاتْلَارْ گُوْرْدِيْكْ“ دِييْشِدِيْلَر.

عِيْسَى لَوِيْ اَتْلِيْ بِيْرْ كِيْشِيْنِيْ چَاغْبِرِيُوْر

^{٥٧} شُوْنَنان سُوْنْ عِيْسَى دَاشَارِيْ چِيْقَانْدَا، مَالِيَاتْ جَمْعَلَاپْ اُوْتُوْرانْ لَوِيْنِيْ گُوْرِيْپ، اُوْنَا: ”مَنِيْنْ اِبْزِمَا دُوْش!“ دِييْدِي. ^{٥٨} اُوْل هَمْ يِرِيْنَن تُوْرْبِيْ، هَمْهْ زَادِيْ تَاشْلَاپْ، اُوْنِيْنْ اِبْزِيْنا دُوْشْدِي. ^{٥٩} لَوِيْ اُوْزْ اُوْيِيْنَدَهْ عِيْسَى اُوْچِيْنْ بِيْرْ كِتْتَهْ مَهْمَانْدَارْلِيْقْ بَرْدِي. سَاچَاغْبِيْنْ بَاشْبِنْدَا اُوْلَارْ بِيْلانْ بِيْرْ كَانْ مَالِيَاتْچِيْلَارْ و بَاشْغَا-هَمْ كُوْبْ اَنَسَانْلَارْ اِييْپ-ايْچِيْپْ اُوْتِيْرْتِيْلَار. ^{٦٠} فَرِيْسِيْلَرْ بِيْلانْ اُوْلَارْبِيْنْ تُوْرَاتْ كِتَابْ اسْتادِلَارِيْ اُوْنِيْنْ شَاگْرَدِلَرِيْنَهْ: ”نَاْمَهْ اُوْچِيْنْ مَالِيَاتْچِيْلَارْدِيْرْ گَنَاهَاكْرَلارْ بِيْلانْ بِيْلَهْ اِييْپ-ايْچِيُوْرْسِيْبْزِيْ؟“ دِييْپْ هُوْتُوْرْدَاشْدِيْلَر. ^{٦١} عِيْسَى اُوْلَارَا: ”طَبِيْبْ سَاغْلارا دَال-هَمْ، كَسَلْلَرَهْ گَرَاكْدِيْر. ^{٦٢} مَنْ دُوْغْرُوْلَارِيْ دَال-هَمْ، گَنَاهَاكْرَلَارِيْ تُوْبَهْ اَتْمَانَهْ چَاغْبِرْمَانَا گَلْدِيْمْ“ دِييْپْ جَوَابْ بَرْدِي.

رُوْزَهْ تُوْمَاقْ اُوْچِيْنْ سُوْرَاقْ

^{٦٣} اُوْلَارْ عِيْسَى: ”يَحِيَانِيْنْ شَاگْرَدِلَرِيْ كَاطِيْلَا رُوْزَهْ تُوْتِيْپْ، دَعَا-دِيْلَاگْ اديُوْرلار، فَرِيْسِيْلَرِيْنْ شَاگْرَدِلَرِيْ هَمْ شُوْرْقَمْ، اَمَا سَنِيْنْ شَاگْرَدِلَرِيْنْ اِييْپ-ايْچِيُوْرلار“ دِييْدِيْلَر. ^{٦٤} عِيْسَى: ”طُوْيدا گِيْياو دُوْستلارْبِيْنْ يَانْبِنْدَاقا، سِيْزْ اُوْنِيْنْ مَهْمَانلارْبِيْنا رُوْزَهْ تُوْتِيْپْ بِيْلارْسِيْبْزِيْمِيْ؟“ ^{٦٥} اَمَا گِيْياوِيْنْ اُوْلارْدانْ اَلْبِنْجاقْ گُوْنلَرِيْ گَلار، شُوْنْدَا اُوْلَارْ رُوْزَهْ تُوْتارلار“ دِييْپْ جَوَابْ بَرْدِي.

^{٦٦} عِيْسَى اُوْلارا شُوْ مَثَالِيْ اَيْدِيْپْ بَرْدِي: ”هِيْچْ كِيْمْ تازَهْ كُوْيناكْدنْ يِيْرْتِيْپْ، كَهْنَهْ كُوْيناگَهْ ياما ساملماز. بُوْماسا، تازَهْ كُوْيناكْ هَمْ يِيْرْتِيْلار، تازَهْ كُوْيناكْدنْ اَلْبِننانْ ياما-هَمْ كَهْنَهْ كُوْيناگَهْ ياراشماز. ^{٦٧} هِيْچْ كِيْمْ تازَهْ شَرابِيْ كَهْنَهْ مَشِيْكلَرَهْ غُوْيماز. بُوْماسا تازَهْ شَرابْ مَشِيْكلَرِيْ بُوْوسِيْپْ، شَرابْ يِرَهْ دُوْكيْلار، مَشِيْكلَر-هَمْ ضايْعَلانار. ^{٦٨} تازَهْ شَرابْ تازَهْ مَشِيْكلَرَهْ غُوْيِلْمالْبِدِيْر. ^{٦٩} هِيْچْ كِيْمْ كَهْنَهْ شَرابِيْ اِيْچانننْ سُوْنْ تازَانِيْ كُوْيسامز. ’كَهْناسِيْ يَاغْشِيْ‘ دِييار.“

سَبْتْ گُوْنِيْ اَتْمَالِيْ اِيْشَلَرِيْ عِيْسَى گُوْرُوْنْ بَرِيُوْر

٦ ^١ بِيْرْ سَبْتْ گُوْنِيْ عِيْسَى بُوْغْدايْلِيْغِيْنْ اَراسْبِننانْ اُوْتِيْپْ بارِيُوْرْتِيْ. اُوْنِيْنْ شَاگْرَدِلَرِيْ بُوْغْدَايْ بَاشلارْبِيْ يُوْلِيْپْ، اللَرِيْنَدَهْ اُوْوِيْپْ اِييْيوْرْتِيْلار. ^٢ فَرِيْسِيْلَرِيْنْ كَاطِيْرِيْ اُوْلارْدان: ”نَاْمَهْ اُوْچِيْنْ سَبْتْ گُوْنِيْ غاداغانْ اِيْشِيْ اديُوْرْسِيْبْزِيْ؟“ دِييْپْ سُوْرادِيْ. ^٣ عِيْسَى اُوْلارا: ”داُوْدْ بِيْلانْ يَانْبِنْدَاقِيْلارْ اُچْ غالانلارْبِنْدَا، سِيْزْ داُوْدْبِيْنْ نَاْمَهْ اَدانلِيْگِيْنِيْ هِيْچْ اُوْقِيْمادْبِيْزِيْمِيْ؟“ ^٤ اُوْلْ خُوْدَايِيْنْ اُوْيِيْنَهْ گِيْرِيْپْ، هُوْدُوْرْ نانلارْبِيْ اَلْبِيْ اِييْدِي، يَانْبِنْدَاقِيْلارا هَمْ بَرْدِي. بُوْ اُوْلارْ اُوْچِيْنْ غاداغانْتِيْ، فِقْطْ كَاهنلارا اِجازهْ بَرِيْلانْتِي“ دِييْدِي. ^٥ عِيْسَى اُوْلارا يِنَه-هَمْ: ”انسانْ اُوْغْلِيْ حَتِيْ سَبْتْ گُوْنِيْنِيْنْ-هَمْ حَكْمدارْبِدِيْر“ دِييْدِي.

^٦ بَاشْغَا بِيْرْ سَبْتْ گُوْنِيْ عِيْسَى كَنِيْسا بارِيْپْ، مَرْدَمَهْ اُوْوراْتْمَانَهْ بَاشلادِيْ. اُوْلْ يِرْدَهْ سَاغْ اَلِيْ شَلْ بُوْلانْ بِيْرْ اَدَمْ بَارْتِيْ. ^٧ تُوْرَاتْ كِتَابِيْنْ اسْتادِلَارِيْ بِيْلانْ فَرِيْسِيْلَرْ عِيْسانِيْ عِيْلاماقْچِيْ بُوْلدِيْلار. سَبْتْ گُوْنِيْ كَسَلَهْ شَفاْ بَرارْمِيْكا دِييْپْ، اُوْنِيْ پِيْلايُوْرْتِيْلار. ^٨ عِيْسَى اُوْلارْبِيْنْ فِكْرلَرِيْنيْ بِيْلِيْپْ، اَلِيْ شَلْ اَدَمَا: ”يِرِيْنَن تُوْر، اُوْرْتَا چِيْق!“ دِييْدِي. اُوْلْ هَمْ يِرِيْنَن تُوْرْبِيْ، اُوْرْتادا دُوْرْدِيْ. ^٩ اُوْننانْ سُوْنْ عِيْسَى اُوْلارْدان: ”سِيْزَهْ بِيْرْ سُوْرَاغْبِمْ بار: قَانُوْنْ بُوْيوْنْچَا سَبْتْ گُوْنِيْ يَاغْشِيْلِيْقْ اَتْمَكْ دُوْغْرُوْمِيْ ياما-هَمْ يامانلِيْقْ؟ يِيْرِيْنِيْنْ جَانْبِيْ خِلاصْ اَتْمَكْ دُوْغْرُوْمِيْ ياما-هَمْ هَلَاكْ اَتْمَكْ؟“ دِييْپْ سُوْرادِيْ. ^{١٠} عِيْسَى تُوْواراگِيْنْدَاكِيْلَرِيْنْ هَماسِيْنَهْ گُوْزْ گَزْدِيْرِيْپْ چِيْقِيْپْ، يَانْقِيْ اَدَمَا: ”اَلِيْنِيْ اُوْزَات!“ دِييْدِي. اُوْلْ هَمْ

الييني اوزاتدي. شوبادا شفا تاپدي. ^{۱۱} اولار بولسا قهر-غضا منىپ، عيسانى نامە اتماليليگى اوچىن اوز آرالارېندا مصلحتلاشمانا باشلاڧلار.

عيسى اۇن ايكي شاگردىنى سايلايۇر

^{۱۲} شۇل گۇنلردە عيسى دعا اتمك اوچىن داغا چېقدي و ھمە گيجاني خۇدايا دعا اديپ ارتيره چېقدي. ^{۱۳} گۇن دۇغاندا، شاگردلرېنى يانېنا چاغېردې. اولاردان اۇن ايكي سانېسېنى سايلاپ، اولارې رسۇللېغا بللادي. اولار شۇلاردېر: ^{۱۴-۱۶} شمعوُن (عيسى اۇنا پطرس لقبېنى بردى)، اۇنېن دۇغانې آندربس، يعقۇب، يۇحنا، فيليپ، بارتۇلۇمى، متى، تۇماس، آلفينين اۇغلى يعقۇب، واطانچې شمعوُن، يعقۇبېن اۇغلى يھۇديه و عيسى خائىلېق ادان يھۇدا ايسقاريوت. ^{۱۷} عيسى اۇزىنېن اۇن ايكي شاگردى بيلان داغان آشاق دۇشيپ، بىر انداگان يردە دۇردې. اول يردە اۇنېن باشغا-ھم كان شاگردلرې اويشيپ، ھمە يھۇديادان، اۇرشليمىن، صۇر بيلان سيدۇنېن تۇواراكلرينن كۇپ انسانلار گليپتي. ^{۱۸} اولار عيسانى ديتلامانە و كسللرېنە شفا تاپمانا گليپتيلر. ارواح-جنلاردان عذاب چكيۇنلار-ھم شفا تاپيۇرتېلار. ^{۱۹} ھمە انسانلار عيسى ال دگيرجك بۇلېپ كۇشش اديۇرتې، سببى اۇننان چېقيۇن گويچ اولارېن ھماسينە شفا بريۇرتې.

بختلېلار و بختسېزلار

^{۲۰} اۇننان سۇن عيسى شاگردلرېنە گۇزلۇپ، شۇرقم دىيىدى:
”اى، غرييلار، سىز بختلېسېنېز،
چۇنكى خۇدايېن شالېغى سىزىنكىدېر!
^{۲۱} اى، شۇ وقت آچلېق چكيۇنلار، سىز بختلېسېنېز،
چۇنكى دۇيارسېنېز.
شيپىلا آغلايۇنلار، سىز بختلېسېنېز،
چۇنكى شادلېقدان گۇلارسېنېز.
^{۲۲} انسان اۇغلى سببى باشغالار سىزى يك گۇرېپ، آرالارېننان قۇوان وقتې، سىزە سۇگېپ، ادېنېزې غارالان وقتې بختلېسېنېز! ^{۲۳} شۇل گۇن خۇش بۇلېن، بگانچدن بۇكالۇن، سببى آسمانلاردا آجاق سېلاغېنېز ككتادير. اولارېن آتا-بابالارې-ھم پيغمبرلرە شۇرقم اتدیلر.
^{۲۴} اما واى حالېنېز، اى، بايلار!
چۇنكى سىز درراو گۇوۇنيگىنېزى تاپانسېنېز.
^{۲۵} واى حالېنېز، اى، شۇ وقت دۇقلار!
چۇنكى سىز آچلېق چكارسيئېز.
واى حالېنېز، اى، شۇ وقت گۇليۇنلار!
چۇنكى سىز ياس تۇتېپ آغلارسېنېز.
^{۲۶} ھمە انسانلار سىزى اۇوان محلې، واى حالېنېز!
چۇنكى آتا-بابالارې-ھم يالان پيغمبرلرە شۇرقم اتدیلر.

دشمنلارېنېزې ياغشى گۇرىن

^{۲۷} اما، اى، منى ديتلايۇنلار، سىزە شۇرقم دىيىۇرېن: دشمنلارېنېزې ياغشى گۇرىن، اۇزىنېزى يك گۇريۇنلار ياغشېلېق ادين. ^{۲۸} اۇزىنېزە غارغايۇنلار اوچىن ياغشېلېق دىلۇن، اۇزىنېزى غېنايۇنلار اوچىن خۇدايا دعا-ديلاگ ادين. ^{۲۹} بىر ياناغېنا اۇرانا بۇيلاكي ياناغېنې-ھم تۇت. دۇنېنې آلاننان كۇيناگىنې ھم غايغېرما. ^{۳۰} سننن دىلانە بر، اۇزىنن بىر زات آلاننان اېزېنا سۇراما. ^{۳۱} انسانلارېن اۇزىنېزە نامە اتمگىنى حاليۇن بۇلسانېز، سىز-ھم اولارا شۇرقم ادين.

۳۲ سىز اۋزىنىڭ ياغشى گۈريۇنلارې ياغشى گۈريۇن بولساڭىز، مۇنېن بىلان نامە حرمت غازانىۋرسېڭىز؟ گناھكارلار- ھم اۋزلىرىنى ياغشى گۈريۇنلارې ياغشى گۈريۇرلار. ۳۳ سىز اۋزىنىڭ ياغشىلىقى اديۇنلار ياغشىلىقى اديۇن بولساڭىز، مۇنېن بىلان نامە حرمت غازانىۋرسېڭىز؟ گناھكارلار- ھم شۇرقم اديۇنلار. ۳۴ اېزىنا آلماق اميدې بىلان قرض بريۇن بولساڭىز، مۇنېن بىلان نامە حرمتا مناسبېڭىز؟ گناھكارلار- ھم بران قرضىنى اېزىنا آلماق نىتى بىلان گناھكارلار قرض بريۇنلار. ۳۵ دشمنلارېڭىز ياغشى گۈريۇن، ياغشىلىقى اديۇن، بران زادېڭىز اېزىنا آلماسىز قرض بريۇن. شۇندا سىزىڭ سېلاغېڭىز كىتتە بولۇپ، خۇدايېن اۋغۇللارې بولارسېڭىز، سىبىي اۋل قىدرىنى بىلمىز- ھم، يامانلار- ھم مېرىباندىر. ۳۶ آسمانداقې آتاپېڭىز رحىمى بولۇشى يانى، سىز- ھم رحىمى بولۇڭىز.

باشغالارې ملامت اتمك حقىندا

۳۷ باشغالارې ملامت اتمان، شۇندا سىز ھم ملامت بۇمارسېڭىز. ھىچ كىمى گناھكارلامان، شۇندا سىز ھم گناھكار بۇمارسېڭىز. باغشىلان، سىز- ھم خۇداي طرفدان باغشىلانارسېڭىز. ۳۸ بريۇن، سىز- ھم بريۇن. بران قابېڭىزدا دۇلدېرېلىپ، پۇراپۇر اديلىپ، غۇجاغېڭىزې بران اۋلچاگېڭىز بىلان دۇلدېرېلىپ بريۇن. ھايىسى اۋلچاگ بىلان اۋلچاساڭىز، سىز- ھم شۇل اۋلچاگ بىلان اۋلچالار.

۳۹ عىسى اۋلار بىر مثال ھم آيدېپ بردى: ”كۇر كۇرى ايدېپ بىلارمى؟ ايكىسى ھم چۇقۇرا غاچمازمې؟! شۇاگر اۋز معلمىنن يۇقارې دالدىر، اما اۋقۇنى توكادانن سۇن، ھر شۇاگر اۋز معلمى يانى بۇلار. ۴۰ نامە اۋچىن سن دۇغانېڭىز گۈزىنداكى غېمىغېڭىز گۈريۇرسېڭىز، اما اۋز گۈزىنداكى بالارې گۈريۇرسېڭىز؟ ۴۱ ئادىپ سن اۋز گۈزىنداكى بالارې گۇرمان، دۇغانېنا: دۇغان! گل، گۈزىنداكى غېمىغېڭىز چىقارايىن دىيىجك؟ اى، ايكى يۇزلى، اۋزال اۋز گۈزىنداكى بالارې چىقار، شۇندا دۇغانېڭىز گۈزىنداكى غېمىغېڭىز چىقارماق اۋچىن ياغشى گۇراسىن.“

درخت و اۋنېن مىواسى

۴۲ ”ياغشى درختېن يامان مىو ھم برىمۇنى يانى، يامان درخت- ھم ياغشى مىو ھم برىمۇن. ۴۳ درخت اۋز مىواسىنن تانېلىۋىندىر. سىبىي يانداقدان انجىر، تىكانى درختدان- ھم اۋزۇم اېلىۋىن دالدىر. ۴۴ ياغشى انسان يۇراگىنىڭ ياغشىلىقى خزىناسېنن ياغشىلىقى چىقارېۋىندىر، يامان انسان يۇراگىنىڭ يامانلىقى خزىناسېنن يامانلىقى چىقارېۋىندىر. انسانېن دىلي يۇراگىنن چىقۇۋىنې گېلايۇندىر. ۴۵ نامە اۋچىن مانا: يا ارباب! يا ارباب! دىيىپ، آيدانلارېمى اھىۋرسېڭىز؟ ۴۶ مىن يانېما گىلىپ، سۇزلىرىمى اشىدىپ، اۋلارې برىجى اديۇن انسانېن كىمە مۇزايۇنلېغېڭىز سىزە آيدايىن: ۴۷ اۋل اۋى ساملاق اۋچىن يري چۇننۇر غازېپ، اۋنېن دۇبىنى داشېن اۋستىندە غۇرشان انسانا مۇزايۇر. سىل گلاندە، دريا جۇشېپ، بۇ اۋى ھم اۋرسا، اۋنې سارسدېرېپ بىلمىز، سىبىي اۋل برىك سالېنېتې. ۴۸ اما مىن سۇزلىرىمى اشىدىپ- ھم، برىجى اتمادىك كىشى چاگانېن اۋستىندە اۋى غۇرشان انسان يانېدېر. دريا جۇشېپ، اۋل اۋى ھم اۋران بادېنا، اۋى بىقېلار. اۋنېن بىقېلېشى- ھم قۇرقۇنچ بۇلار.“

صاحب منصبىن ايمانى

۱ عىسى اۋزىنى دىتلايۇن مردەم بۇ سۇزلىرىن ھماسىنى آيدېپ بۇلاننان سۇن، گۇرناخۇم شىرىنە گىتدى. ۲ بۇ ىردە بىر صاحب منصبىن ياغشى گۈريۇن خدمتكارى كىسلاپ، اۋماسىنە غۇلاي ياتىرتې. ۳ صاحب منصب عىسى حقىندا اشىداندە، اۋز خدمتكارىنە شفا برىمىگىنى سۇراپ، اۋنېن يانېنا بىرناچە يھۇدى ياشۇلۇلارېنې ايرىدى. ۴ اۋلار عىسانېن يانېنا گىلىپ، اۋنا يۇراكدن يالبارېپ: ”بۇ آدم سىن كىم اتمىگىنە مناسب، سىبىي اۋل بىزىن

مردمىمىزى ياغشى گۆريۇر، حتى بىزە كنىسە ھەم غۇرشامانا كەمك اتدى“ دىيدىلەر. شۇنېن ئاۋچىن، عىسى اۇلار بىلان گىتدى.

اۇلار صاحب منصبىن ئاۋىنە غۇلايلاشانلارېندا، صاحب منصب دۇستلارېننان اۇنا شۇرقم خەبەر ايرىدى: ”استاد، زىمىتە غاملا، سىبى سىنېن ئاۋىمە گەمگىنە من مناسب دال. شۇنېن ئاۋچىن ھەم من ئاۋىمى سىنېن يانېنا بارمانا مناسب گۇرمادىم. فقط بىرناچە سۇز آيتسان بىس، منىن خىدمەتكارىم شفا تاپار. من ھەم بۇيرىق آستىندا قى آدمدېرېن، اختيارېمدا عىسكەرلېم بار. بىرىسەنە گىت دىيسام گىديۇر، باشغاسېنا گل دىيسام گىليۇر. خىدمەتكارىمە شۇنېن ات! دىيسام اديۇر.“

عيسى بۇ سۆزلىرى اشىدىپ، صاحب منصبە خىران غالدى. اۇل اېزېنا دۇشىپ گىيۇن مردەمە طرف اۋورىلىپ: ”سىزە شۇنېن آيداين: من حتى اسرايىلدا شۇرقم كىتتە ايمانلى انسان گۇرمادىم“ دىيدى. اۇننان سۇن ايرىلان آدمىلار اېزېنا اۋورىلىپ بارانلارېندا، خىدمەتكار شفا تاپان اكان.

عيسى دۇل عىالېن اۇلان اۇغلىنې دىرالديۇر

”مۇننان بىر آزاراق مىلدان سۇن عيسى نايىن دىيان اۇبا گىتدى. شاگردلىرى بىلان كىتتە جىمىت ھەم اۇنېن اېزېنا دۇشىپ گىتدى.“ عيسى شەر دروازاسىنە غۇلايلاشقا كىتتە بىر دۇل عىالېن يەكە اۇغلىنې جايلامانا قىرستانا اېلپ بارىۇن اكانلەر. شەردن گلان كىتتە جىمىت ھەم بۇ عىالېن يانېندا. ارباب عيسى بۇ عىالې گۇرېپ، اۇنا يۇراگى كۇيدى. اۇل عىالا: ”آغلاما!“ دىيدى.

اۇننان سۇن عيسى بارېپ، تاپىدا اىنى دىگىردى، اۇنې گۇتارىپ بارىۇنلار دۇردېلەر. عيسى: ”اى، ياش يىگىت، سانا دىيىۇرېن، تۇر!“ دىيدى. شۇندا اۇلان ياش يىگىت تۇرېپ، گىلامانە باشلادى. عيسى اۇنې اناسىنە غايتارېپ بردى. ”ھەملىرى قۇرقى باسدې. اۇلار: ”آرامېزا كىتتە بىر پىغمبەر گلدى!“، ”خۇداى اۋز مردىمىنە نظر سالدې“ دىيىپ، خۇدايې شەرتلاندىرېدلەر. عيسى باراداقى بۇ خەبەر ھەمە يەۋدىيە و داش-تۇواراكداكى اطرافلاردا يىرادى.

عيسى بىلان يحيى چۆمىدىرىجى

”يحيانېن شاگردلىرى بۇ واقىلارېن بارېنې اۇنا گۇررۇن بردىلەر. يحيى اۇلاردان ايكىسىنى يانېنا چاغېرېپ: ”گەملى شۇل سىنى يا-ھەم بىز باشقا بىرىنە غاراشمالېمې؟“ دىيىپ، ارباب عىسادان سۇراماق اۋچىن اۇلارې ايرىدى. اۇلار عىسانېن يانېنا گىلپ: ”بىزى يحيى چۆمىدىرىجى ايرىدى. اۇل سىنن: شۇل گەملى سىنى يا-ھەم بىز باشقا بىرىنە غاراشمالېمې؟“ دىيىپ سۇرايۇر“ دىيدىلەر.

”شۇل وقىتلار عيسى كۇپ كىسلىرى، يامان رۇح ايبالانلرى شفا بىرىتى، كان كۇرلرېن گۇزلىرىنى آچىپتې. شۇنېن ئاۋچىن، عيسى خىرچىلار: ”بارېن-ھەم، گۇرېپ-اشىدانلرېنېزى يحيى خەبەر بىرېن. كۇرلر گۇرېۇر، آغساقلار يۇرىيۇر، پۇست كىسلىلر شفا تاپىۇر، كرلر اشىديۇر، اۇلۇر دىرالېۇر، غرىبلار خۇش خەبەر تىلىخ ادىليۇر. منن يۇز اۋورمىۇن انسان بختلېدېر!“ دىيىپ جواب بردى.

”يحيانېن نىماندىلارې گىدانن سۇن، عيسى جىمىتە يحيى اۋچىن گۇررۇن برمانە باشلادى: ”چۇلە نامە گۇرمانە گىتدىنېز؟ شىمالا غېمىلدايۇن يىلغىنېمې؟“ نامە گۇرمانە گىتدىنېز؟ نىس كۇيناكلر گىان آدمېمې؟ اما قىمىتھالى كۇيناكلرە بىسلىنېپ، شادې-خىرمىلېقدا ياشايۇنلار شاھ قىرلارېندا دېر. سىز نامە گۇرمانە گىتدىنېز؟ بىر پىغمبەرېمې؟ ھاوا، من سىزە شۇنېن آيدىۇرېن، اۇل گۇران كىشىنېز حتى پىغمبىردن ھەم سۇشىكىدىر. اۇنېن يۇل تيارلار يانې، مانا، من اۋز وكىلىمى ايرىيۇرېن، دىيىپ يازبلان سۇزلر ھەم شۇ اۋچىندىر. سىزە شۇنېن آيدىۇرېن، عىالدىن دىيا گلانلرېن آراسىندا يحيادان كىتتاسى يۇقدېر، اما خۇدايېن شالېغىندا اىن كىچىسى ھەم اۇننان كىتادىر.“ ھەم مردەم، حتى مالىياتچىلار ھەم يحيانېن سۇزلىرىنى اشىدىپ، يحيى طرفىننان سۇوا چۆمىدىرىلمەك بىلان خۇدايېن يۇلېنېن دۇغۇلېغىنې تىدىقلا دېلەر. اما فرىسىلردىر تۇرات كىتابېن استادلارې يحيى طرفىننان سۇوا چۆمىدىرىلمەك يۇز اۋورمەك بىلان خۇدايېن اۇزلىرى اۋچىن نىتلان مقىصدېننان يۇز اۋوردىلەر. عيسى سۇزىنى دوام اتدىردى: ”من

بۇ نسلى كىمە مۇزادايىن؟ ئۇلار كىمە مۇزايۇر؟^{۳۳} ئۇلار بازاردا ئوتۇرپ، بىرى-بىرىلىرىنە: 'سېزە تۆيدۆك چالدىق، ئوينا مادېنېز؛ ياس تۇتدېق، آغلامادېنېز؛ دىيىپ غېغىرىيۇن چاغالار مۇزايۇرلار. ^{۳۳} مانا، يحيى چۆمىدىرىجي گىدى، ئۇل نان اييان يۇق-ھەم، شراب ايچان يۇق. سېز بۇلسا ئۇنا 'جنلى' دىيىۋرسېنېز. ^{۳۴} انسان ئۇغلى گىدى، ئۇل اييۇر-ھەم، ايچيۇر-ھەم، سېز ئۇنا: 'مانا، بۇ خۇرانا، شراب ايچيۇنا گۇزلان! ئۇل مالىياتچىلار و گناھكارلار بىلان دۇست بۇلدې! دىيىۋرسېنېز. ^{۳۵} اما دانالېغېن حقلېغې ئۇنېن فرزندلرېنېن ھەمەسى طرفېننان تصدىقلانار.

گنالى عيال عيسان آياغېنا ياغ چاليۇر

^{۳۶} بىر گون فرىسلىردن بىرى عيسانې داماما چاغېردې. ئۇل ھەم فرىسلىنېن ئويىنە بارېپ، ساچاق باشېندا ئوتۇردې. ^{۳۷} شۇل شەردە گناھكار بىر عيال بارتې. ئۇل عيال عيسانېن فرىسلىنېن ئويىندە مەھمانلېغېنې بىلېپ، شويشە غاپدا خۇشبوۋى اېسلې ياغ گتېردې. ^{۳۸} عيال عيسانېن ئويىندە دېزېنا چۆكىپ آغلاپ، گۇزىاشلارې بىلان ئۇنېن آياقلارېنې يۇومانا باشلادې. سۇن آياقلارېنې ساچې بىلان سىرېپ ئۇغشادې و خۇشبوۋى اېسلې ياغ چالدى. ^{۳۹} عيسانې چاغېران فرىسى مۇنې گۇرېپ: "اگر بۇ آدم پېغمبر بۇليۇن بۇلسا، ئۇزىنى الايۇن عيالېن كىملىگىنى، ئاھىلىلىگىنى بىلارتي. بۇ عيال گناھكار" دىيىپ، ايچې بىلان گېلاشورتي. ^{۴۰} مۇنېن ئۇچىن عيسى ئۇنا: "شمعون، منىن سانا آيتمالې زادېم بار" دىيدى. ئۇل ھەم: "آيدېر، استاد" دىيدى. ^{۴۱} "بىر آدم ايكي آدم پۇل قرض برىيدىر: بىرىنە - باش يۇز كۆمۇش تىننە، بۇيلاكىسىنە - الې كۆمۇش تىننە. ^{۴۲} برگىسىنى برمانە ھىچ پۇللارېنېن يۇقلېغې ئۇچىن، ئۇل بۇلارېنېن ايكىسىنېن ھەم برگىسىنى ئوتىيدىر. مۇنېن ئۇچىن ئۇلارېنېن ھايىسېسى ئۇنېن حاص كۆپ ياغشې گۇرار؟" ^{۴۳} شمعون: "منىن فكمىچا، برگىسى كۆپ ئۇتيلان آدم" دىيىپ جواب بردى. عيسى: "دۇغرى فكم اتدىن" دىيدى.

^{۴۴} ئۇننان سۇن عيسى عيالا طرف ئۇورىلېپ، شمعوننا شۇرقم دىيدى: "بۇ عيالې گۇرېومېسېن؟ من سىنېن ئويىنە گلىدىم، سىن بۇلسا آياقلارېمې يۇومانا سۇ-ھەم برمادىن، اما بۇ عيال آياقلارېمې گۇزىاشې بىلان يۇوېپ، ساچې بىلان سىردى. ^{۴۵} سىن منى ئۇغشامادېن، اما بۇ عيال من ئويە گىرانىمنن بۇرى آياقلارېمې ئۇغشاپ ئۇتېر. ^{۴۶} سىن كلامە ياغ چالمادېن، اما بۇ عيال آياقلارېما خۇشبوۋى اېسلې ياغ چالدى. ^{۴۷} شۇنېن ئۇچىن ھەم من سانا آيدىۋرېن: بۇ عيالېن كۆپ گنالارې باغېشلاناندىر. چۇنكى ئۇنېن مەھبېتى كۇيدىر. گنالارې آز باغېشلانانلارېنېن بۇلسا مەھبېتى آزدېر. ^{۴۸} ئۇننان سۇن عيسى ئۇل عيالا: "سىنېن گنالارېنېن ئوتىلدى" دىيدى. ^{۴۹} عيسى بىلان بىر ساچاقدا ئۇتۇرانلار ئۇز آرالارېندا: "گنالارې-ھەم باغېشلايۇن بۇ كىمكا؟" دىيشمانە باشلادېلار. ^{۵۰} عيسى بۇلسا عيالا: "سىنى ئيمانېن خلاص اتدى، آرقايېن گىدېر" دىيدى.

بۇغداي تخم مثالى

۸ سۇن عيسى شەرلرې و ئۇبالارې آيلانېپ، خۇدايېن شالېغې باراداقې خۇش خېرى تېلىغ ائمانە باشلادې. ئۇن ايكي شاگردى ھەم ئۇنېن يانېنداتې. ^۱ شۇرقم ھەم، يامان رۇحلاردان و كىسلردن خلاص بۇلان بىرناچە عياللار، ايچىننن يتدى ارواح-جن چېقان ماغدالې مريم ھەم ھىرۇدىسىن بابلېغېنېن مەسئۇلې خۇزانېن عيالې يۇواننا، سۇزاننا، باشغا-ھەم بىرآزراق عياللار عيسانېن يانېنداتې. بۇ عياللار ئۇز پۇللارې بىلان ئۇلار كىمك ادېۋرتېلار. ^۲ كىتتە بىر جەمىت ئويشىپ، ھەم شەرلردن انسانلار عيسانېن يانېنا گىدى. شۇندا عيسى ئۇلار شۇ مثالى گۇررۇن بردى: ^۳ "بىر دەقان بۇغداي اكمانە چېقيۇر. اكيپ يۇركا، تخملارېن بىرناچاسى يۇلېن ئوستىنە دۇشىپ، آياق آستېندا دپالانىۇر و غۇشلار گلىپ، ئۇنېن اييۇرلار. بۇرناچە تخم داشلې يره دۇشۇر. ئۇلار گۇگارار بادېنا سۇوسېزلىقدان غۇرېپ گىدېۋرلار. بۇرناچاسى تىكاناكلىگىن آراسېنا دۇشۇر. تخم بىلان گۇگارار تىكانلر ئۇلارې باسيۇر. ^۴ بىرناچاسى-ھەم ياغشې تۇپرا دۇشۇر. ئۇلار گۇگارېپ چېقېپ، ھەر بىرى يۇز برابر حاصل برىۇر. بۇلارې گۇررۇن براننن

سۇن، عيسى: "اشيتمأنه غۇلاغې بار انسان اشيتسين!" دىيىپ غېغېردې. ^۱ شاگردلري اوننان: "بۇ مثالېن معناسې نامە؟" دىيىپ سۇرادېلار. ^۲ اول شۇرقم دىيىدى: "خۇدايېن شالېغېنېن سېربلارېنا دۆشيناړيېن ياناق سيزه بريدي، اما باشغالار غاراپ گۇرماسينلر، اشيدىپ دۆشيناړسينلر دىيىپ، اولارا مثاللار آرقالې آيدېليۇر. ^۳ مثالېن معناسې شۇرقم: تخم خۇدايېن سۇزيدىر. ^۴ يۇلېن اۆستينه دۆشان بۇغدايلار سۇزي اشيدىون انسانلاردېر. اما شيطان گليپ، ايمان گتيرماسينلر، خلاص بۇلماسينلار دىيىپ، اولارېن يۇراگينن سۇزي سۇغرىپ آليۇر. ^۵ داشلې يره دۆشانلر بۇلسا سۇزي اشيدانلرينده، بگانىپ قېۇل اديون انسانلاردېر. اما اولاردا دامار يۇقدېر. اولار آز وقت ايمانلې بۇلېپ، سېناق وقتې ايمانن دأنيۇرلار. ^۶ تيكاناكليگين آراسېنا دۆشانلر بۇلسا سۇزي اشيدىونلاردېر، اما دنيايېن غايغې-غملارې بيلان، بايلېقلارې، كيفي اولارې بارها بۇغيۇر، اولار حاصل برمىۇرلار. ^۷ ياغشى تۇپرا دۆشانلر بۇلسا، سۇزي اشيدىپ، اونې ياغشى هم پاك يۇراكده ساقلايۇنلاردېر. اولار صبرلېق بيلان ميوه بريۇندېرلار.

چېرا مثالي

^۸ هيچ كيم چېرانې ياقېپ، اونېن اۆستيني بۇرايۇن دألدېر يا-هم اونې چارپايانېن آشاغېندا غۇيۇن دألدېر. ترسينه، ايجاري گيرانلر اېشېغې گۇزار يانې، اونې چېراپايانېن اۆستينده غۇيۇندېر. ^۹ البته، اۆستي اچېلماجاق گيزلېن زات، بيلينماجك، معلۇم بۇلماجاق گيزلېن زات يۇقدېر. ^{۱۰} شۇنېن اۆچين هم نأهيلي ديتلايۇنلېغېنېزا اونس بريىن. كيمده بار بۇلسا، اوناي نه بريلار، اما كيمده يۇق بۇلسا، اۆزىنېنكي حساب اديون زادې هم الينن آلېنار.

عيسانېن اناسي و اينيلري

^{۱۱} عيسانېن اناسي بيلان اينيلري اونې گۇرمأنه گلدېلر، اما اويشان جمعيتدن ياناي اونېن يانېنا گىرىپ بيلمادىلر. ^{۱۲} اوناي: "اناي بيلان دۇغانلارېن سني گۇرمك اۆچين داشاردا غاراشېپ دۇرلار" دىيىپ خبر بردىلر. ^{۱۳} اما عيسى: "مىنن انام، دۇغانلارېم - خۇدايېن سۇزىني ديتلاپ، اونې برجاي اديونلاردېر" دىيىپ جواب بردى.

عيسى طۇفانې ياتېريۇر

^{۱۴} بىر گۇن عيسى شاگردلري بيلان بىر غايغما منىپ، اولارا: "گليىن، دريانېن بۇيلاكي طرفېنا اۆتالين" دىيىدى. شۇدىپ، اولار يۇلا دۆشدىلر. ^{۱۵} اولار غايېقدا يۇزىپ بارىۇرقلار، عيسى اۇخا گىتدى. دريادا بىردن گۇچلې طۇفان تۇردى. غايېق سۇودان دۇلېپ باشلادى، اولار خۇفلى ياغدايا دۆشدىلر. ^{۱۶} شاگردلر بارىپ، عيسانې اويادىپ: "استادا! استادا، بيز هلاك بۇلېپ بارىۇرېس!" دىيىدىلر. عيسى تۇرىپ، شمالا هم موج آليۇن تۇلقۇنلارې ملامت اتدى. طۇفان ياتېپ، اېسيميلىك بۇلدى. ^{۱۷} عيسى شاگردلرينه: "سيزين ايمانېنېن نىراده؟" دىيىپ سۇرادى. اولار بۇلسا قۇرقېشېپ هم گنگ غالېپ، بىري-بىرلرينن: "بۇ آدم كيمكا؟ اۇل شمالا هم سۇوا بۇيرىق بريۇر، اولار-هم اوناي غۇلاق آسيۇر!" دىيىشدىلر.

عيسى ارواح-جن اييالان آدمې شفا بريۇر

^{۱۸} اولار جليانين آلېندا يرلاشيۇن گراسالېلارېن يۇردينه گلدىلر. ^{۱۹} عيسى غېرادا غايېقدان دۆشانده، اوناي ارواح-جن اييالان بىر آدم دۆش گلدى. اۇل آدم كان محلدان بارى يالانچ و هيچ هيلي اگىنباش گىميۇرتى، اويينده ياشامان، قېرلارېن آراسېندا ياشايۇرتى. ^{۲۰} اول عيسانې گۇرانده، غېغېرىپ غۇبىردى. اونېن اۆتئنده يره يۇزين يېقېلېپ، باتلې سس بيلان: "اي، عيسى، كتنه خۇدايېن اوغلي! مىنن بيلان نامە ايشين بار؟ يالباريۇن، مني غېناما" دىيىدى. ^{۲۱} چۇنكي عيسى ارواح-جنا اۇل آدمنان چېقماغې بۇيرىپتې. ارواح-جن اونې اييالانىپ هميشه غېنايۇرتى. مۇنېن اۆچين اۇل آدمې زنجىرلاپ، غانداللاپ ساقلايۇرتېلار، اما اۇل زنجىرلريني اۆزىپ تاشلايۇرتى، ارواح-جن اونې چۇللره اكيذارتى. ^{۲۲} عيسى اوننان: "آدېن نامە؟" دىيىپ سۇرادى. اۇل هم: "آدېم لشكر" دىيىپ جواب بردى، سببي اوناي حسابسېز ارواح-جن گىرىپتې. ^{۲۳} ارواح-جنلار اۇزلىرينه دۇزخا گىتمگى بۇيۇرماسېن دىيىپ، عيسى يالباردېلار. ^{۲۴} شۇل

يىردا كى داغدا بىر سۆرى دۇنۇز اۇتلاپ يۇرتى. ارواح-جنلار دۇنۇزلارېن ايجينه گىرمانه اجازە برمگىنى سۇراپ، عىسى يالباردېلار. اول هم اجازە بردى. ^{۳۳} اولار يانقى آدمنان چىقىپ، دۇنۇزلارېن ايجينه گىردىلر. شۇننان سۇن سۆرى يۇقاردان آشق اينىپ، دريادا غرق بۇلدى. ^{۳۴} بۇلان زادې گۇرانلرىندە، چۇپانلار غاچىپ، شەردىر اۇبالارا مۇنې خىر بردىلر. ^{۳۵} مردم بۇلان واقىنى گۇرمك اۇچىن گلدى. اولار عىسانېن يانېنا گلانلرىندە، ايجىننن ارواح-جن چىقان آدمېن گىنىپ، عىسانېن آياغۇچىندا اۇتورانلېغىنى، عقلىنېن هم يرىندالىگىنى گۇرىپ قۇرقدېلار. ^{۳۶} بۇ واقىنى گۇرانلر بۇلسا، اولارا ارواح-جن ايالان آدمېن ناھىلى شفا تاپانلېغى اۇچىن گۇرۇن بردىلر. ^{۳۷} اۇننان سۇن همه گراسالېلار و شۇل يرىن مردمى عىسادان اۇز يانلارېننان گىتمگىنى خواھش اتدىلر، سىبى اولارې كىتتە قۇرقې غاپلاپ آلېتې. عىسى هم غايىغا منىپ، اېزېنا پس گىتدى. ^{۳۸} ارواح-جننان خلاص بۇلان آدم عىسى گىتمزدن اۇن اۇننان اۇزى بىلان گىتمانە اجازە سۇراپ يالباردى. ^{۳۹} عىسى بۇلسا: ”بار، اۆيىنە گىت، خۇدايېن سا نا نامالر ادانلىگىنى گۇرۇن بر“ دىيىپ، اۇنى اۋوراتدى. اول هم گىدىپ، عىسانېن اۇزىنە ادانلرىنى همه شەرىن مردمىنە گۇرۇن بردى.

اۆلېپ دىرالان غېز و شفا تاپان عىال

^{۴۰} عىسى اېزېنا پس گلانده، مردم اۇنى اېسېجاق عزت-حرمت اتدىلر، سىبى همالر اۇنا غاراشيۇرتې. ^{۴۱} شۇل وقت كنىسە كىتالرىننن يايۇس اتلې بىر آدم گلىپ، عىسانېن آياغىنا يېقىلدى و اۇننان اۆيىنە بارماغىنى خواھش اتدى. ^{۴۲} مۇنېن سىبى اۇنېن اۇن ايكي ياشلارېندا قې يىكاجە غېزې اۇلۇم ياستېغىندا ياتىرتې. عىسى اول يره گىدىپ بارىۇرقا، جمىعت اۇنى هر ياننان غېسېپ-غۇورېپ بارىۇرتې. ^{۴۳} جمىعتىن ايجىندە اۇن ايكي يىلدان بارى آل بۇلان خۇنزى كىسل بىر عىال هم بارى. اول بارى-يۇغىنى لۇقمان-حكىم و طىبىلره مصرف ادىپ، هىچ زاتدان خىر تاپمانى. ^{۴۴} اول عىسانېن ارقا طرفېننان بارىپ، اۇنېن دۇنېن سېنېنا يىنى دگىردى، شۇبادا شفا تاپىپ غان آقماسى دۇردى. ^{۴۵} عىسى: ”مانا كىم يىنى دگىردى؟“ دىيىپ سۇرادى. هىچ كىم بۇيۇن آلمادى. سۇن پطرس عىسا: ”استادا! مردم داشېنېن آلېپ، سنى غېسېپ-غۇورېپ بارىۇر“ دىيدى. ^{۴۶} اما عىسى: ”مانا بىرى يىنى دگىردى، سىبى من اۇزىمنن بىر گۇچىن چىقانېن بىلدىم“ دىيدى. ^{۴۷} عىال ادان ايشىنېن تانېيۇنلېغىنى بىلانن سۇن، تىتراپ گلىپ، عىسانېن آياغىنا يېقىلدى. همه مردمىن اۇنېندە اۇزىنېن نامە اۇچىن عىسى يىنى دگرانلىگىنى، شۇبادا هم شفا تاپانلېغىنى گۇرۇن بردى. ^{۴۸} عىسى اۇنا: ”اى، غېزېم، ايمانېن سا نا شفا بردى. صاغ-سلامت گىدىر“ دىيدى. ^{۴۹} عىسى بۇ سۇزلرى ايدىپ دۇرقا، كنىسە كىتاسىنېن اۇيىننن گلان بىر آدم يايۇرسا: ”غېزېن اۇلدى. استادى سۇشىك زىمىتە غۇيما“ دىيدى. ^{۵۰} اما عىسى مۇنې اشىدىپ، اۇنا: ”قۇرقما، فقط ايمانېن بۇلسېن، غېزېن شفا تاپار“ دىيدى. ^{۵۱} عىسى اۇنېن اۆيىنە گلانده، پطرس، يۇحنا، يعقۇب و غېزېن انه-اتاسېننان باشغا هىچ كىمە اۇزى بىلان اىچارى گىرمانە اجازە برمادى. ^{۵۲} همالر آغلاشېپ، ياس تۇتېپ اۇتېرتېلار. اما عىسى: ”آغلامان، اول اۇلان يۇق، اۇخۇلاپ ياتىر“ دىيدى. ^{۵۳} انسانلر غېزېن اۇلانلىگىنى بىلېيۇنلېقلارې اۇچىن عىسا گۇلدىلر. ^{۵۴} اما عىسى همأى داشارى ايرىپ، غېزېن يىننن تۇتېپ: ”غېزېم، تۇر!“ دىيدى. ^{۵۵} غېزا جان گىرىپ، اول شۇبادا يرىننن تۇردى. اۇننان سۇن عىسى غېزا داماق برمكلرىنى بۇيۇردى. ^{۵۶} غېزېن انه-اتاسى حىران غالدى. عىسى بۇلسا اولارا بۇلېپ اۇتان زادى هىچ كىمە ايتمان دىيىپ تابشېردى.

عىسى شاگردلرىنى مردمىن آراسېنا ايرىۇر

۹ عىسى اۇن ايكي شاگردىنى يانېنا چاغېرىپ، اولارا همه ارواح-جنلارې قۇومانا، هر رقم كىسلرى شفا برمانە گۇچ و اختىار بردى. اۇننان سۇن اولارې خۇدايېن شالېغىنى تىلىغ اتمانە و كىسلره شفا برمانە ايرىدى. ^۱ عىسى اولارا: ”يۇل اۇچىن هىچ زات آلمان: يانېنېندا نه عصا، نه تۇرپا، نه نان، نه پۇل، نه سۇشىك كۇيىناك – هىچ زات بۇلماسېن. ^۲ هايسى اۆيه گىرسا ئىز، تا اول شەردن چىقىپ غايدىۇنچانېن، شۇل اۆيدە بۇلېن. ^۳ اگر انسانلر

سىزى قېۋل اتماسالار، اولارېن شھرىننن چېقېپ غايدانېنېزدا، اولارا ضد شاھدلىق حكىمىندە آياغېنېن تۈزېنې قاقېن“ دىدى. شۇدېپ، اولار يۇلا دۆشدىلەر، ھەر بىر باران يىرىندە خۇش خېرې تېلىخ ادېپ، كىسللرې شفا برېپ، اۇباما-اۇبا آيلاندېلار.

^۷ شۇل وقت ھېرۇدىس خان بۇ بۇلان واقىلارېن بارېنې اشىدىپ، غاتې پرېشان بۇلدې. سېبې كآبېر انسانلار: ”يھى دىرالىدېر!“ دىيۇرتېلار. ^۸ كآبېرلرې: ”الېاس تاپلېدېر!“، باشغا بېرېلرې ھم: ”قېمې پېغمبەرلرېن بېرې دىرالىدېر!“ دىيۇرتېلار. ^۹ ھېرۇدىس بۇلسا: ”من يھانېن كلاسېنى چاپدېردېم، اۇندا بۇ آدم كېمكا؟ اۇل حقدى بۇ كېلرې اشىدېورېن“ دىدى. اۇل عېسانې گۇرمانە كۇشش ادېۇرتې.

عيسى باش مۇن اركاگېن غارېنلارېنې دۇيۇرۇر

^{۱۰} رسۇللار اېزېنا گلانن سۇن، اۇز ادان ايشلرېنى عىسا خېر بىردىلەر. اۇل ھم اۇلارې يانېنا آلېپ، بېت صېدا دىيان شھرە كېتدى. ^{۱۱} اما جمىعت مۇنې بېلېپ، اۇنېن اېزېننن كېتدى. عىسى ھم مېردىمې قېۋل ادېپ، خۇدايېن شالېغې حقدى گۇرۇن بىردى و كىسل-مىحتاج انسانلار شفا بىردى. ^{۱۲} گۇن باتېپ بارېۇرقا، اۇن اېكى شاگردى عىسانېن يانېنا كېلېپ: ”بۇ جمىعتېن بۇردن كېتماسېنە آيت، تۇواراكدا كې اۇبالارا كېدېپ، ياتارا ير و نان تاپسېنلار، سېبې بېز بىر چۇل ىردە“ دىدىلەر. ^{۱۳} اما عىسى: ”اۇلارا اېممانە زادې سېز بىرېن“ دىدى. اۇلار ھم: ”بېز مۇنچا جمىعت اۇچېن نان ساتېن آلمانا كېدالېمې؟ بېزېن باش نان بېلان اېكى بالېقدان باشغا زادېمېز يۇق“ دىدىلەر. ^{۱۴} اۇل ىردە باش مۇنە غۇلې اركاكلر بارتې. اما عىسى شاگردلرېنە: ”اۇلارې الې-اللېدن تۇپاق-تۇپاق ادېپ اۇتۇردېن“ دىيېپ تابشېردې. ^{۱۵} اۇلار ھم شۇرقم ادېپ، ھمالرې اۇتۇرتدېلار. ^{۱۶} عىسى بۇلسا باش نان بېلان اېكى بالېغې آلېپ، گۇزلرېنى آسمانا تېكىپ شكر اتدى. سۇن بۇلارې مېردمە پايلار يانې بۇلېشىدېرېپ شاگردلرېنە بىردى. ^{۱۷} ھمالر اېيېپ دۇيدېلار، سۇشېك غالان نان بۇلاكلرېنى جمىعلاپ، اۇن اېكى سېدى دۇلدېردېلار.

پطرس عىسانېن مسىحلىگېنى اقرار ادېۇر

^{۱۸} بىر گۇن عىسى يكالېكدە خۇدايا دعا ادېۇرتې، شاگردلرې ھم اۇنېن يانېنداتې. عىسى اۇلاردان: ”مېردم مانا كېم دىيۇر؟“ دىيېپ سۇرادې. ^{۱۹} اۇلار: ”كآبېرلرې يھى چۇمدىرېجى، كآبېرلرې الېاس، باشغا بېرېلرې بۇلسا قېمې پېغمبەرلردن بېرې دىرالىدېر دىيۇر“ دىيېپ جواب بىردىلەر. ^{۲۰} عىسى اۇلاردان: ”سېز مانا كېم دىيۇرسېنېز؟“ دىيېپ سۇرادې. پطرس: ”سۇن خۇدايېن مسىحسىن“ دىيېپ جواب بىردى. ^{۲۱} عىسى بۇلسا مۇنې ھېچ كېمە آيتمازلېغې اۇلارا برك تابشېردې.

عيسى اۇلېپ دىرالېجېنى اۇنېنن آيدېۇر

^{۲۲} اۇننان سۇن عىسى سۇزېنى دوام ادېپ: ”انسان اۇغلې كۇپ گۇرگې گۇرمالې، ياشۇلۇلار، كىتتە كاھنلار و تۇرات كىتابېن استادلارې طرفېنن رىد ادېلمالې، اۇلدىرېلمالې و اۇچۇلانجې گۇن دىرالېلېدېر“ دىدى. ^{۲۳} عىسى اۇلارېن ھماسېنە شۇرقم دىدى: ”كېم مېنېن اېزېما دۇشمك ايسلايۇن بۇلسا، اۇزېنېن جانېننن اۇتسېن، ھەر گۇن صلىبېنى آلېپ، اېزېما دۇشسېن. ^{۲۴} كېم جانېنې غۇرېماق ايسلايۇن بۇلسا، اۇنې بىتېرار، اما كېم جانېنې مېنېن اۇرېمدا بىتېرسە، اۇنې خلاص ادار. ^{۲۵} انسان ھمە دىنانې غازانېپ-ھم، جانېنې الدن برسە، اۇنا نامە فايداسې بار؟ ^{۲۶} كېم مېنن و مېنېن سۇزلرېمېن اۇيالس، انسان اۇغلې-ھم اۇزېنېن، آتاسېنېن و مقدس فرشتالرېن شھرتې بېلان گلان مېلې اۇننان اۇيالار. ^{۲۷} اما سېزە دۇغۇسېنې آيدېۇرېن: بۇ ىردە دۇرانلارېن كآبېرې اۇلمزدن اۇن خۇدايېن شالېغېنېن كلىۇنېنې گۇرارلر.“

عيسانېن يۇزې اۇورلېۇر

^{۲۸} بۇ سۇزلرې آيدانېنن سكىز گۇن اۇتانن سۇن، عىسى پطرسې، يۇحنانې و يعقۇبې يانېنا آلېپ، خۇدايا دعا اتمك اۇچېن داغا چېقېدې. ^{۲۹} دعا ادېپ اۇتېرقا، اۇنېن يۇز كىشې اۇورلېپ، اگېنباشې لۇوورداپ آپ-آق بۇلدې. ^{۳۰} مانا، اېكى

آدم اۇنېن بيلان گۆررۆنلاشپ دۇرتې. بۇ مۇسى بيلان الياستې. ^{۳۱} اۇلار شهرت ايچينده تاپېلېپ، عيسانېن دنيادان آلېنمالي وقتې اۆچين گۆررۆن اديورتېلار. بۇ وقت اۇرшлиمده عمله آشمالېتې. ^{۳۲} پطرس بيلان اۇنېن يانېندا قېلارې اۇخې باسيورتې، اما اۇلار اۇخۇدان آچېلېپ، عيسانېن شهرتيني هم اۇنېن يانېندا دۇران ايكي آدمې گۆرديلر. ^{۳۳} مۇسى بيلان الياس عيسانېن يانېننان آيرېلېپ باريورقالار، پطرس نامە دىيىۋنېنې اۋزى-هم بيلمأن، اۇنا: ”استادا! بيزە بۇ يردە بۇلماق ياغشى، اۆچ خيمە تىكالي: بيري - سانا، بيري - مۇسا، بيري - الياسا“ دىيدي. ^{۳۴} پطرس بۇلارې آيدېپ دۇرقا، بير بۇلۇت گليپ، اۇلارېن اۋستيني بۇرادى. اۇلار بۇلۇدېن ايچينه گيرانن سۇن، غاتې قۇرقدېلار. ^{۳۵} بۇلۇتدان: ”بۇ ميني اۇغلىمدېر، سايلاپ-سچانيمدير! اۇنا غۇلاق آسېن“ دىيان بير سس گلدي. ^{۳۶} بۇ سس كسيلان وقتې، عيسى يكه غالدي. شاگردلر بۇلسا ايمسिम بۇلېپ، گۇران زاتلارې اۆچين شۇل گۆنلردە هيچ كيمە گۆررۆن برماديلر.

عيسى ارواح-جن ايالان اۇغلانې شفا بريۇر

^{۳۷} شۇل گۆنېن ارتاسي داغدان آشاق دۇشان وقتې، بير كتتە جمعيت عيسا دۇشدېلار. ^{۳۸} جمعيتي ايجيننن بير آدم غېغېرېپ، شۇرقم دىيدي: ”استادا! يالباريۇن، ميني اۇغلىما نظرېنې سال، اۇل ميني يكاچه فرزنديم. ^{۳۹} مانا، اۇنې بير ارواح-جن اييالايور، اۇل بيردن قېغېرېپ باشلايور. اۇل رۇح اۇنېن آغزېننان آق كۇپۆك گليۇنچا سيلتالايور، ير بيلان يئسان اديپ، اۇننان زۇردان چېقيۇر. ^{۴۰} سيني شاگردلرېنە خواھش اتديم، اما اۇلار شفا بريپ بيلماديلر.“
^{۴۱} عيسى: ”اي، يۇلدان چېقان، ايمانسېز نسل! من حاجانا چنلي سيزي بيلان بۇلېپ، سيزە چېداين؟ اۇغلىنې يانېما گتير“ دىيدي. ^{۴۲} اۇغلان عيسانېن يانېنا گليۇرقا، ارواح-جن اۇنې اييالاپ، يره اۋرېپ، كۇپ سيلتالادي. اما عيسى ارواح-جنې ملامت اديپ، اۇغلانا شفا بريپ، آتاسېنا غۇوشۇردې. ^{۴۳} همالر خۇدايېن گويچ-قدرتېنا حيران غالدىلار.

عيسى اۇلېپ دىرالجگيني ينە آيدىۇر

همالر عيسانېن ادان ايشلرېنە گنگ غالدي، اما عيسى اۋز شاگردلرېنە: ^{۴۴} ”بۇ سۇزلر غۇلاغېنېزدا غالسېن: انسان اۇغلي انسانلارېن ينە تابشېرېلار“ دىيدي. ^{۴۵} اما اۇلار بۇ سۇزە دۇشينماديلر، و اۇنېن معناسې اۇلار اۆچين گيزلېن بۇلېپ غالدي. اۇلار-هم بۇ اۆچين عيسادان سۇرامانا قۇرقدېلار.

اين كتتە كيم؟

^{۴۶} شاگردلرېن آراسېندا اۇلاردان كيمي اين كتتالېگي اۆچين كجاشمە بۇلدي. ^{۴۷} عيسى اۇلارېن يۇراگينداكي فكرلرې بىلېپ، بير چاغانې آلېپ، يانېندا دۇرۇزدې. ^{۴۸} اۇننان سۇن اۇلارا: ”كيم شۇنېن يانې بير چاغانې ميني آدېمنان قېۇل اتسە، مني قېۇل اديۇندېر. مني قېۇل ادان بۇلسا، مني ايراني قېۇل اديۇندېر. آرانېزدا كيم همادن كيژييك بۇلسا، اين كتتە شۇلدېر“ دىيدي. ^{۴۹} يۇحنا عيسى يۇزلانېپ: ”استادا! بيز سيني آدېن بيلان ارواح-جنلارې چېقاريۇن بير آدمې گۆرديك، اما اۇنېن بيزي بيلان بيلە دالليگي اۆچين، اۇنېن آلېنې اۇلماق ايسلاديك“ دىيدي. ^{۵۰} عيسى اۇنا: ”اۇنېن آلېنې اۇلما! كيم سيزە ضد بۇلماسا، اۇل سيزي ن طرفېنېزادېر“ دىيدي.

سامرادا بير اۇبا عيسا ضد بۇليۇر

^{۵۱} عيسانېن آسمانا گيتمالي محلې غۇلايلاندا، اۇرшлиمە گيتمگي يۇراگينه دۇويپ، يۇلا دۇشدي. ^{۵۲} اۇل اۇزىننن اۇن بيرناچه نمايندانې يۇللادې. اۇلار هم اۇنېن گلماسينه تيارلېق گۇرمك اۆچين، سامرالېلارېن بير اۇباسېنا گيرديلر. ^{۵۳} اما سامرالېلار عيسانې قېۇل اتماديلر، سببي اۇنېن يۇلې اۇرшлиمە طرفتې. ^{۵۴} عيسانېن شاگردلرې يعقۇب بيلان يۇحنا مۇنې گۇرېپ، اۇننان: ”اي، آقام! اۇلارې يۇق اتمك اۆچين آسماننان اوت ياغدېرماغېمېزې ايسلايۇرسېنې؟“ دىيېپ سۇرادېلار. ^{۵۵-۵۶} اما عيسى اۋوريلېپ، اۇلارې ملامت اتدي. اۇننان سۇن اۇلار باشغا اۇبا گيتديلر.

عیسانېن اېزېنا دۆشمک

۵۷ یۇلدا باریورفالار، بیر آدم عیسی: "نیرا گیتسان، من هم سنین اېزېنا دۆشجک" دئییدی. ۵۸ عیسی اۇنا: "تیلکلیرین و غۇشلارېن کتاگی باردېر، اما انسان اوغلېنېن کلاسینی غویارا-هم یری یوقدېر" دئییدی. ۵۹ باشغا بیرینە: "منین اېزېنا دۆش" دئییدی. اما اول: "آقام، اجازە بر، اوزال گیدیپ، آتامی جایلاپین" دئییدی. ۶۰ اما عیسی اۇنا: "غوی، اولولرینی اولولرین اوزلری جایلابرسینلر، اما سن گیت-هم، خۇدایېن شالبېغېنې تبلیغ ات" دئییدی. ۶۱ ینە بیرسی: "آقام! سنین اېزېنا دۆشایین، اما اجازە بر، اوزال فامیلېم بیلان خۇدای-یارلاشایین" دئییدی. ۶۲ عیسی اۇنا: "یر آغدارېپ یوران انسان اېزېنا غاراسا، اول خۇدایېن شالبېغېنا مناسب دألدير" دئییدی.

عیسی یتیمیش ایکی شاگردی وظیفأ ایریور

۱۰ شۇننان سوڭ ارباب عیسی باشغا یتیمیش ایکی آدمی بللاپ، اولاری اوزینین گیتمکچې بولیون همه شهرلرینه ایکی-ایکیدن اوز اۇنینن یوللادې. ۱ اولارا شۇرقم دئییدی: "حاصل بول، اما مردکار آز. شۇنېن اوچین-هم حاصل جمعلامانه مردکار ایرار یانی، حاصل اییاسی اربابا یالبارېن. گیدیڭ! مانا، من سیزی مۇجاکلرین آراسېنا غۇزۇلار یانی یوللايورېن. ۲ یانېنېزا غایجېق-هم، تۇربا-هم، کۇوۇش-هم آمان. یۇلدا هیچ کیم بیلان سلاملاشمان. ۳ هایسې اویه بارسانېز: گیرانېیزده سلام برین. ۴ اول اویده صلحا طرف بولیون انسان بار بولسا، سیزی بران سلامېنېز اۇنېن اوستینە اینار، یوق بولسا، ینە اوزېنېزە دولانار. ۵ اول اویده غالېپ، اولارېن برانلرینی اییپ-ایچین، سببی ایشچې اوز حقېنا مناسېدېر. اۆیدن-اویه گزیپ یورمان. ۶ بیر شهره بارانېنېزدا، قۇل ادیلسانېز، اۇنېنېزده نامە غۇبېلسا، شۇنې اییین. ۷ اول یردأکی کسلرە شفا برین و اولارا: 'خۇدایېن شالبېغې سیزه غۇلایلادی!' دئیین. ۸ اما باشغا بیر شهره بارانېنېزدا، قۇل ادیلسانېز، اۇنېن کۇجالرینه چېقېن-هم، اولارا: 'شهریتېزدأکی آیاغېمېزا یاپېشان تۇزانی-هم سیزه ضد قاقیورېس. اما شۇنې بیلین: خۇدایېن شالبېغې غۇلایلانېر!' دئیین. ۹ سیزه آیديورېن: قیامت گۇنی اول شهرین یاغدايې سدوم شهرینین یاغدايننان حاص بدتر بۇلار. ۱۰ دات گۇنېنە، ای، خۇرازین! دات گۇنېنە، ای، بیت صیدا! سیزده گۇرکازیلان قدرتلار صۇر بیلان صیدۇندا گۇرکازیلان بۇلساتې، اۇندا اولار بیراییم جۇل گینېپ، کۇل اوستینده اۇتۇرېپ تۇبە ادارتیلر. ۱۱ اما قیامت گۇنی سیزی یاغدايېنېز صۇر بیلان صیدۇنېن یاغدايننان حاص بدتر بۇلار! ۱۲ ای، گفرناحۇم! سن آسمانا گۇتاریلارین فکر ادیورمېسېن؟ یوق، سن دۇزخا تاشلانارسېن. ۱۳ سیزی دینلايۇن منی دینلايۇندېر، سیزی رد ادان منی رد ادار. منی رد ادان بۇلسا منی ایرانی رد ادار." ۱۴ اۇننان سوڭ شۇل یتیمیش ایکی شاگرد کتتە شادلېق بیلان پس گلیپ: "ای، استاد! سنین آدېنې آغزانېمېزدا، ارواح-جنلار هم بیزه بویون بولیورلار" دئییدیلر. ۱۵ عیسی اولارا: "من شیطانېن آسماننان ییلدېرېم یانی بۇلېپ آشاق اینانینی گۇردیم. ۱۶ من سیزه ییلانلاری، چییانلاری و دشمنېن همه گۇیچینی دپالامانه اختیار بردیم، هیچ زات سیزه زیان یتیرمز. ۱۷ شۇرقم هم سیز یامان رۇحلارېن اوزینېزە بویون بۇلماغېنا بگامان، لیکن آسماندا اتلارېنېز یازېلماغېنا بگانین" دئییدی. ۱۸ شۇل وقت عیسی مقدس رۇح ارقالی خۇش بۇلېپ: "ای، آتام، یرین و آسمانېن حکمداری! سنین بۇ زاتلاری عقللېلاردان، هۇشیارلاردان گیزلأپ، چاغالارا عیان ادانین اوچین سانا شکر ادیورېن! هاوا، آتام، بۇ سنین ایسلاگینتی.

۱۹ آتام همه زادې مانا تابشېردې. اوغلی آتادان باشغا هیچ کیم تانېیون دألدير. آتانې-هم اوغۇلدان و اوغلېن اۇنې عیان اتمک ایسلايۇن انسانلارېننان باشغا هیچ کیم تانېیون دألدير" دئییدی. ۲۰ سوڭ عیسی شاگردلرینه یوزلانیپ، اولارا علی حده آیتدې: "سیزین گۇریون زاتلارېنېزې گۇریون گۇزلر ناهیلی بختلې! ۲۱ سیزه شۇنې آیديورېن: کۇپ پیغمبرلر و پادشالار سیزی گۇریونلارېنېزې گۇرمک ایسلادیلر، اما گۇرمادیلر، سیزی اشیديۇنلارېنېزې اشیتیمک ایسلادیلر، اما اشیتما دیلر" دئییدی.

بىر سامرالې آدمېن قىساسى

^{۲۵} بىر دىندار عىسانى سېناماق اۋچىن، يىرىنن تۇرۇپ: ”استادا! ھىمشالىك ياشامانېنې مىراث آماق اۋچىن من نامە اتمالى؟“ دىيىپ سۇرادى. ^{۲۶} عىسى اۋنېن اۋزىنە سۇراق بىلان يۇزلانىپ: ”تۇرات كىتابدا نامە يازىلغى؟ سن مۇنا ناھىيلى دۇشنىۋىرسېن؟“ دىيدى. ^{۲۷} ”اۋل آدم: “خۇدايېنېز اربابى ھەمە يۇراگىنېز، ھەمە گۆجىنېز و فكرينېز بىلان جان-تەنن ياغشى گۇرىن“. شۇرقم ھەم: ”ھەمسايانې اۋزىنې ياغشى گۇرىشىن يانې ياغشى گۇر“ دىيدى. ^{۲۸} عىسى اۋنا: ”دوغرى جواب بردين، سن ھەم شۇرقم ات، شۇندا ياشارسېن“ دىيدى. ^{۲۹} اما اۋل اۋزىنې ياغشى انسان گۇركازجك بۇلېپ، عىسادان: ”مىنېن ھەمسايام كىم بۇلىۋور؟“ دىيىپ سۇرادى. ^{۳۰} عىسى اۋنا شۇرقم جواب بردي: ”بىر آدم اۋر شلىمىنن اريحا شەرە بارىۋورقا، اۋغۇرلارېن الينە دۇشۋور. اۋلار اۋنېن كۆيناكلرىنې سېپىرېپ اۋلورلار، اۋزى-ھەم ينجىپ، يالانچا حالدا تاشلاپ گىدىۋورلار. ^{۳۱} بىر كاھن آدم شۇل يۇلدان اۋتىپ بارىۋورقا، اۋل آدمې گۇرىپ، يۇلېن اۋل طرفې بىلان اۋتىپ گىدىۋور. ^{۳۲} اۋننان سۇن لاويلې بىر آدم-ھەم شۇل يره گلان وقتې اۋنې گۇرىپ، يۇلېن بۇيلاكي طرفې بىلان اۋتىپ گىدىۋور. ^{۳۳} شۇل يۇلدان اۋتىپ بارىۋور بىر سامرالې بۇلسا، بۇ آدمې گۇرىپ، اۋنا يۇراگى اۋپىۋور. ^{۳۴} اۋنېن يانېنا بارېپ، زىتۇن ياغى بىلان شراب غۇيېپ، يارالارېنې سارايۋور. اۋننان سۇن اۋل آدمې اۋز اشاگىنە مندىرىپ، بىر مەھمانخانا كىتېرىپ، اۋنا غاراشېق ادىۋور. ^{۳۵} شۇل گۇنېن ارتاسى مەھمانخانا بىن ايباسىنە ايكي كۆمۆش تىننە چىقارېپ برىپ: ”مۇنا ياغشىچا غاراشېق ادىن. سۆشېك مىصرف اتسۇن، اېزېما گلىۋورقام برارېن“ دىيىۋور. ^{۳۶} سىنېن فكرينچا، بۇ اۋچ آدمېن ھايىسېسى اۋغۇرلارېن الينە دۇشان آدمېن ھەمساياسى بۇلىۋور؟“ دىندار: ”اۋنا رحم ادا ن آدم“ دىيىپ جواب بردي. عىسى ھەم اۋنا: ”بار، سن-ھەم شۇنېن يانې ات“ دىيدى.

عيسى مارتا اتلى عيال بىلان مريمىن اۋيىندە مەھمان بۇلىۋور

^{۳۸} عىسى بىلان شاگردلرى يۇللارېنې دوام ادىپ، بىر اۋبا يتدىلر. عىسى اۋبا گىرانده، مارتا اتلى بىر عيال اۋنې مەھمان آلدى. ^{۳۹} بۇ عيالېن مريم اتلى بىر غېز دۇغانې بارتې. اۋل ارباب عىسانېن اۋقېمېنا بارېپ اۋتۇرېپ، اۋنېن سۇزلىرىنې دىتلايۋرتې. ^{۴۰} مارتا بۇلسا ايشلرىنېن كۆپلىگىنن يانغا غايغى و تشويشلى بۇلېپ، عىسانېن يانېنا گلىپ: ”ارباب! اۋيامېن مىنېن يىكە اۋزىمە خىدمت اتدىرىپ اۋتۇرماغى سىنېن قىساندا-ھەم دالمى؟ اۋنا آيت، مانا كىمكلاشىن“ دىيدى. ^{۴۱} ارباب عىسى اۋنا: ”واي، مارتا، مارتا! سن كۆپ زاتلار اۋچىن تشويش ادىپ جىگرخۇن بۇلىۋورسېن. ^{۴۲} فقط بىر زات گراكلىدىر. مريم اين ياغشىسېنې سايلادې و بۇ اۋنېن الينن ھىچ اۋنماز“ دىيىپ جواب بردي.

عيسى مردەمە نادىپ دعا-دىلاگ اتمانىنې اۋورادىۋور

بىر گۇن عىسى خۇدايا دعا ادىپ اۋتۇرتې. اۋل مۇنې دعانې تۆكادان وقتې، شاگردلرىنېن بىرى اۋنا: ”ارباب، يحيانېن اۋز شاگردلرىنە اۋورادىشى يانې، سن ھەم بىزە خۇدايا دعا اتمىگى اۋورادىن“ دىيدى. ^{۱۱} عىسى اۋلار خۇدايا دعا ادانىۋىزدە شۇرقم دىيىن:

”اي، اۋتامېز، اۋبېن مقدس بۇلسېن!

پادشالېغېن گلىسېن!

كۆندالىك نانېمېزې بىزە گۆندە بر.

بىزە ضد گناھ ادانلرى باغشىلايېشېمېز يانې،

سن ھەم بىزىن گنلارېمېزې باغشىلا.

بىزى سېناغا سالما“ دىيدى.

اۇننان سۇن عيسى اولارا شۇرقم دىيىدى: ”آيدالى، سىزىن بىرىنيزىن دۇستىنېز بار. سن گىجە يارىم شۇل دۇستىنېز يانېنا بارىپ: ’دۇست! مانا اوچ نان قىز بر. اۇزاق يۇلدان غۇلاى دۇستىم گلىدى. اۇنېن اۇنىندە غۇيارا زادىم يۇق’ دىيىپ يالباريۇرسىنېز. شۇندا دۇستىنېز اىچاردن: ’مانا مزاحم بۇلما! ايشىك قىللى، چاغلارېم، ھىمىز اۇخۇلاپ ياتىرىس. من تۇرىپ، سانا ھىچ زات برىپ بىلجك دال’ دىيىپ جواب برىور. ^۸ سىزە شۇنې آيدايېن، اۇل آدم سانا نانې دۇستلېغېن خاىرىنا برماسە-ھىم، اۇزىنېن آبرايې اۇچىن ھىم، حالايۇن سۇران زادىنې برار. ^۹ من سىزە دىيىورېن: دىلان، سىزە برىلار؛ گۇزلان، تاپارسىنېز؛ ايشىكى قاقېن، سىزە آچىلار. ^{۱۰} ھاوا، دىلان آلا، گۇزلان تاپار، ايشىك قاقانا آچىلار. ^{۱۱} سىزدن ھايىسى آتا اۇغلى بالىق دىلاندا، بالىغا دراك اۇنا يىلان برار؟ ^{۱۲} يا بۇلماسا يۇمۇرتا دىلاندا، اۇنا چىيان برار؟ ^{۱۳} شۇنېن اۇچىن، سىز يامان بۇلېپ-ھىم اۇز چاغلارېنېز ياغشى تحفلاىر برمگى بىليۇن بۇلسانېز، اۇندا آسمانداقې آتانېز اۇزىنن دىلايۇنلارا مقدس رۇحې حاص-ھىم كۇپ برمىمى؟“

عيسى و جنلارېن كىتاسى

^{۱۴} گۇنلېن بىرىندە عيسى بىر لال آدمنان ارواح-جنى قۇودې. ارواح-جن چىقان بادېنا، لال آدم گىلامانە باشلاىدى، مردم مۇنا حىران غالىدى. ^{۱۵} اما اولارېن كىبىرى: ”اۇل ارواح-جنلارې جنلارېن كىتاسى بىالزابۇل ارقالى قۇوپ چىقارىور“ دىيىلر. ^{۱۶} بۇيلاكىلر ھىم اۇنې سېناماقچې بۇلېپ، آسماننان بىر قىدرتلى علامت گۇركازمگىنى طلب اتدىلر. ^{۱۷} اما عيسى اولارېن فكىرلىنى بىلىپ، شۇرقم دىيىدى: ”اىچىندە آغېز-دىل بىرلىك بۇلمىۇن پادشالېق تۇزار، اىچىندە آغېز-دىل بىرلىك بۇلمىۇن اۇى بېقېلار. ^{۱۸} شىطان اۇز اىچىنن بۇلىنسە، پادشالېغې دۇرارمې؟ مۇنې سىزىن مانا ارواح-جنلارې بىالزابۇل ارقالى قۇويور دىيىونېنېز اۇچىن ايدىورېن. ^{۱۹} من ارواح-جنلارې بىالزابۇل ارقالى قۇويۇن بۇلسام، اۇندا سىزىن انسانلارېنېز اولارې كىم ارقالى قۇويۇرلار؟ شۇرقم دىيىونېنېز اۇچىن سىزى اۇز انسانلارېنېز حىم ادار. ^{۲۰} من ارواح-جنلارې خۇدايېن گۇيى بىلان قۇويۇن بۇلسام، اۇندا خۇدايېن شالېغې سىزە گلانىدىر. ^{۲۱} اگر بىر گۇيىچى آدم دپاسىنن دېرناغېنا چىلى ياراغلاىپ، اۇز اۇيىنى غۇرېيۇن بۇلسا، اۇنېن مال-مىلكى اماندادېر. ^{۲۲} اما اۇزىنن گۇيىچى آدم تاپىلېپ اۇستىنە چۇزېپ، اۇنې بىقسا، اۇندا اۇنې سۇيانىۇن ھىم ياراغلاىپ اىننن آلېپ پاىلار. ^{۲۳} منىن بىلان بۇلماىدېق مانا ضدىر، منىن بىلان سۇرۇنى جمىلاماسە اۇنې پىترادىۇندېر.

^{۲۴} ارواح-جن انساننان چىقاننان سۇن، چۇلردە اىلانېپ، دېنچلېق گۇزلايور، اما تاپمىور. شۇندا اۇل: ’چىقان اۇيىمە پس گىدايىن’ دىيىور. ^{۲۵} پس گلاندا، اۇيىن اىچى پاكلىگىنى، ھىم زادېن يرىندالىگىنى گۇريور. ^{۲۶} اۇننان سۇن گىدىپ، اۇزىنن ھىم يامان يتدى رۇحې يانېنا اىيور، شۇل يره بارىپ، مىسكن تۇتىور. شۇنېن اۇچىن، اۇل انساننې سۇنقى ياغدايې اۇنكىسىنن-ھىم بدتر بۇليور.“ ^{۲۷} عيسى بۇ زاتلارې ايدېپ دۇرقا، جمىتىن آراسېننان بىر عىال بلند سس بىلان: ”سنى دنيا گىران، سنى امىدىران انه ناھىلى بختلې!“ دىيىدى. ^{۲۸} عيسى بۇلسا: ”ھاوا، خۇدايېن سۇزىنى اشىدىپ، اۇنې برجاى اديۇنلار حاص ھىم بختلېدېر!“ دىيىپ جواب بردى.

يۇنسېن علامتى

^{۲۹} جمىت حاص كۇپ اويىشاندە، عيسى شۇرقم دىيىدى: ”بۇ نسل يامان نسلدىر. اولار علامت طلب اديور، اما اولارا يۇنس پىغمبرىنكىدن باشقا علامت برىلمز. ^{۳۰} يۇنس نىناوہ مردىنە ناھىلى علامت بۇلان بۇلسا، انسان اۇغلى بۇ نسلە عىنى شۇنېن يانې علامت بۇلار. ^{۳۱} الارى طرفدان مىلكاسى قىامت گۇنى بۇ نسلە ضد چىقېپ، اۇنې حىم ادار، سىبى اۇل سىلماننېن حىمىنى دىنلامك اۇچىن، يرىن آترې اۇچىننان گلىدى. مانا، بۇ ىردە سىلماننان-ھىم كىتە بىرى بار. ^{۳۲} نىناوہ مردى قىامت گۇنى بۇ نسلە ضد چىقېپ، اۇنې حىم ادار، سىبى اولار يۇنسېن تىلېغې بىلان تۇبە گلدىلر. مانا، بۇ ىردە يۇنسدان ھىم كىتە بىرى بار.

انسانېن بدينين اېشېغې

۳۳ ھېچ كيم چېرانې ياقېپ، گيزلين يردە يا-ھم غابېن آشاغېندا غۇيۇن دالدير، ترسينە، ايچاري گيرانلر اېشېغې گۇرار يانې، اونې چېراپايانېن اوستيندە غۇيۇندېر. ۳۴ بدينين چېراسي گۇزدير. گۇزوين ساغ بولسا، ھمە بدينين ھم ياخشېلىق بۇلار، گۇزوين عييلې بولسا، ھمە بدينين ھم غارائقي بۇلار. ۳۵ شۇنېن اوچين ھم حاضر بول، سنداكي اېشېق غارائقي بولماسېن. ۳۶ سني ھمە بدينين ياخشېلىق بولېپ، ھېچ بېر غارائقي يري يوق بولسا، چېرا سني اوز اېشېغې بيلان ياخشېلديون يانې، ھمە بدينين ياخشېلىق بۇلار“.

واي حالېنېزا!

۳۷ عيسى بۇ زاتلارې آيدېپ دۇرقا، بېر فريسي اونې اويينە داماما چاغېردې. عيسى بارېپ، ساچاق باشېندا اۇتۇردې. ۳۸ فريسي اونېن داماقدان اۇن اليني يۇومانلېغېنې گۇرېپ، گنگ غالدي. ۳۹ اما ارباب عيسى اۇنا شۇرقم دييدي: ”مانا، سيز فريسيلر كاسادير چاناغېن داشېنې پاكلايۇرسېنېز، اما ايچينېز آچگۇزليكدن ھم چتلبېقدان دۇلۇدېر. ۴۰ اي نادانلار! داشېنې يارادان خۇداي ايچيني-ھم ياراتمادېمې؟ ۴۱ محتاجلار يۇراكدن صدقە برين، شۇندا ھماسي سيزين اوچين پاك بۇلار. ۴۲ واي حالېنېزا، اي، فريسي انسانلار! سيز نعانعدان و پۇدينادان، ھر ھيلي اېسلې اۇتدان اونان بېر بۇلاگي بريۇرسېنېز، اما عدالت بيلان خۇدايېن محبتېنې فكر اتميورسېنېز. بۇلارېن بيريني برجاي اديپ، بۇيلاكيلريني تاشلامالي دالسيئيز. ۴۳ واي حالېنېزا، اي، فريسيلر! سيز كينسالاردا ياغشي يريندە اۇتۇرمانېنې، بازارلاردا اۇزيتيزە سلام بريمگيني हालيۇرسېنېز. ۴۴ واي حالېنېزا! سيز ھېچ بليگي بۇلمادېق قېرلار مئزايۇرسېنېز: انسانلار بيلمزدن شۇرقم قېرلارېن اوستيندە گزيۇندېرلار“.

۴۵ تۇرات كتابېن استادلارېن بيري اۇنا: ”اي، استاد! سن بۇ زاتلارې آيتماق بيلان، بيزين ھم گۇونيميزە دگيۇرسېن“ دييدي. ۴۶ عيسى ھم شۇرقم دييدي: ”سيزين ھم واي حالېنېزا، اي، تۇرات كتابېن استادلارې! آغېر يۇكلري انسانلار يۇكلايۇرسېنېز، اۇزيتيز بولسا اول يۇكلرە بارماغېنېزې ھم دگيرميۇرسېنېز. ۴۷ واي حالېنېزا! سيز ييغمبرلرين قېرلارېنې غۇرشايۇرسېنېز، اما اولارې اولديرانلر اۇز اتالارېنېز دېر. ۴۸ شۇتمك بيلان، سيز اتالارېنېزېن ادانلريني تصديقلايۇرسېنېز. ھاوا، ييغمبرلري اتالارېنېز اولديردې، سيز ھم اولارېن قېرلارېنې غۇرشايۇرسېنېز. ۴۹ شۇ سېدن ھم، خۇدايېن عققدارلېغې شۇرقم ديييدېر: ’من اولارا ييغمبرلر، رسۇللار ايرارين، اولارېن كابيريني اولديرارلر، كابيريني ھم غېنارلار. ۵۰ شۇنېن اوچين ھم دنيا يارادېلې باري ھمە ييغمبرلرين دۇكيلان غانې اوچين بۇ نسل جوابكاردير. ۵۱ ھايلېن غانېننان باشلاپ، عبادت خانە بيلان قېرانبېق يرينين آراسېندا اولديريلان زكارايانېن غانې چنلي بۇ نسل جوابكاردير. ھاوا، من سيزە شۇنې آيدېورېن: ھمە ادان ايشلري اوچين شيبيلاکي نسل جواب برار. ۵۲ واي حالېنېزا، اي، تۇرات كتابېن استادلارې! سيز بيلم-دانشېن آچارېنې اېپ گيتيديئيز. اۇزيتيز بۇ ايشيكدن گيرماديتيز، گيرمك ايسلايۇنلارېن اېنې ھم آلدېنېز“.

۵۳ عيسى اول يردن چېقان وقتې فريسيلر بيلان تۇرات كتابېن استادلارې اونېن ضدینە چېقېپ، عيسادان كان سۇراقلارې سۇرامانا باشلادېلار. ۵۴ شۇديپ، عيسانې سۇزیندە تۇتجاج بولېپ، ياغشي فرصدې پيلايۇرتېلار.

عيسى ايكي يۇزلي انسانلارې ملامت اديور

۱۲ شۇل وقت مۇنلرچا انسان اويشېپ، بيري-بېرلرينە غېسېلېشېپ دۇرتېلار. عيسى اۇزال بيلان اۇز شاگردلرينە گۇرۇن برمانە باشلادې: ”اۇزيتيزي فريسي انسانلارېن خميرماياسېننان، يعنى ايكي يۇزليليكدن غۇرېن. ۱ ياپيلان زادېن، اوستي آچېلماجاق، گيزلي بولېپ، بيلينماجك زات يۇقدېر. ۲ غارائقبېقدان نامە آيتسانېز، ياخشېلېقدان اشيديلار، اطاقلاردا آھستە سس بيلان آيدانلارېنېز تامېن دپاسيندە اعلان اديلار. ۳ اي، دۇستلارېم، من

سىزە شۇنى آيدايىن: بدنى اۆلديرىيۇن، اما اۇننان سۇن ھىچ زات اديپ بيلمىونلاردان قۇرقمان. ^{۱۰} من سىزە كىمنن قۇرقمالېلېغېنېزې آيدايىن: اۆلديراننن سۇن دۇزخا تاشلامانا گۆيجي يتيۇن خۇدايدان قۇرقېن. ھاوا، سىزە آيدىيۇرېن، اۇننان قۇرقېن. ^{۱۱} باش سرچە ايكي تىتتە ساتېلمىيۇرمې؟ مۇئا غارامازدان، خۇداى اۇلارېن ھىچ بىرىنى ياددان چىقارمىيۇر. ^{۱۲} سىزىن كۆنئىزدآكي ساچېنېز ھم سانېلېدېر. قۇرقمان، سىز سرچالردن حاص قىمتلىسىنېز. ^{۱۳} سىزە شۇنى دىيىيۇرېن: كىم منى انسانلارېن اۆنئىندە اقرار اتسە، انسان اۇغلې ھم اۇنى خۇدايېن فرشتالرىنېن اۆنئىندە اقرار ادار. ^{۱۴} كىم منى انسانلارېن اۆنئىندە رد اتسە، اۇنېن اۇزى-ھم خۇدايېن فرشتالرىنېن اۆنئىندە رد اديلار. ^{۱۵} كىم انسان اۇغلېنا ضد سۇز آيتسا، باغېشلانار، اما مقدس رۇحا دىل يتىران باغېشلانماز.

^{۱۶} سىزى كنىسالارا، كىتالرىن، حىكمدارلارېن يانېنا گىترانلرىندە، اۆزىنئىزى ناھىلى غۇرېچاقلېغېنېزې و نامە دىيىجلىگىنئىزى غايغى اتمان. ^{۱۷} مقدس رۇح سىزە نامە دىيمالىگىنئىزى شۇل وقتېن اۆزىندە اۋورادار.

باى بىر نادانېن مثالى

^{۱۸} جمىعتىن آراسىننان بىرى عىسا: ”استادا! دۇغانېما آيت، غۇى، اۇل مىراثى منىن بىلان پاىلاشسېن“ دىيدى. ^{۱۹} عىسى اۇئا: ”اى، انسان، كىم منى سىزىن اۆستىنئىزدن قاضي يا-ھم حاكم اديپ بللادى؟“ دىيدى. ^{۲۰} اۇننان سۇن اۇلارا: ”حاضر بۇلېن! اۆزىنئىزى ھر ھىلى نفسدن غۇرېن، سىبى انسانېن ياشايشې اۇنېن مال-ملىكىنېن بۇلېغېنا باغلى دآلدىر“ دىيدى. ^{۲۱} سۇن عىسى اۇلارا بىر مثال آيدېپ بردى: ”بىر باى آدمېن ېرى بۇل حاصل بىيۇر. ^{۲۲} اۇل آدم: نامە اتسامكام؟ حاصلېمې غۇيمانانا-ھم ېرىم يۇق“ دىيىپ، اۆزى بىلان گىلايۇر. ^{۲۳} اۇننان سۇن اۇل: ’ھا، من، مانا، شۇرقم ادارىن: انبرلارېمې سۇكىپ، اۇلۇراق انبرلار غۇرشارېن-ھم، ھمە غاللامې، بار زادېمې شۇل ېرە جمىعلارىن. ^{۲۴} اۆزىمە بۇلسا، ’اى، جانېم، كۇپ ېل اۆچىن جمىعلاان كان زادېن بار، دېنچېنې آل، اىى، اىچ، كىف ات“ دىيارىن دىيىيۇر. اما خۇداى اۇئا: ’اى، نادان! عىنى شۇ گىجانېن اۆزىندە جانېن آلېنار. اۇننان سۇن اۆزىن اۆچىن تيارلان زاتلارېن كىمە غالار؟“ دىيىيۇر. ^{۲۵} اۆزى اۆچىن خزىنە تۇپلايۇن، اما خۇدايېن نظرېندا باى بۇلمادېق ھر بىر آدمېن سۇنې شۇرقم بۇلار.

غايغى اتمان

^{۲۶} اۇننان سۇن عىسى شاگردلرىنە شۇرقم دىيدى: ”شۇئا ورە سىزە دىيىيۇرېن: نامە اىيىپ-اىچارىن دىيىپ جانېنېزې، نامە گىارىن دىيىپ بدنئىزى غايغى اتمان. ^{۲۷} جان ناننان، بدن اگىن-باشدان حاص يۇقاربېر. ^{۲۸} قارغالارا گۇزلان، اۇلار نە اكيۇرلار، نە-ھم اۇرېيۇرلار. اۇلارېن نە انبرلارې، نە-ھم سامانخانلارې بار. مۇئا غارامازدان، خۇداى اۇلارېن رزقلارېنې بىيۇر. سىز غۇشلاردان ناچە برابر قىمتلىسىنئىز! ^{۲۹} سىزىن ھايسى بىرىنئىز غايغى اديپ، عمرىنئىزى بىر ساعت اۇزالدېپ بىليۇرسېنئىز؟ ^{۳۰} بۇ كىشىجىك زادې اديپ بىلمىون بۇلسانئىز، اۇندا نامە اۆچىن غالان زاتلارېن غايغېسېنې اديۇرسېنئىز؟ ^{۳۱} سۇسان گۇلېن اۇسىشىنە سېن ادىن: اۇلار نە زحمت چكىۇرلار، نە-ھم يۇپ اگىرېيۇرلار. اما من سىزە دىيىيۇرېن، حىتى سلېمان ھم اۆزىنئىز ھمە شان-شھرتىندە بۇلارېن ھىچ بىرى يانې گىنىمآنتى. ^{۳۲} اما بۇ گۇن بار بۇلېپ، ارتىر اۇجاغا تاشلانىيۇن مىدان اۇتېنې خۇداى شۇرقم گىنىدىريۇن بۇلسا، سىزى اۇننان حاص سۇشىك گىنىدىرمىمى، اى، ايمانې آزلار؟! ^{۳۳} شۇنېن اۆچىن ھم نامە اىيىپ-اىچىكلىگىنئىزى، نامە گىجىكلىگىنئىزى گۇزلان، بۇلار اۆچىن آادا اتمان. ^{۳۴} بۇ زاتلارېن بارېنې بۇ دنيانېن مردملرى گۇزلايۇندېر. آتانئىز بۇلارېن ھماسىنېن سىزە گراكىلگىنى بىليۇر. ^{۳۵} سىز بۇلسا خۇدايېن شالېغېنې گۇزلان، شۇندا بۇ زاتلار ھم سىزە اۇنېن اۆستىنە غۇشېلېپ بىلار.

^{۳۶} قۇرقما، اى، كىشىجىك سۇرى! چۇنكى آتانئىز شالېغى سىزە برمگى معقۇل بىلدى. ^{۳۷} نامانئىز بار بۇلسا ساتېن، غرىبلارا صدقە بىرىن. اۆزىنئىزە كھنالمىيۇن غاچېق، آسماندا تۆكامىيۇن خزىنە تيارلان. اۇل ېرە اۇغرې گىلېپ بىليۇن دآلدىر، گۇيە اىيىون دآلدىر. ^{۳۸} خزىناتئىز نىرادە بۇلسا، يۇراگىنئىز ھم شۇل ېردادىر.

اوخۇلامان، تيار بۇلېن

^{۳۵} بيللرئىز غۇشاقلى، چېرالارېنېز ياقېقلى بۇلسېن. ^{۳۶} طۇيدان گلىپ، خۇجايېنې ايشىگى قاقاندا، درراو اۇنا ايشىگى آچمانا غاراشيۇن انسانلار يانې بۇلېن. ^{۳۷} خۇجايېنې پس گلاندە، اۇنېن اۇيا گۇرچك خدمتكارلري نأهيلي بختلې! سيزه دۇغرۇسېنې آيدىورېن، خۇجايېن بيليني غۇشاپ، خدمتكارلريني ساجاق باشېندا اۇتۇردار. اۇنا گلىپ، اۇلارا اۇزي خدمت ادار. ^{۳۸} خۇجايېن گىجە ياربم گلەسە، داننان گلەسە، اۇل گلاندە، اۇيا گۇرچك خدمتكارلري نأهيلي بختلېدېر! ^{۳۹} اما شۇنې بيلپ غويېن: اۇي ايباسي اۇغرېنېن هاسي ساعندا گلجگيني بيلساق، اۇيني تالامازتي. ^{۴۰} سيز هم تيار بۇلېن، سببي انسان اۇغلي سيزين فكر اتميون وقتېنېزدا گلار.

^{۴۱} شۇندا پطرس: ”ارباب، بۇ مثالي فقط بيزه آيدىورسېنې يا-هم همالره؟“ ديبپ سۇرادې.

^{۴۲} ارباب عيسى شۇرقم جواب بردي: ”خۇجايېنې صادق هم عقللي كمكچيسي كيم؟ بۇيلاكي خدمتكارلرينه وقتلې-وقتېندا داماق برمك اۇچين، اۇلارېن اۇستيننن غۇيان آدمې دألمې؟“ ^{۴۳} خۇجايېنې پس گلاندە، ايشينين باشېندا گۇران خدمتكارې نأهيلي بختلې! ^{۴۴} سيزه دۇغرۇسېنې آيدىورېن، خۇجايېنې همه مال-ملكيني شۇنا اېنار. ^{۴۵} اما شۇل خدمتكار اۇز ايجيننن: ”خۇجايېنېم گىچ گلار“ ديبپ، غۇللارې و كئيزلري اۇرمانا، ايبپ-ايچپ، سرخۇش بۇلمانا باشلاسا، ^{۴۶} خۇجايېنې هم اۇنېن فكر اتميون گۇنيندە، فكر اتميون ساعېندا گلەسە، اۇنې بۇلاک-بۇلاک اديپ، خدمتكارينين باشېنا بى-وفالارېن گۇنيني گتيرار.

^{۴۷} خۇجايېنېنېن ايسلاگيني بيلسە-هم، تيار بۇلميون، اۇنېن ايسلاگيني يرينه يتيرميون خدمتكار كۇپ ينجيلار. ^{۴۸} اما بيلمزليكدن تايغا مناسب ايش ادان آدم آز ينجيلار. كيمه كۇپ بريان بۇلسا، اۇننان حاص كۇپ سۇرالار. كيمه كۇپ زات اېنابلان بۇلسا، اۇننان كۇپ زات هم ايسلانيلار.

اۇنۇشمازلىق و آيرېلىق

^{۴۹} عيسى سۇزيني دوام اتدي: ”من ير يۇزينه اۇت ياغدېرمانا گلديم. كاشكه شۇل اۇت اۇزالراق تۇتاشېپ بېر يانساتي! ^{۵۰} من كتته غايغا باتيورېن. بۇ عمله آشيۇنچا، من داربغيورېن! ^{۵۱} مني ير يۇزينه پاراخاتلىق گتيرمانه گلاندير فكر اديورسېنېمې؟ يۇق، آغېز-ديل بېرسيزليك گتيرمانه گلديم ديبيورېن. ^{۵۲} مۇننان سۇن بېر اويدە ياشايون باش انسان اۇنۇشمان، اۇچۇسي ايكيسينه ضد، ايكيسي هم اۇچۇسينه ضد بۇلار. ^{۵۳} آنا اۇغلېنا، اۇغۇل آتاسېنا ضد، انه غېزېنا، غېز اناسينه ضد، غاين-انه كلنينه، كلين غاين-اناسينه ضد بۇلار.“

علامتلارا دۇشېنمك

^{۵۴} عيسى جمعيتته يۇزلانپ، شۇرقم ديبدي: ”سيز گۇنباتاردان بېر غارا بۇلۇدېن گليۇنېنې گۇران بادېنېزا: ايني جالا ياغار ديبيورسېنېز، شۇرقم هم بۇليور. ^{۵۵} الاري طرفدان شمال اۇوساندە: ’هوا اېسسي بۇلجاق ديبيورسېنېز، شۇرقم هم بۇليور. ^{۵۶} اى، ايكى يۇزليلا! يرين هم آسمانېن گۇرنۇشېننن معنى چىقارېپ بيليورسېنېز-هم، نامە اۇچين بۇ شيبىلاكي وقتدان معنى چىقارېپ بيلينيز يۇق؟

^{۵۷} نامە اۇچين اۇزېنيزه دۇغرې زادې سايلاپ آلېپ بيلميورسېنېز؟ ^{۵۸} اگر بيري سننن شكائتچې بۇلېپ، قاضينېن يانېنا آلېپ گيتسە، اۇنېن بيلان يۇلداقان صلح ات. بۇلماسا اۇل سني قاضا، قاضي هم بنديخانانېن پارسېنېن يينه تابشېرېپ، سۇن بنديخانا گيرارسين. ^{۵۹} سانا شۇنې آيدىورېن، جريمائين آخربنا چنلي برماسان، اۇل يردن چىقمارسېن.“

تۇبه اتمك يا هلاک بۇلماق

شۇل وقت بىرناچە آدم گلىپ، پىلاطۇسېن جىلالىلەر نامە ادانلرى اۆچىن عىسى خىر بردىلر. پىلاطۇس اۇلارېن كآبىرىنى اۆلدىرىپ، اۇلارېن غانلارېنې آقېپ دۇران قىربانلىقلارېنا غۇشېپتې. عىسى شۇرقم جواب بردى: ”شۇرقم عذاب چكان بۇ جىلالىلرى بۇيلاكى همە جىلالىلردن حاص كۆپ گنالى حسابلارېنېمې؟ البتە، يوق! اما تۇبە اتماسانېز، سىزىن همآنېز شۇلار يانى ھلاك بۇلارسېنېز. ايا سىلۇحا مىناراسې اۆستلىرىنە بېقېلېپ اۇلان اۇن سكىز آدم يادېنېزدا دالمې؟ بۇلماسا شۇلار اۋر شلىمدأكىلردن حاص كۆپ خىطالېدېر فكر ادېۋرسېنېزېمې؟ البتە، يوق! اما تۇبە اتماسانېز، سىزىن همآنېز شۇلار يانى ھلاك بۇلارسېنېز.“

اۇننان سۇن عىسى اۇلارا شۇ مثالى گۆرۈنۆ بردى: ”بىر آدمېن باغېندا گۆگارېپ دۇران بىر انجىر درختې بار اكان. اۇل گلىپ، اۇننان مېۋە آختارىۋور، اما ھىچ زات تاپمىۋور. اۇل باغبانا: ’من اۆچ يىلدان بارې گلىپ، بۇ انجىر درختېننان مېۋە گۆزلايۇن، اما بىرىنى-ھم تاپام يوق. اۇنې كسىپ تاشلا! اۇل ايندى دردە دگىرمىۋور. نامە اۆچىن ىر تۆتېپ دۇر؟’ دىيىۋور. اما باغبان اۇنا: ’ارباب، اۇنا بۇ يىل ھم دگمە، من اۇنېن تۇۋاراگىنى غازېپ، نۇرې براين. گلجك يىل مېۋە برسە ياغشى، اگر برماسە، اۇنې كسىپ تاشلارسېن’ دىيىۋور.“

عيسى بىلى بۆكىلان عىالى شفا برىۋور

بىر سبت گۆنى عىسى كنىسالارېن بىرىندە مردمە اۋورادىپ دۇرتې. اۇل ىردە اۇن سكىز يىل بارې اىچىندە كىسلىك رۇحې بۇلان بىلى بۆكىك بىر عىال بارى. اۇل اىكى اپلانېپ، ھىچ دىكالىپ بىلمىۋرتې. عىسى اۇنې گۆرانده، يانېنا چاغېرېپ: ”اى عىال! سن چكىۋن دىرلرېننن خلاص بۇلدېن’ دىيىدى. اۇننان سۇن عىسى اللرىنى عىالېن اۆستىندە غۇيدې، اۇل شۇبادا دىكالىپ، خۇدايې شھرتلاندىرمأنە باشلادې. اما عىسانېن كىسلا عىالا سبت گۆنى شفا برانېنە قهرې گلان كنىسە كىتاسى مردمە يۆزلانېپ: ”ايشلامك اۆچىن آتې گۆن باردېر، شفا تاپمانا سبت گۆنى دال-ھم، باشغا گۆنلردە گلېن’ دىيىدى. ارباب عىسى ھم اۇنا: ”اى، اىكى يۆزلىلر! سىزىن ھايىسې بىرىنېز سبت گۆنى اۋكۆزىنېزى يا اشاگىنېزى آخېرېن باشېننان چۆزىپ، سۇۋا ياقمانا اكىتارمىسىنېز؟’ بۇ عىال اۇن سكىز يىلاپ شىطان طرفېننان دانېلان ابراھىمېن غېزىدېر. بۇلماسا سبت گۆنى بۇلانى اۆچىن اۇل بۇ زىچىردن آزاد ادىلمالى دالمې؟“ دىيىدى. عىسى بۇ سۆزلرى آيدان وقتې، اۇنا ضد چىقانلارېن ھماسى اۋيالدى. مردم بۇلسا اۇنېن ادېۋن عجاب ايشلرىنە بگاندى.

اۋرى دانە مثالى و خميرمايه مثالى

اۇننان سۇن عىسى: ”خۇدايېن شالېغې ناما مئزايۋور؟ اۇنې ناما مئزادايىن؟’ اۇل بىر انسانېن اۋز ىرىندە اكان اۋرى تخمېنا مئزاشدىر. اۇل اۋسىپ، درختا اۋورلىۋور، غۇشلار-ھم اۇنېن شاخالارېندا كىتاك غۇرشايۋورلار’ دىيىدى. عىسى ىنە-ھم سۆز آچېپ: ”خۇدايېن شالېغېنې ناما مئزادايىن؟’ اۇل خميرمايه مئزايۋور: عىال اۆچ كىسان اۇنا بىر بۇلاك خميرمايه غۇشسا-ھم، ھمە خمىر چىشىۋور’ دىيىدى.

دأر ايشىك مثالى

عىسى اۋر شلىمە طرف گىدىپ بارىۋورقا، شھىرلرېن، اۋبالارېن اىچىننن اۋتېپ، انسانلارا اۋورادىۋرتې. بىر آدم اۇننان: ”اى، ارباب! خلاص ادىلجكلرېن سانې آز بۇلارمېقا؟“ دىيىپ سۇرادې. عىسى اۇلارا شۇرقم دىيىدى: ”من سىزە دىيىۋورېن: دأر ايشىكىدن گىرمانە كۇشش ادېن، سببى كۇپلر بۇ ايشىكىدن گىرچك بۇلىۋورلار، اما گىرىپ بىلمىزلر. اۋى اىياسى تۇرېپ، ايشىگى قىللاندا، سىز داشاردا غالېپ، ايشىگى قاقارسېنېز و: آقا، بىزە ايشىگى آچ! دىيىپ يالبارارسېنېز. اۇل ھم سىزە: ’من سىزى تانېم يوق، نىردن گلانىنېزى-ھم بىلام يوق’ دىيىپ جواب برار. شۇندا سىز: ’بىز سىنېن بىلان اىيىپ-اىچدىك. سن كۇچالرىمىزدە بىزە ساپاق بردىن’ دىيارسىنېز. اما اۇل ىنە-ھم: ’من سىزى تانېم يوق! نىردىلگىنېزى-ھم بىلام يوق! يوق بۇلېن يانېمنان، اى، يامانلار! دىيىپ جواب برار. ابراھىمې، اسحاغې، يعقۇبې و ھمە بىغىمىرلرى خۇدايېن شالېغېندا، اۋزىنېزىن بۇلسا داشارې قوۋبلانېنېزې گۇران وقتېنېز، اۇل ىردە آغلاما ھم دىش غېجاما بۇلار. گۆندۇغاردان، گۆناتاردان، غايرادان،

الاريدن انسانلار گليپ، خۇدايېن شالېغېندا ساچاق باشېندا اۇتۇرارلار. ^{۳۲} دۇغۇسېنى آيدۇرېن، بىرىنجىلر بۇلجاق آخىر بۇلار و آخىر بۇلجاقلار بىرىنجى بۇلارلار.

عيسى اۇرشليم شھرە ياس تۇتۇر

^{۳۱} شۇل وقت كايىر فرىسلىر گليپ، عيسى: ”بۇ يردن چېقېپ، باشغا يره گيت. هيرۇدىس سنى اۇلدىرچك بۇليۇر“ دىيدىلر. ^{۳۲} عيسى اۇلار شۇرقم دىيدى: ”گىدين-هم، اۇل تىلكا آيدېن، مانا، من بۇ گۆن و ارتير ارواح-جنلارې قۇوبې، شفا برارېن، اۇچۇلانجى گۆنى ايشىمي بيتيرارېن. ^{۳۳} اما من بۇ گۆن، ارتير و بىرىگۆن يۇل يۇرمالي، سببى پىغمبرېن اۇرشليمن داشاردا اۇلمگى بۇلېپ بىلجك زات دالدىر! ^{۳۴} اى، اۇرشليم! پىغمبرلرې اۇلدىريۇن، اۇزىنه يۇللانانلارې داشلايۇن اۇرشليم! تۇوۇغېن اۇز جۇيجالرينى غاناتلارېنېن آشاغېنا جمعلايىشى يانې، من هم كان ساپار سنىن چاغالارېنې جمعلجك بۇلدىم، اما سىز مۇنى ايسلامادىنېن! ^{۳۵} مانا، اۇيىنېز خرابه اۇوريلار. سىزه شۇنې آيدايېن: ’اربابېن آدېننان گليۇنا آلقېش بۇلسېن! دىيىۇنچانېز، منى غايتادان گۇرمارسىنېز.“

عيسى بىر فرىسلىن اۇيىندە

۱۴ بىر سبت گۆنى عيسى فرىسلىرىن كىتالرينىن بىرىنېن اۇيىندە داماق ايممانه گلدى. همالر اۇنا دقت بىلان گۇزلايۇرتېلار. ^۱ عيسانېن آلبىندا آياغې-الى چىشان بىر آدم اۇتېرتې. ^۲ عيسى فرىسلىردن و تۇرات كىتاب استادلارېننان: ”سبت گۆنى بىر كسل شفا برمكلىك قانۇنا دۇغۇرې گليۇرمې يا-هم يۇق؟“ دىيىپ سۇرادې. ^۳ اۇلار سىسنى چىقارمادېلار. عيسى هم يانقې آدما الينى دگرېپ، اۇنا شفا بردى و اۇيىندە ايردى. ^۴ اۇننان سۇن اۇلاردان: ”بىرىنېن اۇغلبېز يا-هم اۇكۇزىنېز غۇيا غاچسا، سبت گۆنلىگىنە غارامازدان اۇنې درراو چىقارمارسېنېز؟“ دىيىپ سۇرادې. ^۵ اۇلار بۇ سۇراقلار جاواب برىپ بىلمادىلر.

^۶ عيسى چاغېرېلانلارېن تۇرى سايلايۇنلېقلارېنې گۇرېپ، اۇلار شۇ مثالى آيتدې: ^۷ ”بىرى سنى طۇيا چاغېراند، بارېپ تۇره اۇقمە. اۇل سىننن حاص حرمتلې بىرىنى چاغېران بۇلماسېن. ^۸ طۇى ايباسى گليپ، سانا: ’يرىنې بۇ آدم بر’ دىيىماسېن. اۇننان سۇن سن اۇيالېپ، ايشىگىن يانېندا اۇتۇرمالي بۇلارسېن. ^۹ شۇنېن اۇچىن بىر يره چاغېرېلانېندا، ايشىك آغېزدا اۇتۇر. سنى چاغېران يانېنا گليپ: ’اى، دۇست! تۇره اۇت’ دىيىسېن. شۇندا ساچاق باشېندا قې اۇتۇرانلارېن يانېندا حرمتېن بۇلار. ^{۱۰} اۇزىنى يۇقارې تۇتۇون انسان پسالدىلر، پس تۇتۇون بۇلسا بىگالدىلر.“ ^{۱۱} اۇننان سۇن عيسى اۇزىنى چاغېرانا: ”گۇنۇرتان يا-هم آغشام داماغېنې برانىندە، دۇست-يارلارېنې، دۇغانلارېنې، باى همسايلارېنې چاغېرما. اگر چاغېرسان، اۇلار هم سنى چاغېرېپ، مۇنېن اجرىنى آلارسېن. ^{۱۲} مھماندارلېق برانىندە غرىبلارې، معيۇبلارې، آغساقلارې، كۇرلرې چاغېر. ^{۱۳} شۇندا سن يالقانارسېن. چۇنكى اۇلار سانا يرىنى دۇلېپ بىلمىلر، مۇنېن اجرى سانا دۇغۇرې انسانلارېن دىرالان وقتې برىلار“ دىيدى.

كتتە جشن مثالى

^{۱۵} عيسى بىلان ساچاق باشېندا اۇتۇرانلارېن بىرى مۇنى اشىداندە، اۇنا: ”خۇدايېن شالېغېندا نان ايبىك انسان ناھىلى بختلې!“ دىيدى. ^{۱۶} عيسى هم اۇنا شۇرقم دىيدى: ”بىر آدم كىتتە مھماندارلېق برىپ، بىر كان مھمان چاغېرېدېر. ^{۱۷} داماق وقتې بۇلاند، اۇل: ’گلىن، همه زات تيار’ دىيىپ، مھمانلار خىر برمك اۇچىن، اۇز خدمتكارىنى اۇورادىۇر. ^{۱۸} اما اۇلارېن هماسى اۇتۇنچ سۇرامانا باشلايۇرلار. بىرىنجىسى اۇنا: ’من بىر بۇلاك ير ساتېن آلدېم، شۇنې گۇرمانه گىتمالى. خواهش اديۇرېن، منى باغېشلا’ دىيىۇر. ^{۱۹} بۇيلاكىسى: ’من باش جفت اۇكۇز ساتېن آلدېم، شۇلارې سېنامانا بارىۇرېن. خواهش اديۇرېن، غاتې گۇرمە’ دىيىۇر. ^{۲۰} ينه بىرى: ’من تازە اۇيلاندىم، شۇنېن اۇچىن بارېپ بىلمىۇرېن‘

دییور. ^{۳۱} خدمتکار گلیپ، بۇلارې اۋز جىناپنا خبر بربور. اۇننان سۇن اۋى ايياسي قهرلانېپ، خدمتكارينه: 'دراو شھرين كۇچالرينه، يۇللارنا گيت-ھم، غريبلارې، معيوبلارې، كۇرلري، آغساقلا رې شۇ يره گتير' ديبور. ^{۳۲} خدمتكار: 'جناب! سىنن آيدانېن ريرنه يتيريلدي، حالا-ھم ير بار' ديبور. ^{۳۳} اۇننان سۇن جناب خدمتكارينه: 'اوييم دۇلار يانې، اۇبالارا، اۇنېن داش-تۇواراگينداكى ميدانلارا آيلان-ھم، انسانلارې گلار يانې ات' ديبور. ^{۳۴} من سيزه شۇنې آيدايېن: شۇل بيرينجي چاغېر بلانلارېن يكا جاسي ھم منين ساچاغېمنان داتماز."

مسيحين شاگردى بۇلماغېن قيمتى

^{۳۵} كتنه جمعيت عيسى بيلان بيله باربورتي. عيسى اېزبنا اورويلىپ، اۇلارا شۇرقم ديبدي: ^{۳۶} "كىم منين يانېما گللك ايسلاسه، آتاسېنې، اناسيني، عيالېنې، چاغاسېنې، دۇغانېنې، اوياسېنې، حتنې اۋز جانېننان ھم گچماسه، منين شاگردىم بۇلېپ بيلمز. ^{۳۷} كىم اۋز صلييني گۇتارېپ، منين اېزبما دۇشماسه، منين شاگردىم بۇلېپ بيلمز. ^{۳۸} آيدالې، آراپزدان بيري برج غۇرشاجاق بۇلسا. اول بيرينجي اۇتورېپ، برجې غۇرشامانا پۇلېنېن يتېپ-يتماجكلېگيني حسابلامامې؟ ^{۳۹} سببي برجېن پاياسېنې غۇرشاننان سۇن ايشي تۇكادىپ بيلماسه، مۇنې گۇرانلرين ھماسي اۇنا گۇلار. ^{۴۰} اۇلار: 'بۇ آدم مۇنې غۇرشامانا باشلا دې، اما تۇكادىپ بيلمادي' دىيارلر. ^{۴۱} يا بۇلماسا بير پادشاھ باشغا بير پادشاھ بيلان اورېشمانا باربور دىيالي. 'اوستيمه گليون ييگريمې مۇن عسكره اۇن مۇن عسكرا بيلان اورېشېپ بيلارمىكام' دىيېپ، بيرينجي اۇتورېپ مصلحتلاشماسمې؟ ^{۴۲} مۇنې اورېشدا يتېپ بيلمىجك بۇلسا، دشمن اۇزاقداقا، نماينده ايرېپ، صلح شرطلريني سۇرار. ^{۴۳} شۇنېن اوچين، سيزين هر بيرينيز ھمه دنيا مالېنېزدان اميدېنېزې اۇزماسائيز، منين شاگردىم بۇلېپ بيلمارسيئيز.

^{۴۴} دۇز ياغشى زاتدېر، اما اول اۋز اصل طعمېنې الدن برسه، اۇندا اۇنا نادىپ طعم بريلار؟ ^{۴۵} اول نه يره يارار، نه-ھم نۇرې اديپ دھقانلېق يرينيزه تۇتېنېپ بيلمارسيئيز. اۇنې دۇكمالي بۇلارسېنېز. اشيتمانه غۇلاغې بار انسان اشيتسين!"

ييتان غويۇن مثالى

۱۵ ھمه مالياتچېلار بيلان گناھكارلار عيسانېن آيدىون زاتلارېنې دىنلامك اوچين، اۇنېن داشېنا اويشورۇتېلار. ^۱ فريسيلر بيلان تۇرات كتابېن استادلارې بۇلسا: "بۇ آدم گناھكارلارې قېول اديور، اۇلار بيلان داماق ايبور" دىيېپ ھۇتورداشورۇتېلار. ^۲ اۇننان سۇن عيسى اۇلارا شۇ مثالى آيتدې: ^۳ "سيزدن بيرينين يوز غوينې بار دىيالي. اول بۇلارېن بيريني يتيربور. شۇندا اول تۇغسان تۇقۇزېنې غويېپ، ييتان غوينېنې تاپيۇنچا، اۇنې گۇزلامانە گىتمزمې؟ ^۴ تاپاندا بۇلسا، اۇنې بگانېپ گۇتارېپ غايدار. ^۵ اويينه گليپ، دۇستلارېنې، ھمسايلارېنې چاغېرېپ: 'منين بيلان بيله خۇش بۇلېن، ييتان غوينېمې تاپدېم!' دىيار. ^۶ سيزه شۇنې آيدىورېن: شۇنېنې يانې تۇبە ادان يكه گنالى اوچين آسماندا بۇلجاق شادلېق تۇبە محتاج دال تۇغسان تۇقۇز دۇغري انسان اوچين بۇلجاق شادلېقدان حاص كتنه بۇلار."

ييتان پۇل كۆمۇش تىننە مثالى

^۷ "آيدالې، بير عيالېن اۇن سانې كۆمۇش تىنئاسي بار اكان. اول بۇلارېن بيريني يتيربور. شۇندا اول چېرانې ياقېپ، اويي سيريپ، اۇنې تاپيۇنچا، فكر اديپ گۇزلامزمې؟ ^۸ تاپاندا بۇلسا اۋز دۇستلارېنې، ھمسايلارېنې چاغېرېپ: 'منين بيلان بيله خۇش بۇلېن، ييتان تىنئامي تاپدېم' دىيار. ^۹ من سيزه شۇنې آيدىورېن: تۇبە ادان يكاچه گنالى اوچين، خۇدايېن فرشتالرينين آراسېندا عيني شۇنېنې يانې كتنه شادلېق بۇلار."

يېتان اوغۇل مئالې

۱۱ عىسى سۆزىنى دوام اتىدى: ”بىر آدمەن ئىككى اوغلى بار اكان. ۱۲ كىژىك اوغلى آتاسېنا: ’آتا، مال-ملىكدن مانا يېتۇن پايىمې بر‘ دىيىۋر. آتاسې ھەم بايلىغىنى اوغۇللارنىڭ آراسىدا پايلاپ بىرۋر. ۱۳ بىرناچە گۆنن سۇن كىژىك اوغلى يېتان مىراتىنى ساتىپ، بىر اۋزاق يۇردە گىدىۋر. اۋل يردە شادى-خىرملىقىدا ياشاپ، مال-ملىكىنى شىمالا سۇۋرۋر. ۱۴ بار زادىنى سۇۋاننان سۇن، يانقى يۇردە غاتى آچلىق گىلىپ، اۋل خورلىق چىكمانە باشلايۋر. ۱۵ شۇنېن اۋچىن، اۋل گىدىپ، شۇل يۇردىن بىر ياشايۇن آدمەن گۆنلىكىچى دۋرۋر. اۋل ھەم اۋنې اۋز دۇنۇزلارنى باقمانا ايرىۋر. ۱۶ اوغۇلنىڭ دۇنۇزلارنى ايسۇن ايسىملىرى بىلان غارنىنى دۋراسى گىلۋرتى، اما اۋنا ھىچ كىم ھىچ زات برىمۋرتى. ۱۷ اۋل آخىر سۇن عقلى يىرنە گىلىپ، اۋزىنە شۇرقم دىيىۋر: ’آتامېن كان خىدمىتكارلىرى بار، اۋلارنى ھاماسىنىن ھەم دۋيۇنچا ايسمانە نالارې بار. من بۇلسا بۇ يردە آچلىقدان اۋلجىك بۇلىۋرېن! ۱۸ ياغشىسى، آتامېن يانېنا بارىپ، اۋنا: ’آتا، من خۇدايا-ھەم سانا-ھەم گناھ اتىدىم. ۱۹ من ايندى سىنېن اوغۇلېن دىيىلمانە-ھەم مناسب دال. منى اۋز خىدمىتكارلىرىنن بىرى يانې قۇل ات دىيىن‘. ۲۰ يىگىت آتاسېنىڭ يانېنا پس گىدىۋر.

اوغۇل كۆپ اۋزاقدا پىلان، آتاسې اۋنې گۆرۋر. اۋنا يۇراگى اۋبىۋر، چاپلاپ بارىپ اوغۇلنىڭ بۇيىنىنان غۇجاقلاپ، اۋنې اوغۇشايۋر. ۲۱ اوغۇل اۋنا: ’آتا، من خۇدايا-ھەم سانا-ھەم گناھ اتىدىم. من ايندى سىنېن اوغۇلېن دىيىلمانە-ھەم مناسب دال‘ دىيىۋر. ۲۲ اما آتاسې خىدمىتكارلىرىنە بۇيرىق برىپ: ’دراو اين ياغشى دۇنې گىرىن-ھەم، اۋنا گىدىرىن. اللرىنە يۈزۈك داڭېن، اياقلارنى كۆۋۈش گىدىرىن. ۲۳ باغا باقۇلان ھۇجاگى گىرىپ، داماغىنى چالېن، ايسىپ خۇش بۇلېن! ۲۴ سىبى بۇ اوغۇلېم اۋلۇقى، ايندى دىرالدى؛ اۋل يىتېتى، ايندى تاپىلدى‘ دىيىۋر. شۇدىپ، اۋلار طۇى تۇمانا باشلايۋرلار.

۲۵ شۇل وقت اۋنېن كىتتە اوغۇلې اكين مىدانېندا اكان. اۋل اۋيە غۇلايلاندا، ايدېم-ساز بىلان اۋبىن-گۆلكى سىسلىرىنى اشىدىۋر. ۲۶ اۋل خىدمىتكارلىرىن بىرىنى يانېنا چاغىرىپ، مۇنېن سىبىنى سۇرايۋر. ۲۷ اۋل ھەم اۋنا: ’اينېن پس گىلدى. آتان اۋنېن ساغ-امان اېزىنا دۇلانېپ گىلانى اۋچىن، باغا باقۇلان ھۇجاگىن داماغىنى چالدى‘ دىيىۋر. ۲۸ كىتتە اوغۇلې قەرلنېپ، اىچارى گىرىمك ايسلامىۋر. شۇندا آتاسې داشارى چىقېپ، اۋنا يالباريۋر. ۲۹ اما اۋل آتاسېنا شۇرقم جواب برىۋر: ’سن ياغشى بىلىۋرسېن، من ناچە يىلدىر، سىنېن اۋچىن غۇل يانې ايشلادىم، ھىچ حاچان سىنېن بۇيرىقلارنى يۇق دىيىمادىم. مۇنا غارامازدان، اۋز دۇستلارېم بىلان مىلە تۇتار يانې، سن مانا ھىچ حاچان بىر گىچى-ھەم برىمادىن. ۳۰ اما ھەمە بايلىغىنى لۇلې ھالايلرە ايدىران بۇ اوغۇلېن گىلانە، سن اۋنېن اۋچىن باغا باقۇلان ھۇجاگىن داماغىنى چالدىن. ۳۱ آتاسې اۋنا: ’اوغۇلېم، سن ھىمىشە منىن يانېمدا، منىن بار زادىم سىنېكىدىر. ۳۲ بۇ گۆن بۇلسا طۇى ادىپ، خۇش بۇلماق گىراک، سىبى سىنېن اينېن اۋلىپىتى، ايندى دىرالدى؛ اۋل يىتېتى، ايندى تاپىلدى‘ دىيىپ جواب برىۋر.“

چالاک مەدىرىن مئالې

۱۶ عىسى شاگردلىرىنە شۇلارې گۆرۋن بردى: ”بىر باي آدمەن مەدىرى بار اكان. بۇ آدمەن خۇجاينېن مال-ملىكىنى خىج اديۋنلېغى اۋچىن اۋنا شكايت اديدىرلر. ۱ خۇجاينېن اۋنې يانېنا چاغىرىپ: ’سن حقدا اشىدىۋن زاتلارېم نامە؟ ايندى مانا حساب بر، سىبى سن مۇننان سۇن منىن مەدىرىم بۇلېپ بىلمارسىن‘ دىيىۋر. ۲ اۋل اۋز-اۋزىنە: ’ايندى نامە اتسامكام؟ خۇجاينېم ايشىمى الىمنن آليۋر. من غازې غازمانا گۆيجىم يىتمىۋر، گىدايلىق اتمانە اۋيالىۋرېن. ۳ خۇجاينېنمان قۇۋبلان وقتېم مردم منى اۋيىنە قۇل ادار يانې، نامە اتجىمى بىلىۋرېن‘ دىيىپ اۋيالىۋر.

۴ شۇنېن اۋچىن، اۋل خۇجاينېننا برگىلى آدملارنى بارىنى بىر-بىردن يانېنا چاغىرىۋر. بىرىنچى چاغىرانېننان: ’منىن خۇجاينېنما ناچە برگىن بار؟‘ دىيىپ سۇرايۋر. ۵ اۋل: ’اۋچ مۇن كىلۇ زىتۇن ياغى‘ دىيىپ جواب برىۋر. مەدىر اۋنا:

دیل خطبې آل، اوتورېپ، درراو شونې بیر یاربم مۆن کیلو دییپ یاز، دییور. ^{۱۲} اونان سۆن باشغا بیرینن: 'سینن نأچه برگین بار؟' دییپ سؤرایور. اول هم: 'اوتوز مۆن کیلو بؤغدا' دییپ جواب بریور. اونا: 'دیل خطبې آل، شونې ییگریمی تورت مۆن کیلو دییپ یاز، دییور. ^{۱۳} خوجایینې بؤ حیلاکار مدیر اوچین و چالاکلیگی اوچین براکالله آیتدې. بؤ دنیانې انسانلاری اوز نسلینن آراسیندا حرکت اتمکده ایمانلی انسانلاردان چالاکدیر. ^{۱۴} سیزه شونې آیدیورېن: اوزینیزه دوست غازاماق اوچین دنیانې بایلیغینې مصرف ادین، بؤ مال-ملکین تۆکانانده، سیز همیشالیک غالجاق اولرله مهمان آلینارسینېز.

^{۱۵} آز زاتدا دؤغری بولان انسان کۆپ زاتدا هم دؤغرودېر، آز زاتدا دؤغری بولما دېق انسان کان زاتدا دؤغری بولماز. ^{۱۶} شونېن اوچین، دنیانې بایلیغیندا درستکار بولماسانېز، سیزه چېن بایلیغې کیم اینانار؟ ^{۱۷} باشغا بیرینن بایلیغې اوچین درستکار بولماسانېز، اوز بایلیغینې سیزه کیم برار؟ ^{۱۸} هیچ بیر خدمتکار ایکی خوجایینا خدمت ادیپ بیلمز. اول یا بیرینی یک گۆریپ، بؤلاکیسینی یاغشی گۆرار، یا-هم بیرینه وفالی بولېپ، بؤلاکیسینی حساب اتمز. سیز هم خۇدایا، هم بایلیغا خدمت ادیپ بیلمارسینېز.

^{۱۹} بؤلی یاغشی گۆریون فریسیلر بؤ سۆزلری اشیدیپ، عیسانی مسخره اتمانه باشلادېلار. ^{۲۰} عیسی اولارا شۆرقم دیدی: 'سیز اوزینیزی انسانلارېن یانیندا آقلايوسېنېز، اما خۇدای یؤراکینیزی بیلئوندېر. انسانلارېن آراسیندا کتته قیمتلې حساب ادیلیون زات خۇدایین یانیندا یک گۆرینجیدیر.

^{۲۱} یحیی گلیونچا، انسانلار تۇرادا و پیغمبرلرین یازغېلارینا وره یاشامالی بولپتې. ایندی بولسا خۇدایین شالېغېنېن خۇش خبرې تبلیغ ادیلیور، اونا همالرین گراسی گلیور. ^{۲۲} تۇرادېن یکاجه نؤکادېن بیتانینن، آسمان بیلان یرین بیتانی آتساتدېر.

^{۲۳} عیالېنی آیرېپ، باشغا عیالا اویلانان آدم زنا ادیوندېر. آرینن آیرلان عیالا اویلانان کیشی-هم زنا ادیوندېر.

بای آدم و ایلعازار گدای

^{۲۴} 'بیر بای آدم بار اکان. اول غېزېل دؤن و نفیس کؤیناکلر گییپ، هر گۆنینی شادی-خرملېقدا اوتورارقی. ^{۲۵} اونېن ایشیگینن آغزېندا همه بدنینی یارالی ایلعازار آتلی بیر گدای یاتېرتې. ^{۲۶} اول بایین ساچاغبانان دؤکیلان اووونتېقلاری اییمانینی ارزو ادیورتې. ایتلر هم گلیپ، اونېن یارالارېن یالارتې. ^{۲۷} بیر گۆن وقتې دؤلېپ، گدای اولیور. فرشتالر اونې ابراهیمېن یانینا اکیدیورلار. سۆن بای هم اولیور و جایلانیور. ^{۲۸} دؤزخدا عذاب چکیون بای غاباغېنې غالدېرېپ، اوزاقدان ابراهیمې و اونېن یانینداقې ایلعازارې گۆریور. ^{۲۹} شۇندا اول غېغېرېپ: 'ای، آتام ابراهیم، مانا رحم ات! ایلعازارې ایبر، بارماغېنېن اوجېنې سؤوا باتېرېپ، منین دیلیمی هؤلاسین، سببی بؤ اودېن ایچینده من عذاب چکیورېن' دییور. ^{۳۰} اما ابراهیم اونا: 'ای، اوغول! سن اوز یاشایېشېندا یاغشی زاتلاری آلانېنې، ایلعازارېن بولسا عذاب چکانینی یادېتا سال. ایندی بولسا اول بؤ یرده راحتلېق گۆریور، اما سن عذاب چکیورسېن. ^{۳۱} بۇلاردان باشغا، بیزین بیلان سیزین آرانېزدا آپات بیر چوقور بار، شونېن اوچین بؤ یردن سیز طرفا، اول یردن هم بیز طرفا هیچ کیم اوتیپ بیلمز' دییپ جواب بریور. ^{۳۲} شۇندا بای آدم: 'بۇرقم بولسا، آتام، سانا یالباریورېن، ایلعازارې آتامېن اویینه ایبر. ^{۳۳} سببی منین باش دوغانېم بار. بؤ غنالیون یره گلملرې یانی، ایلعازار بارېپ شۆرقم یرین بارلېغېنې اولارا اخطار برسین' دییور. ^{۳۴} اما ابراهیم: 'اولردا مۇسانېن و پیغمبرلرین یازغېلاری بار، غوی، شۇلار غۇلاق آسېنلار' دییور. ^{۳۵} اول هم: 'یوق، ای، آتام ابراهیم! اولر فقط اولولردن یری یانلارېن باراندا تۇبه ادارلر' دییور. ^{۳۶} ابراهیم اونا: 'اولر مۇسی و پیغمبرلر غۇلاق آسمیون بولسالار، اۇندا اولولردن یری دیرالسه-هم، اینانمزلار' دییپ جواب بریور.

باغشلاماق و ايمان باراداقې تعليمات

۱۷ عيسى شاگردلرينه شۇرقم دىيىدى: "انسانلارې گناه دۇچار اديۇن زاتلارېن گلمگي تۆكاهمىسىزدير، اما بۇ زاتلارېن گلماسينه سبب بوليۇن انسانېن دات گونينه! مانا اېنانىۇن پس گووونلىلرېن بىرىنېن گناه اتماسينه سبب بولسا، بۇينېننان بىر دگيرمان داشې اسېپ، دريا تاشلانانې اونېن اوچين حاص ياغشې بۇلار. ^۱ خېردار بولېن! اگر دۇغانېن گناه اتسه، اونې ملامت ات. اگر اول تۇبه اتسه، اونې باغشلا. ^۲ اول سانا گوندە يتدي ساپار گناه اديپ، يتدي ساپار هم يانېن گليپ: 'تۇبه اديۇرېن!' دىيسه، اونې باغشلا. ^۳ رىسۇلار ارباب عيسى: "بىزېن ايمانېمېزې كۇپالت!" دىيدىلر. ^۴ عيسى شۇرقم دىيىدى: "اگر سىزېن بىر اورى داناسي يانې ايمانېنېز بولېپ، شۇ تۇت درختېنا: بۇ يردن غۇپارېل، دريادا گوگار!" دىيسائېن، اول سىزه غۇلاق آسار. ^۵ ايدالې، سىزېن ير سۇريۇن يا-هم چۇپانچېلېق اديۇن خدمتكارىنېز بار. اول ميداننان گلاندە، سىزېن هايسېنېز اونۇ: 'درراو گل-هم، ساچاق باشېندا اونۇر' دىيارسىنېز؟ ^۶ ترسينه، اونۇ: 'منين آغشام داماغېمې تيارلا، بىلېنې غۇشا-هم، ايبې-ايچۇنچام، مانا خدمت ات، اوژېن سۇن ايبې-ايچارسېن' دىيمىزمې؟ بۇيرېقلارېنې برجاي اداني اوچين، اول خدمتكاره 'ساغ بۇل!' دىيارمې؟ ^۷ سىز هم اوژېنېزه بۇيرېلان همه زادې برجاي ادانىنېزدن سۇن: 'بىز هم فقط بىر خدمتكارديريس، فقط اوژېمېزه تابشېرېلان وظيفانې يرينه يتىردىك' دىيېن.

عيسى اون سانې پۇست كىسلىنې شفا بىرۇر

^{۱۱} عيسى سامره بيلان جليلانېن اوستىننن اوْتىپ، اوْرشليمه طرف گىتدي. ^{۱۲-۱۳} اول اۇبالارېن بىرينه گىراندە، اونۇ اندامې پۇست كىسلىنە دۇچار بۇلان اون آدم دۇشدى. اولار اۇزاقدا دۇرېپ، غاتې سس بيلان: "اى، عيسى! استاد، بىزه رحم ات!" دىيدىلر. ^{۱۴} عيسى اولارې گوړىپ: "بارېن، كاهنلارلا گوړىنېن" دىيىدى. اولار يۇلداقالار كىسلىنن شفا تاپدى. ^{۱۵} اولارېن بىرې شفا تاپانېنې گوړىپ، غاتې سس بيلان خۇدايې شھرتلاندىرىپ، اېزېنا اوورىلدى. ^{۱۶} اول عىسانېن اياقلارېنا يېقىلېپ، اونۇ 'ساغ بۇل!' دىيىدى. بۇ آدم سامرالېتې. ^{۱۷} عيسى: "كىسلىن شفا تاپان اون كىشي دالمىتې؟ غالان تۇقۇز آدم نىرادە؟" ^{۱۸} خۇدايې شھرتلاندىرىمك اوچين بۇ بىگانادان باشغا هيچ كىم اېزېنا اوورىلمادىمې؟" دىيىپ سۇرادې. ^{۱۹} اونان سۇن اونۇ: "تۇر، گىديبر، ايمانېن سنى خلاص اتدي" دىيىدى.

خۇدايېن شالېغېنېن گلىشي اوچين

^{۲۰} بىر گون فرىسىلر عىسادان خۇدايېن شالېغېنېن حان گلجكلىگىنې سۇرانلارېندا، اول: "خۇدايېن شالېغې گوړه گوړىنېپ گلمز. ^{۲۱} انسانلار: 'مانا، بۇ يردە! يا-هم 'مانا، اول يردە!' دىيمىز، سببې خۇدايېن شالېغې سىزېن آرانېز دادېر" دىيىپ جواب بردى. ^{۲۲} اونان سۇن عيسى شاگردلرينه شۇرقم دىيىدى: "انسان اوغلىنېن گونلرېنن بىرىنې گوړمگي كويساجك وقتېنېز گلار، اما اول گوړى گوړمارسىنېز. ^{۲۳} انسانلار سىزه: 'مانا، انسان اوغلى شۇ يردە! يا-هم 'مانا، اول يردە!' دىيارلر. اما گىتمان، اولارېن اېزېنا دۇشمان! ^{۲۴} يېلدېرېم آسمانېن بىر اوچېننان چاقېپ، بۇيلاكي بىر اوچېنې ناھىلې ياخېتلدىۇن بولسا، انسان اوغلى هم اوژ گونىندە شۇرقم بۇلار. ^{۲۵} اما اول اۇزالېننان كۇپ گوړگي گوړىپ، بۇ نسل طرفېننان رد ادىلمالىدىر. ^{۲۶} نۇحېن گونلرېندە ناھىلې بۇلان بولسا، انسان اوغلىنېن گونلرېندە-هم شۇرقم بۇلار. ^{۲۷} انسانلار نۇحېن كشتىسېنە منان گونىنە چنلې ايبې-ايچىپ، طوى اديپ يۇرتىلر. سۇن دنيا ايات سىل گليپ، بارېنې يوق اديپ اۇلدىردى. ^{۲۸} لۇطېن گونلرېندە هم شۇنېن يانې بۇلدى: انسانلار ايبې-ايچىپ، آلېپ-ساتېپ، اكيپ-تىكىپ يۇرتىلر. ^{۲۹} اما لۇطېن سدۇمنان چېقان گوړى آسماننان اوْت بيلان گوگرد ياغېپ، هماسىنې يوق اتدى. ^{۳۰} انسان اوغلىنېن گونىندە هم شۇرقم بۇلار. ^{۳۱} شۇل گون تامېن دپاسىندأكي انسان اويدأكي زاتلارېنې ائماق اوچين آشاق دۇشماسىن. شۇرقم، اكين ميدانېنداقي هم اېزېنا پس گلماسىن. ^{۳۲} لۇطېن عيالېنې يادا سالېن! ^{۳۳} كىم جانېنې آيامانا كۇشش اتسه، اونې يىتيرار، كىم جانېنې يىتيرسه، اونې امان ساقلار. ^{۳۴} سىزه شۇنې ايدىۇرېن: شۇل گىجە بىر دۇشاكده ايكى انسان بۇلار، بىرې آلېنار، بىرې غۇيېلار. ^{۳۵} بىلالىكدە بۇغداى اوويۇن ايكى عيال بۇلار، بىرې

آلېنار، بۇيلاكىسى غۇبېلار. ۳۷ شاگردلر عيسى يۆزلانېپ: ”ارباب، بۇ زاتلار نىرادە بۇلار؟“ دىيىپ سۇرادېلار. عيسى ھەم: ”ماسلىق نىرادە بۇلسا، غاراغۇشلار ھەم شۇل يىرە اۆيشيۇندېر“ دىيىپ جواب بردى.

نادىرست قاضى و دۇل عىال مىثالى

۱۸ اۇننان سۇن عيسى شاگردلرىنە اۇلارېن خۇدايا دعا ادېپ، ھىچ رۇحدان دۆشمزلىگىن ضرۇرلېغى قىدا بىر مىثال آيدېپ بردى: ۳۸ ”بىر شىھردە خۇدايدان قۇرقمىون بىر قاضى بار اكان. اۇل قاضى ھەم انسانلارېن ايشلرىنېن فكىرىندە دال اكان. ۳۹ شۇل شىھردە بىر دۇل عىال ھەم بار اكان. اۇل نادىرست قاضىنېن يانېنا غاتناپ: ’دعواكارىمن مىنېن حقېمې آلېپ بر‘ دىيىپ يالبارىدېر. ۴۰ قاضى بىرناچە وقتلاپ اۇنېن شكايتېنا غۇلاق آسماندىر. آخىر سۇن اۇل قاضى اۋز-اۋزىنە: ’من خۇدايدان قۇرقماسام-ھەم، مردمىن مىشكىللىرىنە فكىر اتماسام-ھەم، دېنمان گلىپ، مىنى بىزار اتىز يانې، بۇ دۇل عىالېن حقېمې آلېپ براين. ايندى بىر گلىپ، مىنى غېناماسېن‘ دىيىور. ۴۱ ارباب عيسى يىنە سۇزىنى دوام اتدى: ”عدالتسىز قاضىنېن نامە آيدانېنا غۇلاق آسېن. ۴۲ بۇلماسا، خۇداى اۋز سايلانلارېنېن، گىجە-گۆندىز اۋزىنە يۆز تۇتېپ فرىاد اديۇنلارېن حقېمې آلېپ برىمى؟ اۇلارې كۆپ غاراشارىدېرارمې؟ ۴۳ سىزە شۇنې آيدىورېن: اۇلارېن حقېمې تىز آلېپ برار. اما انسان اۇغلى گلاندە، يىرېن يۆزىندە ايمانلى انسان تاپارمېقا؟“

فرىسى و مالىياتچى مىثالى

اۋز دۇغۇرلېغىنا بىل باغلاپ، بۇيلاكىلرى كىمسىدىون كآبىر انسانلار عيسى شۇ مىثالى گۆررۇن بردى: ۴۴ ”ايكى آدم خۇدايا دعا اتىك اۋچىن عبادت-خانا گىدىور. اۇلارېن بىرى فرىسى، بۇيلاكىسى مالىياتچى اكان. ۴۵ فرىسى دۇرېپ، اۋزى قىدا اىچىنن: ’خۇدايېم، من كآبىر انسانلار يانې اۇغرى، يامان، زىكار داللىگىمە، حتى بۇ مالىياتچى يانې داللىگىمە سانا شىكر اديورېن. ۴۶ من ھىفتادە ايكى ساپار رۇزە تۇتىورېن، ھەمە غازانچىمېن اۇننان بىرىنى برىورېن‘ دىيىپ دعا اديور. ۴۷ مالىياتچى بۇلسا اۋزاقدا دۇرېپ، يۆزىنى آسمانا غالدېرمانا ھەم يۇراك اتىور، ترسىنە غۇرساغېنا اۋرېپ: ’خۇدايېم، من گناھكارا رحم ات!‘ دىيىور. ۴۸ من سىزە فرىسىنېن دال-ھەم، مالىياتچىنېن آقلاپ گىدانلىگىنى آيدىورېن، سىبى كىم اۋزىنى يۇقارى تۇتسا، پىسالىدىلر، كىم اۋزىنى پىس تۇتسا، بىگالدىلر.“

چاغالار بىلان عيسى

۴۹ اۇننان سۇن كللرىنە اىنى غۇبىسېن دىيىپ، انسانلار چاغالارې عىسانېن يانېنا گىرىدىلر. مۇنې گۇران شاگردلر چاغالارې گىرانلرى ملامت اتدىلر. ۵۰ اما عيسى چاغالارې يانېنا چاغېرېپ: ”چاغالارې مىنېن يانېما غۇبىرېن، اۇلارې ساقلامان، سىبى خۇدايېن شالېغى شۇلار يانېلارېنېنېدېر. ۵۱ سىزە دۇغۇرسېنې آيدىورېن: كىم خۇدايېن شالېغېنې چاغا يانې قۇل اتماسە، اۇل يىرە ھىچ گىرىپ بىلمز“ دىيدى.

بايلىق و ترسىنە ياشايش

۵۲ بىر يۇلباشچى عىسادان: ”اى، ياغشى استاد! من ھىمشالىك ياشايشې مىراث آلماق اۋچىن نامە اتىالى؟“ دىيىپ سۇرادى. ۵۳ عيسى اۇنا: ”نامە اۋچىن مانا ياغشى دىيىورسېن؟ يىكە-تاك خۇدايدان باشغا ھىچ كىم ياغشى دالدىر. ۵۴ سن تابشېرىقلارې بىليۇنسېن: انسان اۋلدىرمە، زىنا اتىمە، اۇغۇرلىق اتىمە، يالان شاھىدلىق برىمە، اتا-انانە حرمت غۇى“ دىيىپ جواب بردى. ۵۵ ”اۋل آدم: ”من بۇلارېن ھەماسىنى ياشلېغېنمان بارى برىجى ادېپ گلىورېن“ دىيدى. ۵۶ عيسى مۇنې اشيداندە، اۇنا: ”سنىن يىنە بىر كىمىن بار. نامان بار بۇلسا ساتېپ، غرىيلار پايلا، شۇندا آسماندا خىزىنان بۇلار. اۇننان سۇن گل-ھەم، مىنېن اېزېما دۇش“ دىيدى. ۵۷ ”اۋل بۇ سۇزلرى اشىدىپ، كان جىرغۇن بۇلدى، سىبى

اۇل بايتې. ^{۲۶} عيسى اۇنېن جگرخۇن بۇلانېنې گۆرۈپ: "بايلارا خۇدايېن شالېغېنا گېرمك ناھيلى غېن! ^{۲۵} بىر دۇيانېن ايتتائېن گۆزىننن اۆتمگى باى انسانېن خۇدايېن شالېغېنا گېرمگىننن آتساتدېر" دىيىدى. ^{۲۶} مۇنې اشيدانلر: "اۇندا كىم خلاص بۇلېپ بىلار؟" دىيىپ سۇرادېلار. ^{۲۷} عيسى: "انسان اۆچىن مەمكەن دال زاتلار خۇداى اۆچىن مەمكەن دىيىدى. ^{۲۸} پطرس اۇنا: "مانا، بىز ھەمە زادېمېزې تاشلاپ، سىنېن اېزېنا دۆشدىك!" دىيىدى. ^{۲۹-۳۰} عيسى اۇلار: "سىزە دۇغۇسېنېن ايدىورېن: خۇدايېن شالېغېنېن خاطرې اۆچىن اۇيىنې، عىالېنې، دۇغانلارېنې، انە-آتاسېنې، فرزندلرېنې تاشلان ھەر كىم بۇ وقتدا نأچە برابر اېزېنا آلا، گلجك وقتدا بۇلسا ترسىنە ياشايشا غۇوشار" دىيىدى.

عيسى اۇلېپ دىرالجگىنې ينە ايدىور

^{۳۱} عيسى اۇن ايكى شاگردىنې بىر چتە چكىپ، اۇلار: "ايندى اورشليمە بارىورېس. پىغمبرلرېن انسان اۇغلى حقدى يازانلارېنېن ھەمەسې برجاي بۇلار! ^{۳۲} اۇل بى گانە ملتلرېن يىنە تابشېرېلار. اۇلار اۇنې مسخرالاپ كەمسىدارلر، اۆستىنە تۆيكۆرلر، ^{۳۳} غامچېلارلار و اۇلدىرارلر. اما اۆچۆلانجى گۆن اۇل دىرالار" دىيىدى. ^{۳۴} شاگردلر بۇ زاتلارېن ھىچ بىرىنە دۆشىنمادىلر. بۇ سۆزلرېن مەناسې اۇلاردان گىزلىنتى، و اۇنېن نأمە حقدى گۆرۈن ايدىونېنې بىلمادىلر.

بىر كۆرېن گۆزى اچىلور

^{۳۵} عيسى اريحا شەرە غۇلايلاندا، يۇلېن غېراسېندا بىر كۆر آدم دىلاگچىلىك اديپ اۇتېرتې. ^{۳۶} اۇل يانېننن جمعيتېن اۇتېپ بارىونلېغېنې اشىدىپ، مۇنېن نأمالىگىنې سۇرادې. ^{۳۷} اۇنا: "ناصرالى عيسى اۇتېپ بارىور" دىيىپ خېر بردىلر. ^{۳۸} شۇندا اۇل: "اى، داۋد اۇغلى عيسى! مانا رحم ات!" دىيىپ غېغېردې. ^{۳۹} "سىن چىقماسېن" دىيىپ، اۇننن بارىون كۆپ انسانلار اۇنې ملامت اتدىلر، اما اۇل: "اى، داۋد اۇغلى! مانا رحم ات!" دىيىپ، اۇنكىدن ھەم غاتې غېغېردې. ^{۴۰} عيسى اياق چكىپ، اۇل آدمې گتېرمكلىرىنې بۇيۇردې. يانېنا گلاندە، عيسى اۇننن: ^{۴۱} "سىن اۆچىن نأمە اتمگىمى ايسلايورسېن؟" دىيىپ سۇرادې. اۇل: "ارباب، گۆزلرېم اچىلسېن!" دىيىدى. ^{۴۲} عيسى اۇنا: "غۇى، گۆزلرېن اچىلسېن! ايمانېن سانا شفا بردى" دىيىدى. ^{۴۳} شۇبادا بۇ آدمېن گۆزلرې اچىلدى و اۇل ھەم خۇدايې شەرتلاندىرىپ، عىسانېن اېزېنا دۆشىپ گىدىردى. مۇنې گۆران ھەمە مردم خۇدايې القېشلادې.

عيسى بىلان ذكى

۱۹ عيسى اريحا شەرېن اچىنننن اۇتېپ بارىورتې. اۇل ىردە ذكى اتلې بىر باى آدم بارتې، اۇل مالىاتچېلارېن كىتتاسىتې. ^۲ ذكى عىسانېن كىملىگىنې گۆرمك ايسلادى، اما اۇنېن بۇيې كىتە بۇلاننن سۇن، جمعيتدن يانا اۇنې گۆرۈپ بىلمادى. ^۳ شۇنېن اۆچىن، اۇنې گۆرچك بۇلېپ، اۇتە چاپالاپ، بىر انجىر درختېنېن اۆستىنە چىقدې، سىبى عيسى شۇل يۇلدان گلىورتې. ^۴ عيسى اۇل ىرە گلاندە، يۇقارې غاراپ، اۇنا: "ذكى! تىز آشاق دۆش. بۇ گۆن من سىنېن اويىندە غالمالې" دىيىدى. اۇل ھەم درراو درختدان آشاق دۆشىپ، اۇنې خۇشلىق بىلان قىبۇل اتدى. ^۵ مردم مۇنې گۆرۈپ: "بىر گناھكارېن اويىنە مەھمان بۇلدى" دىيىشېپ، ھۆنۆردامانە باشلادې. ^۶ ذكى بۇلسا ىرىننن تۇرېپ، ارباب عىسا: "اى، اقام! ايندى من بايلېغېمېن ىاربسېنې غرىبلار برك. كىمىن زادېنې نأحق آلان بۇلسام، تۇرت برابر اديپ غايتارېپ بركىدىرىن" دىيىدى. ^۷ عيسى اۇنا: "بۇ گۆن بۇ اۋى خلاص بۇلدى، سىبى بۇ آدم ھەم ابراھىمېن حقىقى نسلدىر. انسان اۇغلى يىتانلرې گۆزلامانە و خلاص اتمانە گلاندىر" دىيىدى.

اۇن خىدمىتىكار مىثالى

«بۇ زاتلارنى دىنلاپ دۇرقلار، عىسى بىر مىثال بىلان سۆزىنىڭ ئۆستىنى يىتىردى. سىبىي ئۇل ئۇرلىمىن غۇلايىندىتى، مردم ھىم خۇدانىڭ شالېغى درراو گۇرىنار دىيىپ فىكر ادىيۇرتى. ^{۱۳} عىسى شۇنىڭ ئۇچىن شۇرقىم دىيىدى: «بىر بىگزا دە شالېق سۇرمۇنە اختىيارلىق ئالماق ئۇچىن، بىر ئۇزاق يۇردە يۇلا روانە بۇلىيۇر. ^{۱۴} ئۇل خىدمىتىكارلىرىن ئۇنېسېنى يانېنا چاغىرېپ، ئۇلار: «من گلىيۇنچام، شۇ پۇلى ايشلايدىن» دىيىپ، ھىر ھايىسېنا بىر ئلتېن تىننە برىيۇر. ^{۱۵} بىگزا ئانېن مردمى ئۇنى يىك گۇرىيۇن ئاكان. ئۇلار: «بۇ آدمېن بىزىن ئۆستىمىزدىن شالېق سۇرمىگىنى ايسلامىيۇرس» دىيىپ، ئۇنېن ئېزىننان ئمايندىلار ايرىيۇرلار. ^{۱۶} اما مۇئا غارامازدان، ئۇل اختىيارلىق ئالېپ، ئېزىنا دۇلانىيۇر. سۇن ئۇل پۇل بران خىدمىتىكارلىرىنى يانېنا چاغىرېپ، كىمىن نامە غازانانېنى بىلىمىك ايسلايۇر. ^{۱۷} بىرىنجىسى گلىپ: «خۇجايىن! سىننى بىر ئلتېن تىننە ئۇن ئلتېن تىننە غازاندى» دىيىيۇر. ^{۱۸} ئۇنا: «براكالله، ياغشى خىدمىتىكار! ئز زاتدا صادق بۇلانىڭ ئۇچىن ئۇن شىھرە حاكىم بۇل» دىيىيۇر. ^{۱۹} ايكىنجىسى گلىپ: «خۇجايىن! سىننى بىر ئلتېن تىننە باش ئلتېن تىننە غازاندى» دىيىيۇر. ^{۲۰} «خۇجايىنى ئۇنا ھىم: «سنى ھىم باش شىھرە حاكىم بۇل» دىيىيۇر. ^{۲۱} ئۇننان سۇن ئۇچۇنچى خىدمىتىكارى گلىپ: «خۇجايىن! مانا، سىننى بىر ئلتېن تىننە، مىن ئۇنى بىر ياغلىغا دۇويپ ساقلايدىم. ^{۲۲} مىن سىننى قۇرقىدېم، سىبىي سنى غاتىي آدم. سنى غۇيما دېق يىرىننىن آيۇرسېن، اكما دىك يىرىننىن ئۇرىيۇرسېن» دىيىيۇر. ^{۲۳} «خۇجايىنى ئۇنا: «ئى، يامان خىدمىتىكار، سنى ئۇز آغزىننان چىقان سۇزلىرى بىلان حاكىم ادارىن! اصل سنى مىننى غاتىي آدملىغىمى، غۇيما دېغىمى آيۇنېمى، اكما دىگىمى ئۇرىيۇنېمى بىلىيۇرمېتىن؟» ^{۲۴} ئۇندا نامە ئۇچىن پۇلىمى ايشلا تىننە برما دىن؟ مىن گلا نىمىدە، ئۇنى فايداسى بىلان آلا رىتىم» دىيىيۇر. ^{۲۵} ئۇننان سۇن خۇجايىن ئۇل يىردە دۇرانلار: «ئۇنىن ئىننىن پۇلى ئالېن-ھىم، ئۇن تىننالا بىرىن» دىيىيۇر. ^{۲۶} ئۇلار ئۇنا: «خۇجايىن، ئۇنىن ئۇزىنىدە ئۇن-ھىم ئۇن ئلتېن تىننە بار!» دىيىيۇرلار. ^{۲۷} ئۇل: «من سىزە دىيىيۇرېن، كىمدە بار بۇلسا، ئۇنا بىرلار، كىمدە يۇق بۇلسا، ئۇنىن ئىنداكى ھىم ئالېنار. ^{۲۸} ئۆستىرىننىن پادشالېق اتمىگىمى ايسلامىيۇن دىشمىنلارېمى بۇلسا، شۇ يىرە گىتېرىن-ھىم، گۇزىمىن ئالېندا ئۇلدىرىن» دىيىپ جواب برىيۇر.»

عىسى ئۇرلىمىمە كىتتە ساز بىلان گىرىيۇر

^{۲۹} عىسى بۇلارنى آيدىپ بۇلانىن سۇن، يۇلېنى دوام اتدىرىپ، ئۇرلىمىمە طرف ئۇورادى. ^{۳۰} ئۇل زىتۇن داغىنېن ئاشاغىنداقى بىت فاجى بىلان بىت غىنا غۇلايلىندا، ايكى شاگردىنى يۇلاپ، ئۇلار: «ئۇنىيىزداكى ئۇبا بارېن. ئۇبا گىران يىرىنىدە دانېغلى دۇران بىر كرە تاپارسېنېن، ئۇنىن ئۆستىنە شۇ وقتا چىلى ھىچ كىم مىنن دالدىر. ئۇنى چۇزىن-ھىم، بارى ئالېپ گلىن. ^{۳۱} اگر بىرى سىزدىن: «نامە ئۇچىن ئۇنى چۇزىيۇرسېنېن؟» دىيىپ سۇراسا، ئۇنا: «بۇ كرە اربابا گراک» دىيىن» دىيىدى. ^{۳۲} يۇلانىلار گىدىپ، بارىنى ئۇنىن آيدىشى يانې تاپدېلار. ^{۳۳} كرانى چۇزىپ دۇرقلار، ئۇنىن ايبالىرى: «كرانى نامە ئۇچىن چۇزىيۇرسېنېن؟» دىيىپ سۇرادېلار. ^{۳۴} ئۇلار ھىم: «بۇ كرە اربابا گراک» دىيىدىلر. ^{۳۵} كرانى عىسانېن يانېنا گىتېرىپ، ئۆستىنە دۇنلارېنى بۇرادىلر-ھىم، عىسانى ئۇنا مىندىرىدىلر. ^{۳۶} ئۇل گىدىپ بارىيۇرقا، انسانلار دۇنلارېنى يۇلا دۇشايۇرتېلار. ^{۳۷} عىسى زىتۇن داغىننان آشاق اينيۇن يۇلا غۇلايلىندا، شاگردلىرىن ھىمى گۇران ھىمە قىدرتلارىنا خۇش بۇلېپ، باتلى سىسلىرى بىلان خۇدايى شىھرتلاندىرمانە باشلا دېلار. ^{۳۸} ئۇلار: «اربابىن آدېننان پادشاه آلقېش بۇلسېن! آسمانلاردا پاراخاتلىق، اىن بلىندلىكدە شان-شىھرت بۇلسېن!» دىيىيۇرتېلار. ^{۳۹} جمىعتىن آراسىننان كآبىر فرىسلىرى عىسى: «استاد! شاگردلىرىن سىسسىز بۇلسېن!» دىيىدىلر. ^{۴۰} اما ئۇل: «سىزە آيدىيۇرېن: ئۇلار سىسسىز بۇلسا، داشلاردان سىس چىقمانا باشار» دىيىدى.

^{۴۱} عىسى ئۇرلىمىمە غۇلايلىندا، ئۇنى گۇرىپ آغلا دى. ^{۴۲} ئۇل شۇرقىم دىيىدى: «واى، كاشكە سنى بۇ گۇن ئۇزىنە نامانىن پاراخاتلىق گىتېرچىكلىگىنى بىلساتىن! اما بۇ شىپىلا سىننى گۇزلىرىننىن گىزلىن. ^{۴۳} سىننى باشىنا شۇرقىم بىر گۇنلر گلار: دىشمىنلارېن داش-تۇوارا گىنە جمىعلىنىشىپ، سنى غابارلار، ھىر ياننان غىسېپ-غۇورارلار. ^{۴۴} ئۇلار سنى وىران ادىپ، سىننى اىچىنداكى ياشايۇن چاغالارنى ئۇلدىرىپ تاشلارلار. سىندە داش ئۆستىندە داش غۇيمازلار، سىبىي سنى خۇدايىن سانا گلان فرىسدىنى بىلمادىن.»

عیسی دۇكاندارلارې عبادت خانادان قۇویور

^{۶۵} اۇننان سۇن عیسی عبادت خانانېن خۇلۇسېنا گېرىپ، اۇل یردأکی دۇكاندارلارې قۇوماننا باشلادی. ^{۶۶} عیسی اۇلار: ”منین اۇییم دعا ادیلیون اۇیې بۇلار“ دئیېپ یازبلاندېر، اما سیز مۇنی اۇغۇرلارېن اۇیینه اۇوریسیئیز“ دئییدی. اۇل هر گۇن عبادت خانانېن خۇلۇسېندا تېلیغ ادیورتې. کتته کاهنلار، تۇرات استادلارې و مردمین کتتالری بۇلسا اۇنی اۇلدیرمگین اېزبنداتی. ^{۶۸} اما مۇنېن یۇلېنی تاپېپ بیلیمورتېلار، سببې همه مردم اۇنی یوراکدن دینلایورتېلار.

عیسانېن اختیاری بارلېغې اۇچین سوال

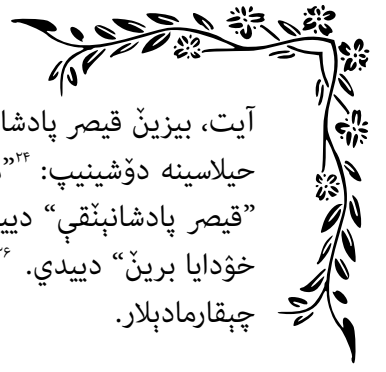
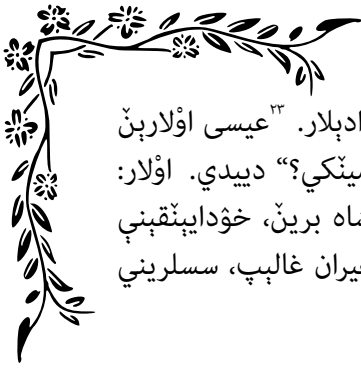
۲۰. بېر گۇن عیسی عبادت خانانېن خۇلۇسېندا مردمه اۇورادیپ، خۇش خېرې تېلیغ ادیورقا، کتته کاهنلار، تۇرات کتاپېن استادلارې و یاشۇلۇلار اۇنېن یانېنا گلدیلر. ^۱ اۇلار عیسی: ”حانی، بیزه آیت، سن بۇ زاتلارې هایسې اختیاری بیلان ادیورسېن؟ بۇ اختیاری سانأ کیم بردی؟“ دئییدیلر. ^۲ عیسی هم: ”من هم سیزه بېر سوال سۇراجاق. مانأ آیدېن، یحیی سۇوا چۆمدیرمک اختیارینې نیرادن آلدې؟ آسماننامې یا-هم انسانان؟“ دئیېپ سۇرادې. ^۳ اۇلار مۇنی اۇز آراسېندا مصلحتلاشمانا باشلادېلار: ”اگر آسمانان دئییساک، اۇل بیزه: ’اۇندا نامه اۇچین اۇنا اېنئامادېنېز؟‘ دئییار. اگر-هم انسانان دئییساک، همه مردم بیزی داشلار، سببې مردم یحیانېن پیغمبرلیگینه اېنانیور.“ ^۴ اۇلار: ”بیز نیراندلیگینی بیلیمیز یوق“ دئیېپ جواب بردیلر. ^۵ عیسی-هم اۇلار: ”من-هم سیزه بۇ زاتلارې هایسې اختیاری بیلان آلانلېغېمې آیتجاق دأل“ دئییدی.

اۇزۇم باغ و کرای آلانلار مثالی

^۱ سۇن عیسی مردمه شۇ مثالی گۇررۇن برمانه باشلادی: ”بېر آدم اۇزۇم باغلارېنې اۇتۇردېپ، اۇنی باغبانلار کرایه بریور، اۇزی اۇزاق وقتلېق باشغا یۇرده گیدیور. ^۲ حاصل وقتې گلاندە، اۇزۇمین میواسینن آلپ گلکک اۇچین، اۇل خدمتکارلرینین بیرینی کرای آلانلارېن یانېنا ایبریور. اما کرای آلانلار اۇنی ینجیپ، بۇش قۇوپ غۇیریورلار. ^۳ اۇل باشغا بېر خدمتکارینی ایبریور، کرای آلانلار اۇنی-هم ینجیپ، مسخره ادیپ، بۇش قۇوپ غۇیریورلار. ^۴ اۇل اۇچینجی خدمتکارینی-هم ایبریور. اۇلار اۇنی هم یارالاب، قۇوپ غۇیریورلار. ^۵ اۇننان سۇن اۇزۇم باغېن اییاسی: ’من نامه اتمالی؟ گل، اۇز یاغشی گۇریون اۇغلمې ایبراین، شاید، اۇنی سېلارلار‘ فکر ادیور. ^۶ کرای آلانلار بۇلسا اۇنی گۇرانلرینن، اۇز آراسېندا مصلحتلاشېپ: ’میراثدار شۇدېر! گلین، شۇنی اۇلدیرالین، میراث بیزه غالار‘ دیشیورلار. ^۷ شۇنېن اۇچین، اۇنی اۇزۇم باغدان چقارېپ اۇلدیریورلار. ایندی اۇزۇم باغېن اییاسی بۇلار نامه ادار؟ ^۸ اۇل گلیپ، بۇ کرای آلانلارې اۇلدیرار، اۇزۇم باغې بۇلسا باشغالارار برار.“ مردم مۇنی اشیدیپ: ”خۇدای ساقلاسېن!“ دئییدی. ^۹ عیسی اۇلار باقېپ: ”اۇندا اۇستالارېن رد ادان داشې، بنانېن این یوقاربسېندا دۇران داشې بۇلدې‘ دیان یازغېنېن معناسې نامه؟ ^{۱۰} کیم بۇ داشېن اۇستینە یېقېلسا، بۇلاک-بۇلاک بۇلار. اگر اۇل بیرینین اۇستینە غاچسا، اۇنی ینجار“ دئییدی. ^{۱۱} تۇرات کتاپېن استادلارې بیلان کتته کاهنلار اۇنی شۇل وقتېن اۇزیندە تۇماغېن یۇلېنی گۇزلادیلر، سببې اۇنېن بۇ مثالی اۇزلینە قاقدېرېپ آیدانېنی بیلدیلر. اما اۇلار مردمنن قۇرقیورتېلار.

پادشاهین حقې پادشاه بریلمایدیر

^{۱۲} عیسانی گۇز آستېنا آلماق اۇچین، بېرنأچه گیزی جاسۇس عیسانېن اېزېنا ایردیلر. اۇلار عیسانی گېدە تۇتېپ، اۇنی حاکمین اختیارینا و الینە تابشېرماق مقصدلارې بارتې. ^{۱۳} شۇنېن اۇچین، اۇلار اۇنا: ”استادا! بیز سینن دۇغرى زادې اۇورادیونلېغېنې، انسانلارېن درجاسینە باقمان، خۇدایین یۇلېنی حقیقت بیلان اۇورادیونلېغېنې بیلورېس.“ ^{۱۴} حانی

آيت، بيزين قيصر پادشاه ماليات برمكلىگىمىز دۇغرىمى يا-ھم دۇغرى دال؟“ دىيىپ سۇرادىلار. ^{۳۲} عيسى اۇلارنىڭ حىلاسىنە دۆشىنىپ: ^{۳۳} ”مانا ماليات پۇلېنى گۇركازىن. بۇ تىئاداكى عكس بىلان يازغى كىمىنكى؟“ دىيىدى. اۇلار: ”قيصر پادشاهنىڭ“ دىيىپ جواب بىردىلر. ^{۳۴} اۇل: ”اۇندا قيصر پادشاهنىڭقى - قيصر پادشاه بىرىن، خۇدايىنقىنى خۇدايا بىرىن“ دىيىدى. ^{۳۵} اۇلار مردىمىن يانېندا اۇنى سۆزىندە تۇتېپ بىلمان، بران جوابنا حىران غالىپ، سىسلىرىنى چىقارمادىلار.

اۇلانلر پس دىرامك اۆچىن سوال

^{۳۶} اۇلۇمنى سۇن دىرالىشىن يۇقلىغېنى آيدىون صدۇقىلرىن كآبرى عىسانېن يانېنا گلىپ، اۇنا شۇرقم سۇراق بىردى: ”استادا! مۇسى بىزە بىر آدمېن دۇغانى فرزندسىز اۇلىپ، اېزىندا عىالى غالىسا، دۇغانى اۇنېن عىالېنى آلېپ، اۇلان دۇغانېن نىسلىنى دوام اتدىرمالىدىر دىيىپ يازىدېر. ^{۳۷} يتىدى دۇغان بارتې. بىرىنچىسى بىر عىال آلېپ، فرزند گۇرمان دىنادان اۇتدى. ^{۳۸} اىكىنچىسى بىلان ^{۳۹} اۆچىنچىسى ھم شۇل عىالى آلدى. شۇدىپ، يتدىسى ھم شۇل عىالا اۇلىنىپ، اېزىلارېندا فرزند غالىدېرمان اۇلدىلر. ^{۴۰} ھمە دۇغانلاردان سۇن عىال ھم اۇلدى. ^{۴۱} ايندى دىرالىش گۇنى بۇ عىال اۇلارېن ھايىسېسېنېن عىالى بۇلار؟ اۇلارېن يتدىسى ھم اۇنا اۇلىنىپتى.“ ^{۴۲} عيسى اۇلارا شۇرقم جواب بىردى: ”بۇ وقتېن انسانلارې اۇلىنىۋىدېر. ^{۴۳} اما گلجك وقتا و اۇلۇمنى دىرالىشە يتمانە مناسب گۇرىلانلر اۇلانمىز. ^{۴۴} ھىچ اۇملزىلر، سىبى اۇلار فرشتالر يانېدېر. اۇلار دىرالىشىن فرزندلرلىكلرى اۆچىن خۇدايېن فرزندلرلىدىر. ^{۴۵} مۇسى-ھم اۇلۇلرېن دىرالىۋىلغېنى تصدىقلاپ، يانىون بۇتە باراداقې بۇلۇمدە اربابې ’ابراھىمېن، اسحاغېن و يعقۇبېن خۇدايې’ دىيىپ ات غۇبىۋر. ^{۴۶} اۇل اۇلۇلرېن دال-ھم، دىرلىرىن خۇدايىدېر، سىبى اۇنېن اۆچىن ھمالر دىرىدىر.“ ^{۴۷} تۇرات كىتابېن استادلارېن كآبرى: ”استادا، ياغشى جواب بىردىن!“ دىيىدى. ^{۴۸} اۇنا مۇننان سۆشىك سۇراق برمانە ھىچ كىم يۇراك اتمادى.

مىسح كىمىن اۇغلى؟

^{۴۹} اۇننان سۇن عيسى اۇلارا: ”نامە اۆچىن مىسحە داۋدېن اۇغلى دىيىۋىلار؟“ مانا، داۋدېن اۇزى زبۇر كىتابىندا شۇرقم دىيىۋر:

’خۇداى اربابېما شۇرقم سۇزلادى:

^{۵۰} دىشمىلارېنې آياق استېنا سالىۋىنچام،

مىنېن ساغىمدا اۇتۇر؛

^{۵۱} اگر داۋد مىسحە ارباب دىيىۋى بۇلسا، اۇل ناھىلى داۋدېن اۇغلى بۇلىۋىر؟“ دىيىدى. ^{۵۲} ھمە مردم اۇنا غۇلاق آسېپ اۇتېرقا، عيسى شاگردلرېنە: ^{۵۳} ”تۇرات كىتابېن استادلارېننان حاضر بۇلېن! اۇلار اۇزېن دۇن گىپ گىمگى، بازارلاردا اۇزىنە سلام بىرلىمگىنى، كنىسالاردا ياغشى چوكىلارې، مھماندارلېقلاردا اۇتېرماقلارىنى حالايۋىدېلار. ^{۵۴} اۇلار دۇل عىاللارېن حىقلارېنې اىيۋىلار، گۇز اۆچىن اۇزېن-اۇزېن دىعالار اوقىن بۇلىۋىدېلار. شۇرقم انسانلار اىن آغىر جزا سزاوار بۇلارلار“ دىيىدى.

دۇل عىالېن صدقاسى

^{۵۵} عيسى كلاسىنى غالىدېرېپ گۇزلاندى، بايلارېن عبادت خانانېن صدقە قۇتۇسېنا اۇز صدقلارىنى تاشلاپ دۇرانېنى گۇردى. ^{۵۶} اۇل بىر غرىب دۇل عىالېن ھم قۇطا اىكى شاي تاشلانېنى گۇردى. ^{۵۷} عيسى: ”سىزە

دۇغروسېنى آيدۇرۇپ، بۇ غريب دۇل عيال ھمالردن كۆپ بردى. ^۴ بۇ انسانلار بىن ھماسى صدقە قۇطۇسېنا اوزلرینن سۆشىگینی بردیلر، بۇ عيال بۇلسا یوقسېزلبغېنا غارامازدان، بار-یوغېنى، ایندأكى ھمه نان پۇلېنى بردى“ دىیدی.

انسان اوغلبېن پىس گلمگینین علامتلاری

شاگردلردن كآبیری عبادت خانانېن عجایب داشلار و خۇدایا باغېش ادیلان تحفالار بیلان بزالانلیگی اۆچین سۆز آچدی. شۇندا عیسی: ^۶ ”شۇرقم بیر گۆنلر گلار، شۇندا بۇ یرده داش اۆستینده داش غالماز، گۆریون زاتلار بېنزدان ھیچ زات غالمان، ھماسى ویران بۇلار“ دىیدی. ^۷ اۇلار عیسادان: ”استاد! بۇ زاتلار حاجان بۇلار؟ بۇلار بىن بۇلجاق محلېندا نأھیلی علامت پيدا بۇلار؟“ دىیپ سۇرادېلار. ^۸ عیسی: ”حاضر بۇلېن، ھیچ کیم سیزی آلدایماسېن! كۆپلر منین آدېم بیلان گلیپ: ’من - شۇلدېرېن‘ و ’وقت غۇلایلادې!‘ دىیارلر. اۇلار بىن اېزېنا دۆشمأن. ^۹ اۇرېشلار ھم غۇزغالانلېق اۆچین خبرلار اشیدانیئیزده قۇرقمان. بۇ زاتلار بۇملادېر، اما شىپیلأ آخرې دألدير“ دىیپ جواب بردى. ^{۱۰} اۇننان سۇن عیسی اۇلار شۇرقم دىیدی: ”ملت ملت بیلان، پادشاه پادشاه بیلان ضد چېقار. ^{۱۱} فرقلې-فرقلې یرلرده گۆچلې یرتیتارملر، آچلېق و یوقانچ کسللر، قۇرقۇنچ واقعلار، آسماننان کتته علامتلار گۆرىنار. ^{۱۲} اما بۇ بۇلجاق زاتلار بىن ھماسینن اۇن، سیزی تۇتېپ، آزار برارلر. سیزی کینسالارا، بندىخانالارا تابشېرېپ، من سببلی سیزی پادشالار بىن و حکمدارلار بىن حضوربنا التارلر. ^{۱۳} بۇ بۇلسا شاهدلېق برمک اۆچین سیزه بیر فرصت بۇلار. ^{۱۴} اما سیز یاغشى فکریئیزده تۇتېن، اوزینیز نأمه آیتجاقلېغېنېزې نأمه اتجکلیگېنېزې اۇئیننن غايغې-غم اتمأن. ^{۱۵} مۇنېن اۆچین من سیزه سۆز ھم عقدلرلېق برارین. سیزه ضد چېقۇنۇلار بىن ھیچ بیری مۇنا نه ضد دۇرېپ بیلار، نه-ھم بیر زات آیدېپ بیلار. ^{۱۶} سیزه انه-اتانېز، دۇغانلار بىنېز، غاربنداشلار بىنېز، دۇستلار بىنېز ھم خائىلېق ادارلر، كآبیریئیزی اۇلدیرارلر. ^{۱۷} من سببلی ھمالر سیزی یک گۇرار. ^{۱۸} اما ساچېنېز بىن بیر تارې ھم کمالز. ^{۱۹} صبرلې و گۆچلې بۇلېن، شۇندا جانېنېزې خلاص ادارسىئیز. ^{۲۰} عسکرلرین اۇرشلیمى غابانلېغېنې گۇران چاغېنېز، اۇنېن ویران ادیلجک وقتېنېن غۇلایلانلېغېنې بیلین. ^{۲۱} شۇندا یهۇدیاداقېلار داغلار غاچسېن، شھرىن ایچیندأکیلر چېقسېن، تۇواراگیندأکیلر شھره گیرماسین. ^{۲۲} سببلی شۇل گۆنلر ھمه یازبلانلار بىن برجای بۇلماغې اۆچین جزا گۆنلریدیر. ^{۲۳} اۇل گۆنلرده گۇورالی عیالار بىن و چاغا امدیريۇنلار بىن دات گۆنینه! سببلی یۇرده اُپات بلا-بدترلر اینار، بۇ مردم غضبا دۇچار بۇلار. ^{۲۴} اۇلار غېلېچدان اۇتۇریلېپ اۇلار، دیری غالانلار ھمه ملتلرین آراسېنا اسیر آلېنېپ، بى گانه ملتلر اۇزلىرىنېن مھلتي دۇلیونچا، اۇرشلیم شھرىنې آياق-آستېنا آلارلار. ^{۲۵} گۆنده، آیدا، و یېلدېزلاردا علامتلار پيدا بۇلار. یر یوزینده ملتلر دریا ھم تۇلقۇنلار بىن گۇررۇلدىسى اۇلارې تشویشه سالار. ^{۲۶} انسانلار قۇرقۇدان، دنیانېن باشېنا گلیون بدبختچېلېقلار غاراشماقدان یا نا بى ھۇش بۇلارلار، سببلی آسمانېن گۆچلېرې تیتارمأنه دۇرار. ^{۲۷} شۇندا اۇلار انسان اوغلبېن کتته قدرتا و شھرتە بسلانېپ، بۇلۇتلاردا گلیونېنې گۇرارلر. ^{۲۸} بۇ زاتلار عملە آشېپ باشلاندا، یوقارې کلائیزې غالدېرېپ غاران، سببلی غۇتېلېشېنېز غۇلایلاب گلیوندېر.“

^{۲۹} عیسی اۇلار بیر مثال آیتدې: ”انجیره، ھمه درختلار گۇزلأن. ^{۳۰} اۇلار بىن یاپراقلانلېغېنې گۇرېپ، یازېن غۇلایلانلېغېنې اۇز-اۇزینیزدن بیلېورسېنېز. ^{۳۱} شۇنېن یانې ھم، بۇ واقعلار بىن بۇلانېنې گۇرانىئیزده، خۇدایېن شالېغېنېن غۇلایلانلېغېنې بیلین. ^{۳۲} سیزه دۇغروسېنى آيدۇرۇپ: بۇ زاتلار بۇلیونچا، بۇ نسل دنیادان اۇتمز. ^{۳۳} آسمان بیلان یر یۇغالار، اما منین سۇزلىریم ھیچ یۇغالماز. ^{۳۴} حاضر بۇلېن! عیشې-عشرت، مستلیک، یاشایېشېن غايغېلارې یۇراگینیزه اۇرناماسېن. بۇلماسا، اۇل کتته گۆن بىردن یتېپ گلار. ^{۳۵} چۇنکې اۇل گۆن ھمه یر یۇزینده یاشایۇنلار بىن ھر بیریئین اۆستینن اینار. ^{۳۶} بۇ بۇلجاق واقعلار بىن بارېننان غاچېپ غۇتېلار یانې و انسان اوغلبېن حضوربندا دۇرېپ بیلار یانې، ھمیشه اۇیا بۇلېپ، خۇدایا دىلاگ ادین.“

^{۳۷} عیسی گۆندیزلرینە عبادت خانانېن خۇلۇسېندا مردمه اۇورادیۇرتې، آغشاملارېنا بۇلسا شھردن داشارې چېقېپ، گىجانی زیتۇن داغېندا اۇتۇرارتي. ^{۳۸} ارتیر ایر بیلان ھمه مردم اۇنېن گۇررۇتۇلرینې دىئلامک اۆچین عبادت خانا گلارتي.

يھۇدا عيسا خيانت ادیور

۲۲ مانا، فصح دىيىلىپ آت غۇبىلىون پتير ھايدې غۇلايلاشدى. ^۱كتتە كاھنلار بىلان تۇرات كىتابىن استادلارې عيسانى اۆلدېرمىگىن يۇلېنى آختار يۇرتېلار، اما مردمنن قۇرقىورتېلار. ^۲شىطان اۇن ايكي شاگردلرين بېري بۇلان يھۇدا ايسقارييۇدېن يۇراگىنە گىردى. ^۳يھۇدا كىتتە كاھنلار بىلان قۇماندانلارېن يانېنا بارېپ، عيسانى نأديپ اۇلارېن اىنە برجكلىگى اۆچين مصلحتلاشدى. ^۴اۇلار ھم بگانشىپ، اۇنا پۇل برمأنە راضى بۇلدېلار. ^۵يھۇدا اۇلار بىلان اېلاشدى و مردم يۇق وقتى عيسانى اۇلارا تابشېرماق اۆچين، ياغشى فرصت پىلاپ گزدى.

فصح داماغې

^۶فصح تۇقلۇنېن سۇبېلىون گۇنى، يعنى پتير ھايدې يتىپ گلدى. ^۷عيسى: ”گىدىن، بىزىن اۆچين فصح داماغېنى تيارلان“ دىيىپ، پطرس بىلان يۇحنانى ايردى. ^۸اۇلار: ”اۇنى نىرادە تيارلاماغېمېزې ايسلايۇرسېن؟“ دىيىپ سۇرادېلار. ^۹عيسى اۇلارا: ”شھرە گىرانىيۇدە، كۆيزادە سۇو آلېپ بارىون بىر آدما ساتاشارسېنېز. اېزېنا دۇشىپ گىدىن-ھم، اۇنېن گىران اۆيىنە گىرىن. ^{۱۰}اۇننان سۇن اوى ايباسىنە: ^{۱۱}استاد سىنن شاگردلريم بىلان فصح داماغېنى ايبار يانې، مھمان تامې نىرادە دىيىپ سۇرايۇر“ دىيىن. ^{۱۲}اۇل ھم سىزە يۇقارقى منزلدە ھمە زات تيارلانېپ غۇبىلان گىن بىر اطاغى گۇرکازار. شۇل ىردە تيارلېق گۇرىن“ دىيدى. ^{۱۳}اۇلار گىتدىلر و ھمە زادې عيسانېن آيدېشى يانې تاپېپ، فصح داماغېنى تيارلادېلار.

^{۱۴}داماق وقتى بۇلندا، عيسى رسۇللارې بىلان ساچاق باشېنا اۇتدى. ^{۱۵}عيسى اۇلارا: ”من بۇ فصح داماغېنى عذاب چىكىمىنن اۇن، سىزىن بىلان بىلە اىيمگى كان ارزۇ اديپتىم. ^{۱۶}چۇنكى خۇدايېن شالېغېندا فصح داماغېنى اىيمك اۆچين ھمأمىز جمعلانيۇنچاق، من اۇننان غايدېپ اىيمارين“ دىيدى. ^{۱۷}عيسى اىنە بىر كاسە آلېپ شىكر اتدى-ھم: ”مۇنې آلېن-ھم، اىچىن. ^{۱۸}سىزە شۇنى آيدىيۇرېن: خۇدايېن شالېغى گلىۇنچا، شرابى غايتادان اىچمارين“ دىيدى. ^{۱۹}اۇننان سۇن نانې آلدې-ھم، شىكر اتدى، اۇنى بۇلېپ، شاگردلرە برىپ: ”بۇ منىن سىزىن اۆچين قربان اديليۇن بدنمىدىر، مۇنې منى يادا سالماق اۆچين برجى ادين“ دىيدى. ^{۲۰}شۇرقم ھم داماقدان سۇن شرابى كاسانى آلېپ: ”بۇ كاسە منىن سىزىن اۆچين دۇكىليۇن غانېم ارقالى باغلانېشېلىون تازە پىماندېر. ^{۲۱}مانا، مانا خائىلېق اتچك آدم منىن بىلان بىر ساچاغېن باشېندا اۇتېر. ^{۲۲}ھاوا، انسان اۇغلى اۇتىننن آيدېشى يانې جان برار، اما اۇنا خائىلېق ادانىن حالېنا وى!“ دىيدى. ^{۲۳}اۇلار مۇنې كىمىن اتچكلىگىنى بىري-بىرلرىننن سۇراپ باشلادېلار.

^{۲۴}اۇلار اۇز آراسېندا ھايسې بىرىسىنىن اىن كىتالىگى حقدان جنجال اتمأنە باشلادېلار. ^{۲۵}عيسى اۇلارا شۇرقم دىيدى: ”بىگانه ملتىرىن پادشالارې مردملرە اۇز حكىمىنى يۇرىدىيۇرلار، اختيارلې انسانلارې-ھم اۇزلىرىنى حمايتكار دىيىپ آت غۇبىيۇرلار. ^{۲۶}اما سىز بۇرقم بۇلمان. آرانېزدا اىن كىتتە اىن كىزىك يانې بۇلسېن، كىتتە، غۇى، خدمتكار يانې بۇلسېن. ^{۲۷}ھايسېسى حاص كىتتە: ساچاق باشېندا اۇتۇرامې يا-ھم خدمت اديون؟ ساچاق باشېندا اۇتۇران دالمى؟ اما من سىزىن آرانېزدا بىر خدمت اديون يانېدېرېن. ^{۲۸}باشېمنان اۇتۇران سېناقلارىمدا منىن يانېمدا بۇلان سىزىسىنېز. ^{۲۹}آتامېن منى پادشاه بللايشى يانې، من-ھم سىزى پادشاه اديپ بللايۇرېن. ^{۳۰}سىز منىن شالېغېمدا ايبىپ-اىچارسىنېز و تىختلاردا اۇتۇرېپ، اسرايلىلېن اۇن ايكي تىراسىنىن اۇستىننن قاضىلېق ادارسىنېز.“

عيسى پطرسېن دانجكلىگىنى آيدىور

^{۳۱}اۇننان سۇن عيسى سۇزىنى دوام اديپ: ”اى، شىمىون، شىمىون! شىطان سىزى بۇغداى يانې سۇوۇرماق اۆچين دىلادى. ^{۳۲}اما من ايمانېن كىمالاسىن دىيىپ، سىنن اۆچين دىلاگ اتدىم. سن ھم بىر وقت اۇورىلېپ گلانىدە، دۇغانلارېنى ايمانېندا قۇتلاندىر“ دىيدى. ^{۳۳}پطرس: ”ارباب! من سىنن بىلان بندىخانا-ھم، حىتى اۇلۇمە-ھم گىتمأنە

تیار“ دىیدی. ^{۴۴}عیسی: ”پطرس، سائا دىییورېن، سن بۇ گۆن خۇراز غېغېرمازدان اۇن، منى تانېمىونلېغېنې اۇچ ساپار آیدارسېن“ دىیدی. ^{۴۵}اۇننان سۇن عیسی اۇلاردان: ”من سىزى غاچېقسىز، تۇرباسىز و كۆوۆشسىز يۇللان چاگىم كم زادېنېز بارمېتې؟“ دىیىپ سۇرادې. اۇلار: ”يۇقتې“ دىیىپ جواب بردىلر. ^{۴۶}عیسی اۇلار: ”ايندى غاچېغېنېز بار بۇلسا، يانېنېزا آلېن، بىر تۇربا هم آلېن. غېلېجېنېز يۇق بۇلسا، دۇنېنېزې ساتېن-هم، بىر غېلېچ آلېن. ^{۴۷}مقدس كتابدا ’اۇل گناھكارلار بىلان بىر حساب ادىلدى‘ دىیىپ يازېلاندېر. من سىزه دىیىورېن: بۇ من اۇچىن برجای بۇلمالېدېر. من حقدای يازېلاندلار برجای بۇلېپ باریور“ دىیدی. ^{۴۸}شاگردلر: ”ای، ارباب! مانا، بۇ یرده ايكي غېلېچ بار“ دىیدیلر. عیسی هم اۇلار: ”شۇل یتار“ دىیدی.

عیسی زیتۇن داغېندا خۇدایا دىلاگ ادىور

^{۴۹}عیسی داشارې چېقېپ، همیشاكىسى يانې زیتۇن داغېنا گىتدى. شاگردلرې هم اۇنېن اېزېنا دۆشدىلر. ^{۴۰}اۇل یره بارانلارېندا، عیسی اۇلار: ”سېناغا دۆشمز يانې دىلاگ ادىن!“ دىیدی. ^{۴۱}اۇزې بۇلسا اۇلاردان بىر آز چتە گىتدى-هم، دېزا چۆكېپ: ^{۴۲}”ای، اتام! اگر ايسلاسآن، بۇ حسرت كآساسىنى منن سۇوا اۇتۇر! اما منىن ايسلاگىم دأل، سنىن ايسلاگىن عملە آشسېن!“ دىیىپ، دىلاگ اتمانە باشلادې. ^{۴۳}آسماننان بىر فرشته گۆرىنىپ، اۇنې گۆيچلاندىردى. ^{۴۴}اۇل آغېر غما باتېپ، اخلاص بىلان خۇدایا دىلاگ ادى. عىسادان آقېون در یره دامېون غان دامجالارې يانېتې. ^{۴۵}دىلاگ ادىپ بۇلننان سۇن تۇرېپ، عیسی شاگردلرېن يانېنا گلدى. اۇلارېن اۇخۇلاپ ياتانلېقلارېنې گۆردى، اۇلار غايغې-حسرت چكېمكدن اۇخۇلاپ ياتېرتېلار. ^{۴۶}عیسی اۇلار: ”نأمه اۇچىن اۇخۇلاپ ياتېرسېنېز؟ سېناغا دۆشمز يانې، تۇرېن، خۇدایا دىلاگ ادىن!“ دىیدی.

عیسی تۇتېلېور

^{۴۷}عیسی گېلأپ دۇرقا، بىر جمعیت تاپىلدى. اۇن ايكي شاگردلرېن بىرې يھۇدا جمعیتىن اۇنېنە دۆشېپ گلىورتې. يھۇدا عىسانې اۇغشاجاق بۇلېپ، اۇنېن غۇلايېنا گلدى. ^{۴۸}عیسی اۇنا: ”ای، يھۇدا! سن بىر اۇغشۇق بىلان انسان اۇغلېنا خائىلېق ادىورسېنېمې؟“ دىیىپ سۇرادې. ^{۴۹}عیسانېن يانېنداقلار نامە بۇلجاغېنې گۆرىپ: ”ای، ارباب! غېلېچلارېمېزې تۇتېنالمې؟“ دىیدیلر. ^{۵۰}اۇلارېن بىرې كتتە كاھنېن خدمتكارېنې اۇرېپ، اۇنېن ساغ غۇلاغېنې كسدى. ^{۵۱}اما عیسی: ”ايندى، بس ادىن!“ دىیدی. اۇننان سۇن خدمتكارېن غۇلاغېنا الېنى دگرېپ، اۇنې شفا بردى. ^{۵۲}اۇننان سۇن عىسانې تۇمانا گلان كتتە كاھنا، عبادت خانانېن پايرادارلارېنا، ياشۇلۇلار يۇزلانېپ: ”نأمه اۇچىن بىر اۇغرېنې تۇتجاق بۇلېون يانې، منى تۇتماق اۇچىن غېلېچلې هم تاياقلې گلىپسىنېز؟“ ^{۵۳}من هر گۆن سىزىن بىلان بىرلىكدە عبادت خاناداقام، منى تۇماتېنېز. اما ايندى بۇ فرصت سىزىنكىدىر، غارائىقېلېغېن حكم سۇرېون وقتېدېر“ دىیدی. ^{۵۴}عیسانې تۇتېپ، كتتە كاھنېن اۇيېنە آلېپ گىتدىلر. پطرس هم اۇزاقدان اۇلارېن اېزېنا دۆشېپ گىتدى.

پطرس عىسانې انكار ادىور

^{۵۵}خۇلۇنېن اورتاسېندا اۇت ياقېپ اۇتېرقالار، پطرس-هم اۇلارېن آراسېندا اۇتېرتې. ^{۵۶}پطرسې اۇدېن اېشېغېندا گۇران بىر كنىز اۇنا گۇزلأپ: ”بۇ آدم هم عیسی بىلاتې“ دىیدی. ^{۵۷}اما پطرس: ”ای، عيال، من اۇنې تانېمىورېن“ دىیىپ انكار ادى. ^{۵۸}آزاراق وقتدان سۇن باشغا بىرې اۇنې گۆرىپ: ”سن هم اۇلارېن بىرىسىن“ دىیدی. اما پطرس: ”غارېنداش، من اۇلاردان دأل“ دىیدی. ^{۵۹}آرادان بىر ساعتا غۇلاى اۇتاننن سۇن، باشغا بىر آدم: ”دۇغرۇدان، بۇ آدم عیسی بىلاتې، سببې بۇ جىلالې“ دىیدی. ^{۶۰}اما پطرس: ”ای، غارېنداش، من سنىن نامە آیدىونېنې بىلام يۇق“ دىیدی. عىنې شۇل وقت، پطرس گېلأپ دۇرقا، خۇراز غېغېردې. ^{۶۱}ارباب عیسی غانرېلېپ، پطرسا غارادې. پطرس اربابېن: ”خۇراز غېغېرمازدان اۇن، سن منى اۇچ ساپار انكار ادرسىن“ دىيان سۇزىنې يادلادې. ^{۶۲}پطرس داشارې چېقېپ، هۇنۇر-هۇنۇر آغلادې. ^{۶۳}عیسانې ساقلايۇن آدملار اۇنې مسخرالاپ، اۇرمانا باشلادېلار. ^{۶۴}گۆزىنې دانېپ: ”خانې، ولىلىك ات! سنى اۇران كىم؟“ دىیىپ سۇرادېلار. ^{۶۵}ینە-هم اۇنا كان يامان سۇزلر آیتدېلار.

عیسی شۇرانېن اۆتینده

۶۶ دان آتاند، یاشۇلۇلار، کتتە کاهنلار و تۇرات کتاپېن استادلارې جمعلانیشیپ، اۇنې اۆزلینین شۇراسېنا گتیردیلر. ۶۷ اۇلار عیسادان: ”بیزه آیت، سن مسیحی؟“ دییپ سۇرادېلار. عیسی اۇلار: ”آیتسام، اېناھارسېنېز؛ ۶۸ سۇراسام-ھم، جواب برماسیئیز. ۶۹ اما مۇننان سۇن انسان اۇغلې قدرتلې خۇدایېن ساغېندا اۇتۇرار“ دیدی. ۷۰ اۇلارېن ھماسی: ”اۇندا سن خۇدایېن اۇغلې؟“ دییپ سۇرادې. عیسی اۇلار: ”منین کیملیگیمی اۆزینیز آیدېپ دۇرسېنېز“ دییپ جواب بردی. ۷۱ اۇلار: ”بیزه مۇننان باشغا شاھدلیق ناما گراک؟ بیز مۇنې اۇنېن اۆز دیلینن اشیتدیک“ دیشیدیلر.

عیسی پیلاطۇسېن و ھیرۇدیسین اۆتینده

۲۳ اۇننان سۇن شۇرانېن ھمە نفرلرې یرلرینن تۇرېپ، عیسانی پیلاطۇسېن یانېنا گتیردیلر. اۇلار عیسانی ملامت ائمانه باشلادېلار: ”بیز بۇ آدمېن ملتیمیزی آزدېریونلېغېنې گۆردیک. اۇل قیصر پادشا مالیات برمانه ضد چېقیور و اۆزینی مسیح ھم پادشاھ دییپ ات غۇییور.“ ۲ پیلاطۇس اۇننان: ”سن یھۇدیلارېن پادشاسېمې؟“ دییپ سۇرادې. عیسی اۇننا: ”آیدېشېن یانېدېر“ دییپ جواب بردی. ۴ اۇننان سۇن پیلاطۇس کتتە کاهنلار بیلان مردمه: ”من بۇ آدمدا ھیچ ھیلی یارامزلیق گۆرمادیم“ دیدی. ۵ اما اۇلار ھۆتجاتلیک ادیپ: ”بۇ آدم اۆز تعلیماتی بیلان ھمە یھۇدیانېن مردمینی اۇجۆکدیریور. اۇل جلیلان باشلاپ، شۇ یرە چنلی گلدی“ دیدیلر. ۶ مۇنې اشیدیپ، پیلاطۇس: ”بۇ آدم جلیلالیمی؟“ دییپ سۇرادې. ۷ عیسانېن ھیرۇدیسین ولایتیننانلېغېنې بیلانن سۇن، پیلاطۇس اۇنې ھیرۇدیسین یانېنا ایبردی، سببې شۇل وقت ھیرۇدیسین اۆزی ھم اۇرشلیمداتی. ۸ ھیرۇدیس عیسانی گۆریپ غاتی بگاندى، سببې کۆپ وقتدان باری اۇنې گۆرمک ایسلايورتي. عیسادان اشیدان کان زاتلارېنا وره، اۇننان بیر قدرتلې علامت گۆرارین دییان امیدې بارتې. ۹ ھیرۇدیس اۇننان کۆپ سۇراقلار سۇرادې، اما عیسی اۇننا ھیچ بیر جواب برمادی. ۱۰ کتتە کاهنلار بیلان تۇرات کتاپېن استادلارې بۇلسا اۇل یرده دۇرېپ، اۇنې بیرآغېزدان عیلايورتلار. ۱۱ سۇن ھیرۇدیس بیلان اۇنېن عسکرلرې عیسانی کمسیدیپ مسخرالادېلار. اگنینه بیر نفیس دۇن گیدیریپ، پیلاطۇسېن یانېنا اېزېنا ایبردیلر. ۱۲ شۇل گۆن پیلاطۇس بیلان ھیرۇدیس دۇست بۇلدى؛ مۇننان اۇن اۇلارېن آراسېندا دشمنچېلېق بارتې.

۱۳ پیلاطۇس کتتە کاهنلارې، کتتالری، و مردمی یانېنا اویشورېپ، ۱۴ اۇلار: ”سیز بۇ آدمې منین یانېما مردمی آزدېریور دییپ گتیردیئیز. من اۇنې گۆزینیزین آلېندا سۇراقلار سۇرادېم، اما اۇل باراداقې عیلامالارېنېز دۇغرى چېقمادی. ۱۵ اۇنې ھیرۇدیسین یانېنا ایبردیم، اۇل ھم ھیچ گناه تاپمان، اۇنې اېزېنا ایبردی. سیزین گۆریشینیز یانې، اۇل اۇلۇمه لایق ھیچ زات ائماندیر. ۱۶ شۇنېن اۇچین ھم، من اۇنېن تنباسینی بریپ، غویبرجک“ دیدی. ۱۸ اما ھمە مردم بیرآغېزدان: ”بۇ آدمې یوق ات! بیزه باراباسې غویبر!“ دییپ غېغېرېشدى. ۱۹ باراباس بیر شھری غوزغالان تۇرۇزانی اۇچین و انسان اۇلدیرانی اۇچین بندیخانا گیریتتی. ۲۰ پیلاطۇس عیسانی غویبرمک نیتتی بیلان ینە-ھم مردمه آیتدی. ۲۱ اما اۇلار: ”اۇنې صلیبه چویلا! صلیبه چویلا!“ دییپ غېغېرېشدىلار. ۲۲ پیلاطۇس اۇچونجی ساپار اۇلار: ”نامه اۇچین؟ بۇ آدم نامە یامانلېق اتدی؟ من اۇننان اۇلۇم جزاسېنا لایق ھیچ زات تپمادېم. شۇنېن اۇچین ھم اۇنې جزالاندېرېپ غویبرجک“ دیدی. ۲۳ اما مردم حاص بدتر غېغېرېشېپ، ھۆتجاتلیک بیلان اۇنېن صلیبه چویلامگینی طلب اتدیلر و اۇلارېن آیدانلارې چېقدې. ۲۴ شۇنېن اۇچین، پیلاطۇس مردمین طلبینې برجای اتمک قرارېنا گلدى. ۲۵ اۇلارېن سۇران آدمېنې، غوزغالان تۇرۇزېپ، آدم اۇلدیرانی اۇچین بندیخانا گران آدمې غویبردی، عیسانی بۇلسا اۇلارېن اختیارېنا بردی.

عیسی صلیبه چۆیلانیور

۶۶ عسکرلر عیسانی آلپ باریورقلار، اکین میدانیبنان گلیون کیرینایلی شمعوئی توتپ، آرقاسنا صلیبی یۆکلادیلر و عیسانېن اېزبنان یورمائه مجبور اتدیلر. ۶۷ کتته بیر جمعیت عیسانېن اېزبنا دوشیپ گیتدی، اولارېن آراسیندا اونېن اوچین زار-زار اغلیون عیالار هم بارتې. ۶۸ عیسی اول عیالار طرف اووریلیپ غاراپ، شورقم دییدی: ”ای، اورشلیم غبزلارې! منین اوچین آغلامان. اوزینیز و چاغالارېنیز اوچین آغلان. ۶۹ چونکی شورقم بیر گونلر گلار، انسانلار: ’چاغاسې بولمبون عیالار، چاغا دنیا گتیرمادیک عیالار، چاغا امیرمادیک گوووسلر ناھیلی بختلې! دیارلر. ۷۰ شوندا داغلار: ’بیزین دپامیزه اینین!، دپالره: ’بیزین اوستیمیزی بوران! دیارلر. ۷۱ اگر بو انسانلار هول درخت بیلان شورقم زاتلار ادیون بولسالار، اوندان غورې درخت بیلان نامه ادارلر؟“ ۷۲ عیسی بیلان باشغا ایکی جنایتچېنې هم جزالاندېرماق اوچین آلپ باریورتېلار. ۷۳ اولار کله چاناق دییلیون یره گلانلرینن سون، عیسانی یانقی جنایتچېلار بیلان بیرلیکده صلیبه چۆیلادیلر. جنایتچېلارېن یري اونېن ساغ طرفیندا، بویلاکسی چپ طرفیندا. ۷۴ عیسی: ”آتام! اولارې باغېشلا، سببې اولار نامه ادیونلارېنې بیلان یوقلار“ دییدی. عسکرلر قرعه آتېشېپ، اونېن کوناکلرینی پایلاشیورتېلار. ۷۵ مردم اونان غاراپ دورتې. کتتالر هم اونېن اوستینن گولپ: ”اول باشغالارې خلاص اتدی. اگر اول خودایېن سایلپ-سچان مسیحی بولسا، غوی، ایندی اوزینی هم خلاص اتسین!“ دییشیورتېلار. ۷۶ عسکرلر هم یانېنا گلیپ، اونې ریشخند ادیورتېلار. اونان سرکه هو دور ادیپ: ”بو یهودیلارېن پادشاسې بولسان، اوزینې خلاص ات!“ دییشیورتېلار. ۷۸ اونېن دپاسینده بولسا: ”بو یهودیلارېن پادشاسېدېر“ دییان یازغې بارتې. ۷۹ چۆیلانان جنایتچېلارېن یري عیسا گېنی قاقدېرېپ: ”سن مسیح دالمې؟ اوندان اوزینې-هم، بیزی-هم خلاص ات!“ دییدی. ۸۰ ایکینجی جنایتچې بولسا مونې آیدانا ملامت ادیپ: ”سن خودایدان قورقان یوقمې؟ سن هم اونېن بیلان یر جزانې چکیورسېن! ۸۱ بیز اوز اتمیشیمیزه لایق عدالتلې جزا آلدېق. اما بو آدم هیچ هیلی یامانلق اتمادی“ دییدی. ۸۲ اونان سون اول: ”عیسی، شالېغېنا باران وقتې منی یادېنا سال!“ دییدی. ۸۳ عیسی هم اونان: ”سانا دوغرۇسېنې آیدیورېن، سن شو گون منین بیلان بیله جنتده بولارسېن“ دییدی.

عیسانېن اولومی

۶۴-۶۵ گونورتانا غولای، گونین یوزی توتېلدې، پشینن سون ساعت اوچه غولای همه یوردی غارانتقېلې بوردی. عبادت خانانېن پرداسی اورتاراسېننان یرتېلېپ، ایکا بولیندی. ۶۶ عیسی غاتی سس بیلان غبغېرېپ: ”آتام! رۇحېمې سنین الینه تابشېریورېن“ دییدی-هم، جان بردی. ۶۷ صاحب منصب بولان واقعې گورپ، خودایې شهرتاندیردی. اول: ”حقیقتدان، بو دوغرې آدم اکان!“ دییدی. ۶۸ بو زاتلار تماشاشا اتمک اوچین اویشان همه مردم بولان واقعلارې گورپ، دوشلرینی مشتلاپ-مشتلاپ اېزلارېنا گیتدی. ۶۹ عیسانی تانیون انسانلارېن بارې، شورقم-هم جلیله ولایتدان اونېن اېزبنا دوشیپ غایدان عیالار اوزاقراقدا دورېپ، بو واقعلار سېن ادیورتېلار.

عیسی جایلانیور

۸۰ یوسف آتلی شورانېن ایچینده یر آدم بارتې. اول یاغشې هم دوغرې آدمتې. ۸۱ اوزی-هم شورانېن قراربنا و ایشینه راضېلېق برمانتی. یوسف یهودیانېن رامهلی شهرینن بولېپ، خودایېن شالېغېنا غاراشیورتې. ۸۲ اول پیلاتوسېن یانېنا بارېپ، عیسانېن جسدینی دیلادی. ۸۳ اونان سون عیسانی آشاق ایندیرپ، کویانه دولپ، داشدان اوپیلان هیچ کیمین جایلانمادیق یر کیزژیک اطاما متزایون قردا جایلادی. ۸۴ بو ایش تیارلېق گونینن آخریندا بولېپ، سبت گونینن باشلاماغېنا غولایتې. ۸۵ عیسی بیلان جیلان گلان عیالار هم یوسفن اېزبنا دوشیپ گیتدیلر-هم، قبری و اونېن جسدینن ناھیلی جایلانانېن گوردیلر. ۸۶ اونان سون اولار اوپلرینه پس گیدیپ، یاقېملې اېسلې توتاتگیلر و عطرلار تیارلادېلار.

اما خودایېن بویورېغې بویونچا سبت گونی اولار دېنچ آلدېلار.

عیسی دیرالیور

۲۴

هفتائین بیرینجی گۆنیارتیر ایر بیلان عیالار تیارلان یاقملمې اېسلې تۆتاتگیلرینی اېپ، قبرا باردېلار. ^{۲۴} اۇلار قېرېن آغزېندا قې داشېن بېر چتە تۇغالانانلېغېنې گۆردیلر. قېرېن ایچینە گېرانلریندە بۇلسا، ارباب عیسانېن جسدینی تاپمادېلار. ^{۲۵} مۇئا حیران بۇلېپ دۇرقالار، آللارېندا یالدىراپ دۇران کۆیناکدە ایکی سانې آدم بېردن پیدا بۇلدې. ^{۲۶} عیالار قۇرقېپ، کللرینی یرە اندیلر. یانقې آدملار اۇلار: “سېز نامە اوچین دیرینی اۇلۇلرین آراسېننان گۆزلایورسېنې؟” اۇل بۇ یردە یوق، اۇل دیرالدى! اۇل سېزین بیلان بېلاکأ جیلادە اۇزینیزە آیدان زاتلارېنې یادېنېزا سالېن. ^{۲۷} اۇل: “انسان اۇغلې گنالی انسانلارېن الینە تابشېرېلمالې، صلیبە چۆیلانمالي و اوچولانجی گۆن دیرالمالیدی” دېییتې دېیدیلر. ^{۲۸} اۇننان سۇن عیسانېن بۇ سۆزلرې اۇلارېن یادېنا دۆشدى.

عیالار قېردان پس گلېپ، بۇلارېن بارېنې اۇن بېر شاگردە و باشغالارېن ھماسینە خېر بردیلر. ^{۲۹} رسۇللار بۇ خېرې یتیرانلر ماغدالالې مریم، یوواننا، یعقۇبېن اناسې مریم و اۇلارېن یانېندا قې بۇیلاکی عیالار تې. ^{۳۰} اما بۇ سۆزلر رسۇللار معناسېز گۆریندی، اۇلار عیالار اېناتمادېلار. ^{۳۱} پطرس بۇلسا یرینن تۇرېپ، قبرا طرف گیتدی. اۇل انیلیپ، کۇپانین بۇش یاتانېنې گۆردى. اۇل بۇلان واقع گنگ غالېپ، اېزېنا پس گیتدی.

عیسی عمائوس اۇبا باریونلار گۆرینیور

^{۳۲} شۇل گۆن شاگردلردن ایکیسی عمائوس دېیان اۇبا باریور تې. بۇ اۇبا اورشلیمنن اۇن بېر کیلۇمتر اۇزاقلېقدا یرلاشیور تې. ^{۳۳} اۇلار بۇلېپ اۇتان بۇ واقعلار حقدا اۇز آراسېندا گۆررۆنلاشیور تېلار. ^{۳۴} شۇنېن اوچین، گېلاشیپ باریورقالار، عیسانېن اۇزې غۇلایا گلېپ، اۇلار بیلان بیلە یوربېردى. ^{۳۵} اما اۇنې تانېماز یانې، اۇلارېن گۆزلرې باغلانېتې. ^{۳۶} عیسى اۇلاردان: “یول بۇلسېن! نامە حقدا گۆررۆن ادېپ باریونېنېز؟” دېیېپ سۇرادى. اۇلار جگرخون یاغدایدا آياق چکدیلر. ^{۳۷} ایکیسینین بېرې کلیوپاس آتلى: “اورشلیم شھردە بۇلېپ-ھم، شۇ گۆنلردە اۇل یردە بۇلان واقعلاردان بى خبر بى گانە فقط سنمیکان؟” دېیېپ سۇرادى. ^{۳۸} عیسى اۇلاردان: “ھایسې واقعلار؟” دېیېپ سۇرادى. اۇلار شۇرقم جواب بردیلر: “ناصرالې عیسى حقداقې واقعلار. اۇل خۇدا یېن و ھمە مردمین نظرېندا سۇزدە ھم ایشدە گۆچلې پیغمبر تې. ^{۳۹} کتتە کاهنلار بیلان کتتالریمیز اۇنې اۇلۇم جزاسېنا حکم اتدیرېپ، صلیبە چۆیلانک اوچین حاکمین الینە تابشېردېلار. ^{۴۰} بیز بۇلسا اسرائیل مردمی خلاص اتجک شۇلدېر دېیېپ امید ادییتیک. اۇننان سۇن-ھم بۇ زاتلارېن بۇلانېنا اوچ گۆن بۇلدې. ^{۴۱} اوستسینە، عیالارېمېزېن کأبیر-ھم بېزې حیرانا غۇیدې. اۇلار شۇ گۆن ایر بیلان قبرا بارېپ، ^{۴۲} اۇنېن جسدینی تاپمادېلار. اۇلار بېزین یانېمېزا گلېپ، اۇلرینە فرشتالرین گۆرینانلیگینی آیتدېلار. فرشتالر اۇنا دیرې دېیورمېشلار. ^{۴۳} اۇننان سۇن بېزیتکیلرین کأبیرې قېرېن یانېنا گیدېپ گۆرېدیرلر، و عیالارېن آیدېشې یانې اکان، اما عیسانې گۆرمأندیرلر.”

^{۴۴} عیسى اۇلار: “واى، سىز احمقلار! پیغمبرلرین آیدانلارېنا گېچ اېنانیونلار! ^{۴۵} مسیح بۇ گۆرگۆلرې گۆرېپ، اۇز شھرتینە گېرمالي دالمیتې؟” دېیدى. ^{۴۶} اۇننان سۇن اۇل مۇسى بیلان ھمە پیغمبرلردن باشلاپ، ھمە مقدس یازغېلاردا اۇزې حقدا آیدېلانلارې اۇلار دۆشیندیردى. ^{۴۷} اۇلار باریون اۇبالارېنا غۇلایلانلارېندا، عیسى یۇلېنا دوام برار دېیدیلر. ^{۴۸} اما اۇلار اۇنا: “بېزین یانېمېزدا غال، غارانقې دۆشیپ گلیور، گۆن باتېپ باریور” دېیدیلر. شۇنېن اوچین، عیسى اۇلارېن یانېندا غالدې. ^{۴۹} عیسى اۇلار بیلان ساچاق باشېندا اوتېرقا، نان اېپ، شکر ادېپ، بۇلېپ اۇلار بیلان پایلاشدى. ^{۵۰} شۇندا اۇلارېن گۆزلرې آچېلېپ، عیسانې تانېدېلار، اما عیسى اۇلارېن گۆزلرینن غیب بۇلدې. ^{۵۱} اۇلار بېر-بېرلرینە: “یولدا بېزین بیلان گېلاشیپ گلیورقا، بېزە مقدس یازغېلارې دۆشیندیر یورقا، ایچیمیزدە یوراکیمیز یانمېورمېتې دېیین؟” دېیشدیلر. ^{۵۲} اۇلار تۇرېپ، شۇل وقتېن اۇزیندە اورشلیمە پس گیتدیلر. اۇل یردە اۇن بېر شاگردى و اۇلارېن یانېندا بیلە اۇشیپ اۇتۇرانلارې تاپدېلار. ^{۵۳} بۇلار: “دوغرۇدان-ھم، ارباب عیسى دیرالیدی و شمعوئا

گۆرىنىپدیر! دىدىلر. ^{۵۵} اۇننان سۇن اۇل ايكىسى يۇلدا بۇلان واقىلارې، عىسى نانې بۇلاندە، اۇنې تانىنېلقلارېنې گۆررۇن بىردىلر.

عيسى شاگردلرينه گۆرىنىۇر

^{۴۶} اۇلار حالا بۇ اۇچىن گۆررۇن بىرىپ دۇرقالار، عىسانېن اۇزى اۇلارېن آراسېندا دۇرېپ: ”سىزە سلام بۇلسېن!“ دىدى. ^{۴۷} اۇلار رۇح گۆرىۋىندېرېس فكر ادىپ، تىسگىنىپ قۇرقىدلار. ^{۴۸} عىسى اۇلار: ”نأمة اۇچىن تشوئىشدا سىئىز؟ نأمة سىبدن گۆۋىنىئىزە بۇرقم فكرلر گلىۇر؟“ ^{۴۹} مېن اللرمە، آياقلارېما گۆزلان. بۇ مېن اۇزىم! ما نا اللرىئىزى دگرىپ گۆرىن. رۇحېن گۇش بىلان سۆتكى بۇلماز، اما گۆرىشىئىز يانى، مېنكى بار“ دىدى. ^{۵۰} مۇنې آىدېپ، اللرىنى، آياقلارېنې اۇلار گۆركازدى. ^{۵۱} اۇلار شادلىقدان يانا حالا-هم اپنانېپ بىلمان، حىران غالېپ دۇرقالار، عىسى اۇلار: ”بۇ ىردە اىمأنه بىر زادېنېز بارمې؟“ دىيىپ سۇرادى. ^{۵۲} اۇنا بىشىرىلان بالېغېن بىر بۇلاگىنى بىردىلر. ^{۵۳} عىسى آلېپ، اۇلارېن گۆزلىرىنېن آلېندا اۇنې اىدى. ^{۵۴} عىسى اۇلار: ”من حالا يانېنېزدا قام سىزە آىدان سۇزلىرىم شۇلاردېر: من حقدا تۇراتدا، پىغمبرلېن يازغېلارېندا، زبۇردا يازېلانلارېن هماسى برجاي بۇمالېدېر“ دىدى. ^{۵۵} اۇننان سۇن مقدس يازغېلار دۇشىنمكلرى اۇچىن، اۇلارېن فكرلېرىنى آچدى. ^{۵۶} عىسى اۇلار: ”مسيح گۆرگى گۇرار و اۇچۇلانجى گۇن اۇلۇمن دىرالار دىيىپ يازېلاندىر. ^{۵۷} شۇرقم هم تۇبە ادىپ، گنالارېنېن باغېشلانماغې باراداقې خۇش خېرى اۇرشلىمن باشلاپ، همه ملتله اۇنېن آدېننان تېلىغ ادىلمايدىر. ^{۵۸} سىز بۇ زاتلار شاهد بۇلارسېنېز. ^{۵۹} من هم آتامېن وعدە ادان مقدس رۇحېنې سىزە يۇللارېن. اما سىز آسماننان اينجك قدرت بىلان دۇلدېرېلىۋىنچانېز، اۇرشلىم شەردە غالېن“ دىدى.

عيسى آسمانا گۇتارىلىۇر

^{۶۰} عىسى اۇلارې شەرىن داشېنا چېقارېپ، بىت عنىا گتىردى. اۇننان سۇن اللرىنى غالدىرېپ، اۇلار پاتا بىردى. ^{۶۱} پاتا بىرىپ دۇرقا، اۇلاردان آىرېلېپ، آسمانا گۇتارىلدى. ^{۶۲} اۇلار هم اۇنا سجدە ادىپ، كتتە شادلىق بىلان اۇرشلىمە پس گىتدىلر. ^{۶۳} اۇلار همىشە عبادت خانادا بۇلېپ، خۇدايا آلقيش آىدىۋرتېلار.